

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2014

o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

SLUŽBA PÉČE O DÍTĚ V DĚTSKÉ SKUPINĚ

Hlava I

Úvodní ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podmínky, za nichž je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, podmínky pro získání oprávnění k poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a s tím spojený výkon veřejné správy.

§ 2

Služba péče o dítě v dětské skupině

Službou péče o dítě v dětské skupině se pro účely tohoto zákona rozumí činnost spočívající v hlídání a pravidelné péči o dítě od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky, která je poskytována mimo domácnost dítěte v kolektivu dětí a která je zaměřena na zajištění potřeb dítěte a na výchovu, rozvoj schopností, kulturních a hygienických návyků dítěte.

Hlava II

Poskytování služby péče o dítě v dětské skupině

§ 3

Poskytovatel

(1) Poskytovatelem služby péče o dítě v dětské skupině (dále jen „poskytovatel“) je fyzická nebo právnická osoba, která za podmínek stanovených tímto zákonem poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině rodiči nebo jiné osobě, které bylo rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno dítě do péče nahrazující péči rodičů¹⁾, (dále jen „rodič“), je-li zaměstnavatelem rodiče.

(2) Poskytovatel nemusí být zaměstnavatelem rodiče, pokud je

a) ústavem, jestliže poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je v souladu s jeho zakládací listinou,

¹⁾ § 7 odst. 10 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

- b) právnickou osobou registrovanou nebo evidovanou podle zákona o církvích a náboženských společnostech, pokud poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je v souladu s jejím předmětem činnosti,
- c) územním samosprávným celkem nebo jím založenou právnickou osobou,
- d) obecně prospěšnou společností, jestliže poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je v souladu s její zakládací listinou nebo zakládací smlouvou,
- e) nadací nebo nadačním fondem, nebo
- f) vysokou školou.

(3) Poskytovatel může poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině rodiči též na základě dohody se zaměstnavatelem tohoto rodiče a za podmínek, za kterých poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině jinému rodiči.

(4) Zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí fyzická nebo právnická osoba, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance, organizační složka státu, v níž jsou zařazeni zaměstnanci v pracovním poměru nebo činní na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce, a útvar, složka nebo jiná organizační část bezpečnostního sboru nebo ozbrojených sil České republiky, která vyplácí příslušníkům bezpečnostních sborů²⁾ služební příjem nebo vojákům z povolání³⁾ plat, popřípadě organizační složka státu nebo právnická osoba, do nichž jsou k plnění služebních úkolů vysláni příslušníci bezpečnostních sborů nebo zařazeni vojáci z povolání.

§ 4

Oprávnění poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině

(1) Poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině lze jen na základě oprávnění k poskytování služby péče o dítě v dětské skupině (dále jen „oprávnění“).

(2) Oprávnění vzniká dnem zápisu fyzické nebo právnické osoby do evidence poskytovatelů.

(3) Zápis do evidence poskytovatelů provádí na žádost fyzické nebo právnické osoby o zápis do evidence poskytovatelů (dále jen „žádost o zápis“) Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“).

§ 5

Podmínky pro poskytování služby péče o dítě v dětské skupině

- (1) Podmínkou pro zápis fyzické nebo právnické osoby do evidence poskytovatelů je
- a) bezúhonnost fyzické nebo právnické osoby, která bude poskytovatelem,
 - b) vlastnické nebo jiné právo fyzické nebo právnické osoby, která bude poskytovatelem, k užívání objektu nebo prostor, v nichž bude poskytována služba péče o dítě v dětské skupině,
 - c) zajištění technických požadavků na stavby a hygienických požadavků na prostory, v nichž bude poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, a hygienických požadavků na provoz služby péče o dítě v dětské skupině,

²⁾ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

- d) dosažení věku 18 let a plná svéprávnost, jde-li o fyzickou osobu, která bude poskytovatelem.

(2) Poskytovatel je povinen poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině vedle podmínek uvedených v odstavci 1 též za podmínky

- a) bezúhonnosti pečující osoby; pro účely tohoto zákona se pečující osobou rozumí fyzická osoba, která je v základním pracovněprávním vztahu s poskytovatelem a která vykonává činnost přímo působící na dítě spočívající v hlídání a péči o dítě,
- b) odborné způsobilosti pečující osoby,
- c) zdravotní způsobilosti pečující osoby; při posuzování zdravotní způsobilosti se postupuje podle právních předpisů o pracovnělékařských službách⁴⁾,
- d) dosažení věku 18 let a plné svéprávnosti pečující osoby.

(3) Za bezúhonné se pro účely tohoto zákona považují fyzická a právnická osoba, které nebyly pravomocně odsouzeny pro úmyslný trestný čin nebo pro trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s vykonáváním činnosti péče o dítě nebo činností s ní srovnatelných, anebo pro trestný čin, jehož spáchání může mít vliv na způsobilost k výkonu péče o dítě.

(4) Bezúhonnost se dokládá výpisem z evidence Rejstříku trestů. Za účelem doložení bezúhonnosti si ministerstvo vyžádá podle zákona o Rejstříku trestů výpis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů se předává v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Cizinec nebo právnická osoba se sídlem v zahraničí doloží bezúhonnost také dokladem obdobným výpisu z rejstříku trestů vydaným státem, jehož je občanem, nebo výpisem z evidence Rejstříku trestů s přílohou obsahující informace, které jsou zapsané v evidenci trestů členského státu, jehož je občanem; v případě, že stát výpis obdobný výpisu z rejstříku trestů nevydává, učiní cizinec nebo příslušný orgán právnické osoby se sídlem v zahraničí čestné prohlášení před příslušným správním nebo soudním orgánem tohoto státu. Výpis z Rejstříku trestů a další doklady, jimiž se dokládá bezúhonnost, nesmí být starší 3 měsíců.

(4) Odbornou způsobilostí pečující osoby je

- a) odborná způsobilost k výkonu povolání všeobecné sestry, zdravotnického asistenta, ošetrovatele, porodní asistentky, zdravotně-sociálního pracovníka, zdravotnického záchranáře, psychologa ve zdravotnictví nebo specializovaná způsobilost k výkonu povolání klinického psychologa⁵⁾,
- b) odborná způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka nebo odborná způsobilost pracovníka v sociálních službách⁶⁾,
- c) odborná kvalifikace učitele mateřské školy, učitele prvního stupně základní školy nebo vychovatele⁷⁾,
- d) profesní kvalifikace chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky⁸⁾, nebo

⁴⁾ Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče).

⁵⁾ Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

e) odborná způsobilost k výkonu povolání lékaře⁹⁾.

§ 6

Úhrada nákladů za službu péče o dítě v dětské skupině

(1) Služba péče o dítě v dětské skupině je poskytována bez úhrady nákladů nebo s částečnou nebo plnou úhradou nákladů.

(2) Poskytovatel je povinen stanovit kritéria, na základě kterých je v konkrétním případě určena výše úhrady nákladů.

(3) Poskytovatel je povinen vést účetní záznamy týkající se poskytování služby péče o dítě v dětské skupině odděleně od ostatních účetních záznamů.

§ 7

Počet dětí a nejnižší počet pečujících osob v jedné dětské skupině

(1) V jedné dětské skupině nesmí být více než 24 dětí.

(2) Poskytovatel je povinen při stanovení počtu pečujících osob v jedné dětské skupině zohlednit zdravotní stav dětí, dobu pobytu dětí v dětské skupině a věk dětí, zejména počet dětí ve věku do 2 let.

(3) Nejnižší počet pečujících osob, který je poskytovatel povinen zajistit v jedné dětské skupině, činí

- a) 1 pečující osoba pro dětskou skupinu do 6 dětí,
- b) 2 pečující osoby pro dětskou skupinu od 7 do 24 dětí,
- c) 3 pečující osoby pro dětskou skupinu od 13 do 24 dětí, pokud je v dětské skupině alespoň 1 dítě mladší 2 let.

§ 8

Stravování

(1) Poskytovatel není povinen dítěti poskytovat stravovací služby, není-li dohodnuto jinak. Způsob stravování a úhradu nákladů s ním spojených si poskytovatel a rodič dohodnou ve smlouvě o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

(2) Pokud zajišťuje dítěti stravu rodič, je poskytovatel povinen v zájmu ochrany zdraví dětí zajistit uchování, případný ohřev a podání stravy dítěti v souladu s požadavky správné hygienické praxe stanovenými přímo použitelným předpisem Evropské unie v oblasti hygieny potravin¹⁰⁾ a v souladu s právními předpisy upravujícími činnosti epidemiologicky závažné¹¹⁾.

(3) Pokud zajišťuje dítěti stravu poskytovatel, vztahují se na výrobu, přípravu, rozvoz, přepravu, značení, skladování a uvádění pokrmů do oběhu, včetně zmrazených a zchlazených

⁸⁾ Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁾ Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 o hygieně potravin.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin.

pokrmů, právní předpisy upravující činnosti epidemiologicky závažné¹¹⁾ a provozování stravovací služby musí být zajištěno v souladu s povinnostmi stanovenými přímo použitelným předpisem Evropské unie v oblasti hygieny potravin¹⁰⁾.

§ 9

Postup při onemocnění dítěte

Při výskytu příznaků onemocnění u dítěte je pečující osoba povinna bezodkladně informovat rodiče dítěte a předat dítě rodiči nebo zajistit poskytnutí zdravotních služeb.

§ 10

Vnitřní pravidla a plán výchovy a péče

(1) Poskytovatel je povinen zpracovat a dodržovat pravidla organizace poskytování služby péče o dítě v dětské skupině (dále jen „vnitřní pravidla“), ve kterých zejména uvede

- a) jde-li o
 - 1. fyzickou osobu, jméno, popřípadě jména, příjmení, adresu místa trvalého pobytu nebo bydliště a identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno,
 - 2. právnickou osobu, obchodní firmu nebo název, právní formu, adresu sídla, jde-li o územní samosprávný celek, adresu sídla jeho orgánů, označení a umístění její organizační složky, identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno, a jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby, která je jménem právnické osoby oprávněna jednat,
 - 3. organizační složku státu, název, adresu sídla, jméno, popřípadě jména a příjmení vedoucího organizační složky státu,
- b) označení dětské skupiny a údaj o počtu dětí v dětské skupině,
- c) adresu místa poskytování služby péče o dítě v dětské skupině,
- d) den započetí poskytování služby péče o dítě v dětské skupině,
- e) podmínky poskytování služby péče o dítě v dětské skupině včetně určení, zda službu péče o dítě v dětské skupině poskytovatel poskytuje bez úhrady nákladů nebo s částečnou anebo plnou úhradou nákladů, a při poskytování služby péče o dítě v dětské skupině s částečnou nebo plnou úhradou nákladů kritéria podle § 6 odst. 2.

(2) Poskytovatel je povinen zpracovat a zajistit dodržování plánu výchovy a péče o dítě, rozvoje schopností, kulturních a hygienických návyků dítěte (dále jen „plán výchovy a péče“) se zaměřením na formování osobnosti dítěte a fyzický a psychický vývoj dítěte. Je zakázáno používat vůči dítěti nepřiměřený výchovný prostředek nebo omezení anebo takové výchovné prostředky, které se dotýkají důstojnosti dítěte nebo které jakkoli ohrožují jeho zdraví, tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj.

(3) Poskytovatel je povinen zpřístupnit vnitřní pravidla a plán výchovy a péče v prostorách, v nichž je služba péče o dítě v dětské skupině poskytována a které jsou přístupné rodiči, popřípadě též zpřístupní vnitřní pravidla a plán výchovy a péče způsobem umožňujícím dálkový přístup.

¹¹⁾ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve znění pozdějších předpisů.

§ 11 Evidence dětí v dětské skupině

(1) Poskytovatel je povinen vést za účelem zajištění kvality poskytované péče, provozních a organizačních záležitostí poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a pro účely kontroly podmínek poskytování péče podle tohoto zákona a jiných právních předpisů evidenci dětí, která obsahuje tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména a příjmení, datum narození a adresu místa pobytu dítěte,
- b) jméno, popřípadě jména, příjmení rodičů a adresu místa pobytu alespoň jednoho z rodičů, liší-li se od adresy místa pobytu dítěte,
- c) jméno, popřípadě jména, příjmení a adresu místa pobytu osoby, která na základě pověření rodiče může pro dítě docházet,
- d) dny v týdnu a doba v průběhu dne, po kterou dítě v dětské skupině pobývá,
- e) údaj týkající se úhrady nákladů za službu péče o dítě v dětské skupině,
- f) údaj o zdravotní pojišťovně dítěte,
- g) telefonní, popřípadě jiný kontakt na rodiče a na osobu uvedenou v písmeni c),
- h) údaj o zdravotním stavu dítěte a o případných omezeních z něho vyplývajících, které by mohly mít vliv na poskytování služby péče o dítě v dětské skupině; rodič je povinen informovat poskytovatele o změně zdravotního stavu nebo případných omezeních spojených se změnou zdravotního stavu, které by mohly mít vliv na poskytování služby péče o dítě v dětské skupině,
- i) údaj o tom, že se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním nebo že je proti nákaze imunní anebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

(2) Údaje uvedené v odstavci 1 písm. a) až g) a jejich změny je povinen rodič sdělit poskytovateli v písemném prohlášení.

(3) Údaje uvedené v odstavci 1 písm. h) a i) a jejich změny je povinen rodič doložit poskytovateli ještě před uzavřením smlouvy o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

(4) Součástí evidence dětí je i smlouva o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

(5) Poskytovatel je povinen uchovat údaje a dokumenty obsažené v evidenci dětí o konkrétním dítěti po dobu 3 let od ukončení poskytování služby péče o dítě v dětské skupině tomuto dítěti.

§ 12 Pojištění odpovědnosti za škodu

Poskytovatel je povinen před započatím poskytování služby péče o dítě v dětské skupině uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při poskytování služby péče o dítě v dětské skupině; toto pojištění musí být sjednáno po celou dobu, po kterou poskytovatel poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině.

§ 13

Smlouva o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině

(1) O poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je poskytovatel povinen před zahájením poskytování služby péče o dítě v dětské skupině uzavřít s rodičem písemnou smlouvu o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

(2) Smlouva o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině musí obsahovat tyto náležitosti:

- a) místo a čas poskytování služby péče o dítě v dětské skupině,
- b) výši úhrady nákladů poskytované služby a způsob jejího placení, je-li služba péče o dítě v dětské skupině poskytována s úhradou nákladů,
- c) podmínky stravování dítěte včetně pitného režimu v návaznosti na délku pobytu a věk dítěte,
- d) ujednání o dodržování vnitřních pravidel,
- e) ujednání o postupu podle § 9,
- f) způsob ukončení právních vztahů vzniklých ze smlouvy,
- g) dobu trvání právních vztahů vzniklých ze smlouvy.

(3) Přílohou smlouvy o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině jsou vnitřní pravidla a plán výchovy a péče.

Hlava III

Technické požadavky na stavby a hygienické požadavky na prostory a provoz

Díl 1

Technické požadavky na stavby

§ 14

Službu péče o dítě v dětské skupině lze poskytovat pouze v místnostech, které splňují technické požadavky na stavby kladené stavebními předpisy¹²⁾ na byt, obytnou místnost nebo pobytovou místnost.

Díl 2

Hygienické požadavky na prostory a provoz

§ 15

(1) Služba péče o dítě v dětské skupině je poskytována v prostorách a místnostech, které jsou uzpůsobeny tak, aby nedošlo k ohrožení zdraví nebo života a které nejsou umístěny v blízkosti zdroje hluku a znečištění ovzduší, jež by negativně ovlivňovalo provoz dětské skupiny.

(2) Poskytovatel je povinen zajistit, aby byly splněny hygienické požadavky na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí pro venkovní prostory, místnost pro denní pobyt a odpočinek dětí, šatnu, hygienická zařízení, úklid a nakládání s prádlem upravené prováděcím právním předpisem.

(3) Hygienické požadavky na prostory a provoz dětské skupiny nad 12 dětí stanoví právní předpisy upravující hygienické požadavky na prostory a provoz¹³⁾.

¹²⁾ Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů.

Hlava IV
Vznik, změna a zánik oprávnění a evidence poskytovatelů

§ 16

(1) V žádosti o zápis uvede kromě náležitostí stanovených správním řádem

- a) organizační složka státu, jež jedná a vykonává práva a povinnosti z právních vztahů vznikajících v souvislosti s poskytováním služby péče o dítě v dětské skupině jménem České republiky, název, adresu sídla, jméno, popřípadě jména a příjmení vedoucího organizační složky státu,
- b) právnická osoba jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby, která je jménem právnické osoby oprávněna jednat.

(2) Fyzická nebo právnická osoba v žádosti o zápis dále uvede

- a) označení a kapacitu dětské skupiny,
- b) adresu místa poskytování služby péče o dítě v dětské skupině,
- c) den započetí poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

(3) Žádost o zápis lze podat

- a) na tiskopise předepsaném ministerstvem, nebo
- b) prostřednictvím elektronické aplikace ministerstva, která má údaje, obsah i uspořádání údajů shodné s ministerstvem předepsaným tiskopisem a která je přístupná způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(4) K žádosti o zápis se přiloží, není-li dále stanoveno jinak, originál nebo výstup z autorizované konverze dokumentů těchto dokladů:

- a) doklad o vlastnickém nebo jiném právu k objektu nebo prostorám, z něhož vyplývá oprávnění tento objekt nebo prostory užívat k poskytování služby péče o dítě v dětské skupině,
- b) závazné stanovisko krajské hygienické stanice o splnění hygienických požadavků na stravování, prostory a provoz, v nichž bude poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, stanovených tímto zákonem nebo jiným právním předpisem,
- c) opis smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu,
- d) doklad o bezúhonnosti fyzické osoby uvedené v § 5 odst. 4 větě čtvrté.

(5) Zaměstnanec krajské hygienické stanice je oprávněn vstupovat do prostor, v nichž hodlá fyzická nebo právnická osoba poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině nebo v nichž poskytovatel poskytuje služby péče o dítě v dětské skupině, včetně obydlí, za účelem

- a) vydání závazného stanoviska podle odstavce 4 písm. b), nebo
- b) ověření splnění hygienických požadavků na stravování, prostory a provoz, v nichž je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině.

¹³⁾ Zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů.

§ 17

(1) Splní-li fyzická nebo právnická osoba podmínky stanovené v § 5 odst. 1 a § 12, provede ministerstvo zápis do evidence poskytovatelů. Rozhodnutím, kterým bylo vyhověno žádosti o zápis, se pouze poznamená do spisu.

(2) Nesplňuje-li fyzická nebo právnická osoba podmínky stanovené v § 5 odst. 1 a § 12, ministerstvo žádost o zápis zamítne.

§ 18

Poskytovatel je povinen ministerstvu oznámit všechny změny týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro žádost o zápis a předložit doklady o nich do 15 dnů ode dne jejich vzniku.

§ 19

(1) Oprávnění zaniká

- a) smrtí poskytovatele,
- b) zánikem právnické osoby, která je poskytovatelem, nebo organizační složky státu, která jménem České republiky jedná a vykonává práva a povinnosti z právních vztahů vznikajících v souvislosti s poskytováním služby péče o dítě v dětské skupině, nebo
- c) zrušením.

(2) Ministerstvo zruší oprávnění, jestliže

- a) poskytovatel přestane splňovat podmínky pro zápis fyzické osoby nebo právnické osoby do evidence poskytovatelů podle § 5 odst. 2,
- b) poskytovateli byla uložena sankce za správní delikt v případě zvlášť závažného porušení povinnosti stanovené tímto zákonem poskytovateli; zvlášť závažným porušením se pro účely tohoto zákona rozumí takové porušení povinnosti, které je způsobilé vyvolat újmu na zdraví a zdravém vývoji dítěte nebo opakované porušení podmínek stanovených tímto zákonem,
- c) poskytovatel neodstranil nedostatky, pro které mu bylo pozastaveno oprávnění podle odstavce 3 ve lhůtě stanovené podle odstavce 4, nebo
- d) poskytovatel o to požádá; tato žádost musí být podána nejméně 3 měsíce před dnem ukončením činnosti.

(3) Ministerstvo pozastaví oprávnění v případě, že poskytovatel poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině v rozporu s § 12 nebo § 13.

(4) V rozhodnutí o pozastavení oprávnění podle odstavce 3 ministerstvo stanoví dobu, po kterou nelze oprávnění vykonávat a během které je poskytovatel povinen zjištěné nedostatky odstranit. Doba pozastavení oprávnění nesmí být delší než 6 měsíců.

(5) Poskytovatel, který hodlá ukončit poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, je povinen informaci o ukončení poskytování služby péče o dítě v dětské skupině zveřejnit nejméně 3 měsíce před zamýšleným ukončením své činnosti, a to v prostorách, ve kterých je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině a které jsou přístupné rodiči dítěte, popřípadě zveřejní informaci o ukončení poskytování služby péče o dítě v dětské skupině způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(6) O pozastavení oprávnění nebo o zániku oprávnění provede ministerstvo zápis do evidence poskytovatelů.

(7) Fyzická nebo právnická osoba, které bylo oprávnění zrušeno podle odstavce 2 písm. b), může opětovně podat žádost o zápis nejdříve 2 roky od dne nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení oprávnění.

§ 20

(1) Evidence poskytovatelů je informačním systémem veřejné správy¹⁴⁾, jehož správcem a provozovatelem je ministerstvo.

(2) Do evidence poskytovatelů se zapisují tyto údaje:

- a) u fyzické osoby jméno, popřípadě jména, příjmení, adresa místa trvalého pobytu nebo bydliště a identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno,
- b) u právnické osoby obchodní firma nebo název, právní forma, adresa sídla, jde-li o územní samosprávný celek, adresa sídla jeho orgánů, označení a umístění její organizační složky, identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno, a jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby, která je jménem právnické osoby oprávněna jednat,
- c) u organizační složky státu název, adresa sídla, jméno, popřípadě jména a příjmení vedoucího organizační složky státu,
- d) označení dětské skupiny,
- e) místo poskytování služby péče o dítě v dětské skupině,
- f) údaj o počtu a kapacitě dětských skupin,
- g) datum vzniku oprávnění,
- h) datum pozastavení nebo zániku oprávnění.

(3) Evidence poskytovatelů je neveřejným seznamem v části, v níž se u fyzické osoby zapisuje adresa místa trvalého pobytu nebo bydliště.

(4) Součástí evidence poskytovatelů jsou doklady, které musí být podle § 16 odst. 4 přiloženy k žádosti o zápis.

(5) Evidence poskytovatelů je přístupná způsobem umožňujícím dálkový přístup; to neplatí o části evidence poskytovatelů, která je neveřejným seznamem.

Hlava V

Kontrola

§ 21

(1) Plnění podmínek stanovených tímto zákonem pro poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a povinností stanovených tímto zákonem nebo na základě tohoto zákona poskytovateli kontroluje s výjimkou kontroly hygienických požadavků na stravování, prostory a provoz Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce.

(2) Plnění hygienických požadavků na stravování podle § 8 a hygienických požadavků na prostory a provoz podle § 15 kontrolují krajské hygienické stanice.

¹⁴⁾ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Hlava VI

Správní delikty

§ 22

Přestupky

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 4 poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině bez oprávnění.

(2) Fyzická osoba se jako poskytovatel dopustí přestupku tím, že

- a) poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině v rozporu s § 5 odst. 2 nebo § 7,
 - b) v rozporu s § 10 odst. 1 nezpracuje nebo nedodržuje vnitřní pravidla,
 - c) v rozporu s § 10 odst. 2 nezpracuje nebo nedodržuje plán výchovy a péče,
 - d) nevede evidenci dětí podle § 11 odst. 1,
 - e) v rozporu s § 12 poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině bez pojištění odpovědnosti za škodu,
 - f) neuzavře s rodičem dítěte písemnou smlouvu o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině podle § 13 odst. 1,
 - g) poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině v rozporu s § 8 odst. 2 nebo 3 nebo s § 15 odst. 1 nebo 2,
 - h) v rozporu s § 18
 - 1. neoznámí všechny změny týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro žádost o zápis, nebo
 - 2. do 15 dnů ode dne vzniku změn týkajících se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro žádost o zápis, nepředloží doklady o těchto změnách.
- (3) Za přestupek lze uložit pokutu do
- a) 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. c), d) nebo f),
 - b) 30 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. a), b), e), g) nebo h),
 - c) 100 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1.

§ 23

Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 4 poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině bez oprávnění.

(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako poskytovatel dopustí správního deliktu tím, že

- a) poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině v rozporu s § 5 odst. 2 nebo § 7,
- b) v rozporu s § 10 odst. 1 nezpracuje nebo nedodržuje vnitřní pravidla,
- c) v rozporu s § 10 odst. 2 nezpracuje nebo nedodržuje plán výchovy a péče,

- d) nevede evidenci dětí podle § 11 odst. 1,
 - e) v rozporu s § 12 poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině bez pojištění odpovědnosti za škodu,
 - f) neuzavře s rodičem dítěte písemnou smlouvu o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině podle § 13 odst. 1,
 - g) poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině v rozporu s § 8 odst. 2 nebo 3 nebo s § 15 odst. 1 nebo 2,
 - h) v rozporu s § 18
 - 1. neoznámí všechny změny týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro žádost o zápis, nebo
 - 2. do 15 dnů ode dne vzniku změn týkajících se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro žádost o zápis, nepředloží doklady o těchto změnách.
- (3) Za správní delikt se uloží pokuta do
- a) 20 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. c), d) nebo f),
 - b) 30 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. a), b), e), g) nebo h),
 - c) 100 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1.

§ 24

Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže o něm správní orgán nezačal řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby.

(5) Správní delikty podle tohoto zákona projednává oblastní inspektorát práce nebo Státní úřad inspekce práce. To neplatí, jde-li o správní delikty podle § 22 odst. 2 písm. g) a § 23 odst. 2 písm. g), které projednává příslušná krajská hygienická stanice.

(6) Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu.

§ 25

Přechodné ustanovení

Fyzická nebo právnická osoba, která přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona poskytovala službu, která ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona naplňuje znaky služby péče

o dítě v dětské skupině podle tohoto zákona a hodlá v této činnosti pokračovat i po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, je povinna podat žádost o zápis do evidence poskytovatelů ve lhůtě 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona a v této lhůtě je rovněž povinna uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu podle § 12. Nepožádá-li ve lhůtě 6 měsíců o zápis do evidence poskytovatelů a neuzavře-li v této lhůtě pojištění odpovědnosti za škodu podle § 12, nesmí po uplynutí této lhůty poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině podle tohoto zákona. Ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do dne zápisu do evidence poskytovatelů se tato fyzická nebo právnická osoba považuje za poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině podle tohoto zákona.

§ 26

Zmocňovací ustanovení

Ministerstvo stanoví vyhláškou hygienické požadavky na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí pro venkovní prostory, místnost pro denní pobyt a odpočinek dětí, šatnu, hygienická zařízení, úklid a nakládání s prádlem podle § 15 odst. 2.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o inspekci práce

§ 27

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění zákona č. 230/2006 Sb., zákona 264/2006 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 294/2008 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 350/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb. a zákona č. 367/2011 Sb., se mění takto:

1. V § 1 se slova „a pracovních podmínek“ nahrazují slovy „ , pracovních podmínek a služby péče o dítě v dětské skupině,“.
2. V § 3 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno h), které včetně poznámky pod čarou č. 76 zní:
„h) právního předpisu upravujícího péči o dítě v dětské skupině⁷⁶⁾.

⁷⁶⁾ Zákon č. .../2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů.“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o ochraně veřejného zdraví

§ 28

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 254/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 13/2002 Sb., zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 86/2002 Sb., zákona č. 120/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 356/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 326/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 125/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 392/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 59/2006 Sb., zákona č. 74/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 222/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb.,

zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 378/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 301/2009 Sb., zákona č. 151/2011 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 115/2012 Sb., zákona č. 333/2012 Sb. a zákona č. 223/2013 Sb., se mění takto:

1. V § 7 odst. 1 se na konci textu věty poslední doplňují slova „, a dále poskytovatel služby péče o dítě v dětské skupině, pokud se jedná o dětskou skupinu nad 12 dětí“.
2. V § 23 odst. 1 se za slovo „menze“ vkládají slova „, v dětské skupině⁷⁵⁾“.

Poznámka pod čarou č. 75 zní:

„⁷⁵⁾ Zákon č. .../2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů.“.

3. V § 50 se za slova „předškolní zařízení“ vkládají slova „nebo poskytovatel služby péče o dítě v dětské skupině“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

§ 29

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 225/2006 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 305/2009 Sb. a zákona č. 375/2011 Sb., se mění takto:

1. V § 8 odst. 1 se na konci textu písmene b) doplňují slova „a dále ve vnitřních prostorách, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině“,.
2. V § 15 se na konci písmene e) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:
„f) všech prostor, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině.“.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o daních z příjmů

§ 30

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998

Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 129/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 17/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 50/2002 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 210/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 360/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 676/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 67/2007 Sb., zákona č. 159/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 289/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 304/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 348/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 119/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 353/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 192/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 428/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., zákona č. 80/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 160/2013 Sb., zákona č. 215/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb. a zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., se mění takto:

1. V § 6 odst. 9 písm. d) se slova „předškolní zařízení“ nahrazují slovy „zařízení péče o děti předškolního věku“.
2. V § 24 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno zw), které zní:
„zw) výdaje (náklady) v podobě
 1. výdajů na provoz vlastního zařízení péče o děti předškolního věku, nebo
 2. příspěvku na provoz zařízení péče o děti předškolního věku zajišťovaný jinými subjekty pro děti vlastních zaměstnanců.“.

3. V § 25 odst. 1 písm. h) bodě 2 se slova „předškolní zařízení,“ zrušují.
4. V § 25 odst. 1 písm. k) se za slova „1 až 3“ vkládají slova „, písm. zw)“.
5. V § 35ba se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní:
„g) slevu za umístění dítěte.“.
6. V § 35ba odst. 2 se za číslo „1“ vkládají slova „písm. g) a“.
7. Za § 35ba se vkládá nový § 35bb, který včetně nadpisu zní:

„§35bb

Sleva za umístění dítěte

(1) Výše slevy za umístění dítěte odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v daném zdaňovacím období v zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy podle školského zákona, pokud jím nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24.

(2) Slevu na dani lze uplatnit pouze, žije-li vyživované dítě s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti.

(3) Slevu lze uplatnit za vyživované dítě poplatníka, pokud se nejedná o vnuka nebo vnuka druhého z manželů. Za vnuka nebo vnuka druhého z manželů lze slevu uplatnit pouze, pokud jsou v péči, která nahrazuje péči rodičů.

(4) Za každé vyživované dítě lze uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy stanovené pro zaměstnance odměňovaného měsíční mzdou k počátku příslušného zdaňovacího období a neupravené s ohledem na odpracovanou dobu a další okolnosti, podle právních předpisů upravujících výši minimální mzdy (dále jen „minimální mzda“).

(5) Vyživuje-li dítě v jedné společně hospodařící domácnosti více poplatníků, může slevu za umístění dítěte uplatnit ve zdaňovacím období jen jeden z nich.“.

8. V § 35c odst. 4 se slova „stanovené pro zaměstnance odměňovaného měsíční mzdou k počátku příslušného zdaňovacího období a neupravené s ohledem na odpracovanou dobu a další okolnosti, podle zvláštního právního předpisu upravujícího výši minimální mzdy¹¹¹⁾ (dále jen „minimální mzda“)“ včetně poznámky pod čarou č. 111 zrušují.
9. V § 38g odst. 2 se za text „e)“ vkládá text „a g)“.
10. V § 38h odst. 6 se za text „b)“ vkládá text „a g)“.
11. V § 38h odst. 13 se za text „e)“ vkládá text „a g)“.
12. V § 38k odst. 5 úvodní části ustanovení se za text „b)“ vkládá text „a g)“.
13. V § 38k se na konci odstavce 5 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno j), které zní:
„j) jakou částku vynaložil za umístění dítěte v zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy podle školského zákona.“.
14. V § 38l se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:
„f) potvrzením zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy podle školského zákona o výši vynaložených výdajů za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v těchto zařízeních; potvrzení musí obsahovat
 1. jméno vyživovaného dítěte poplatníka a
 2. celkovou částku výdajů, kterou za něj v příslušném zdaňovacím období poplatník uhradil.“.

§ 31

Přechodné ustanovení

Pokud účinnost tohoto zákona nastane v průběhu zdaňovacího období, vychází se pro výpočet slevy za umístění dítěte za toto zdaňovací období z výdajů za umístění dítěte za toto zdaňovací období.

ČÁST ŠESTÁ
ÚČINNOST

§ 32

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. září 2014.

D ů v o d o v á z p r á v a

k návrhu zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů

Obecná část

Předkládaný návrh zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (dále jen „návrh zákona“) byl zpracován na základě usnesení vlády České republiky č. 607 ze dne 22. srpna 2012 k návrhu věcného záměru zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů.

Návrh zákona vychází z Programového prohlášení vlády, ve kterém se vláda zavázala vytvořit podmínky k dalšímu rozvoji rodinné politiky a péče o děti s cílem zvýšit společenskou prestiž rodiny, posílit zapojení obou rodičů do péče, podpořit rozvoj služeb péče o děti, vytvářet podmínky pro rychlejší návrat pečujících rodičů k výdělečné činnosti a mimo jiné podpořit rozvoj alternativ rodinné péče ve fázi pre-primárního vzdělávání.

Návrh zákona obsahuje v souladu s Programovým prohlášením vlády opatření k podpoře sladění pracovního a rodinného života rodičů s malými dětmi za účelem možnosti jejich participace na trhu práce. Návrh zákona rovněž reaguje na úpravu rodičovského příspěvku, kdy sám rodič flexibilně volí parametry jeho pobírání v souvislosti s profesní i rodinnou situací.

Návrh zákona zavádí nový typ služby spočívající v hlídání a péči o dítě v dětské skupině (dále jen „služba péče o dítě v dětské skupině“). Cílem nové právní úpravy je rozšířit škálu služeb péče o předškolní děti o jiné možnosti, zvýšit místní i cenovou dostupnost služeb péče o děti a stanovit podmínky pro právní oblast služeb péče o děti od jednoho roku věku do zahájené povinné školní docházky dosud právně neregulovanou. Konkrétní podmínky jsou navrženy tak, aby zajišťovaly kvalitu péče a zároveň byly dosažitelné pro široký okruh poskytovatelů. Tímto se umožní zapojení zejména zaměstnavatelů, jakožto poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině do poskytování péče o děti zaměstnanců, dále obcí, krajů a prarodinných nestátních neziskových organizací. Je-li poskytovatelem Česká republika, jejím jménem jedná a práva a povinnosti z právních vztahů vznikajících v souvislosti s poskytováním služby péče o dítě v dětské skupině vykonává organizační složka státu, která jménem České republiky zaměstnává rodiče dítěte.

Cílem je rovněž usnadnění udržení kontaktu rodiče se zaměstnáním v době péče o dítě a postupný návrat na trh práce s ohledem na jeho strategii v oblasti sladování profesního, rodinného a osobního života bez nutnosti rezignace na rodičovskou roli. Opatření bude mít současně i pozitivní vliv na děti, o které bude pečováno za podmínek garance kvality služby. Rovněž toto opatření přispívá ke snížení rizika ohrožení chudobou a nedostatku příjmů v případě, že rodič je delší dobu mimo trh práce.

Novelou zákona o daních z příjmů, která obsahuje související daňová opatření k podpoře rozvoje služeb péče o děti, se zavádí možnost daňově uznat náklady na zajištění těchto služeb ze strany zaměstnavatelů a sleva na dani z příjmů pro výdělečně činné rodiče při zajištění služeb péče o jejich děti.

Zavedení daňových výhod pro zaměstnavatele zajišťující svým zaměstnancům péči o děti umožní rozšířit spektrum služeb péče o děti poskytovaných soukromým sektorem, a tedy umožní zapojení většího počtu rodičů malých dětí na trh práce jakožto plátců daní a pojistného.

Rovněž podpora rodičů v podobě slevy na dani z příjmů při úhradě péče o děti v souvislosti s participací na trhu práce bude pro rodiče pozitivní motivací.

I.

Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace (RIA) k zavedení služby péče o dítě v dětské skupině

1. Důvod předložení a cíle

1. 1. Název

Návrh zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů.

1. 2. Definice problému

Úvod

Vládní programové prohlášení deklaruje podporu rychlejšího návratu pečujících rodičů k výdělečné činnosti prostřednictvím zaměstnání na kratší pracovní dobu rodičů s dětmi do 6 let a prostřednictvím rozvoje služeb péče o děti, zejména alternativního typu. Národní program reforem na rok 2011 zahrnoval mezi své priority zvýšení svobodné volby rodičů o způsobu sladění rodinného a pracovního života, zvýšenou podporu nerodičovské péče o děti a umožnění rychlejšího návratu rodičů s malými dětmi na trh práce, aniž by kvůli němu byli finančně znevýhodněni. Jedním z doporučení Rady EU pro Českou republiku k Národnímu programu reforem na rok 2011 bylo posílit účast na trhu práce omezením překážek, s nimiž se při návratu na trh práce potýkají rodiče s malými dětmi, zajištěním lepší dostupnosti a přístupu k cenově dostupným zařízením péče o děti.

V Národním programu reforem 2012 bylo v části III. 2. Fungující trh práce a sociální systém jako předpoklad konkurenceschopné ekonomiky - Národní plán zaměstnanosti zmíněno, že výsledkem reformních kroků bude dostatečná nabídka služeb umožňujících sladění rodinného a pracovního života. V oblasti rodinné politiky bylo stanoveno, že za účelem zajištění dostatečné nabídky předškolní péče a podpory rozvoje spektra poskytovatelů služeb péče o děti připravuje vláda novou právní úpravu týkající se služeb péče o děti alternativního typu a souvisejících daňových opatření.

Národní program reforem v roce 2012 zahrnoval také v oblasti Zaměstnanost národní cíl „zvýšení míry zaměstnanosti žen (20 - 64 let) na 65 %“ a tento cíl je zahrnut i v obdobném dokumentu pro rok 2013.

V současné době stanoví Doporučení Rady č. 3 pro Českou republiku k Národnímu programu reforem na rok 2013, že ČR má „Přijmout další opatření k podstatnému zvýšení dostupnosti cenově přístupné a kvalitní předškolní péče o dítě.“

V části 3. 3. 4 Zvýšení kvality a dostupnosti předškolní péče, slučitelnost rodinného a pracovního života Národního programu reforem 2013 je stanoveno, že v reakci na doporučení Evropské komise dojde k rozšíření nabídky služeb umožňujících sladění rodinného a pracovního života legislativní úpravou nového typu služeb péče o předškolní děti, dětské skupiny. Právní úprava zahrne rovněž daňová opatření v podobě daňové uznatelnosti nákladů pro zaměstnavatele zajišťující svým zaměstnancům péči o jejich děti a slevy na dani z příjmů pro rodiče, kteří hradí péči o děti v souvislosti s participací na trhu práce. Stávající typy služeb péče o děti budou nadále podporovány ve stávajícím režimu, včetně mateřských škol, kterým stát poskytuje dotaci ze státního rozpočtu. Dojde tedy k rozšíření spektra typů služeb péče o děti zřizovaných různými subjekty. Související připravovaná daňová opatření podpoří všechny typy služeb péče o děti, nikoli pouze nově připravované.

Výše uvedené má přímou vazbu na plnění cílů Strategie Evropa 2020 zejména v oblasti zvýšení účasti na trhu práce a podpory sociálního začleňování.

V oblasti péče o děti ve věku do zahájení povinné školní docházky přijala vláda ČR několik usnesení. V roce 2008 se jednalo o usnesení ze dne 19. listopadu 2008 č. 1451 o Souboru prorodinných opatření - Prorodinný balíček, jehož součástí byl mimo jiné záměr (i) nově zavést institut evidovaného poskytovatele vzájemné rodičovské výpomoci, (ii) rozšířit možnost pečovat v rámci péčových živností v režimu živnostenského zákona, (iii) podporovat poskytování služeb péče o děti na nekomerčním základě – formou tzv. miniškolky, (iv) zavést daňové výhody pro zaměstnavatele poskytující nebo zajišťující svým zaměstnancům/zaměstnankyním péči o děti.

Usnesením ze dne 2. března 2009 č. 223 vzala vláda na vědomí doporučení Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů k zařazení kolektivních zařízení denní péče o děti do doby nástupu povinné školní docházky do působnosti jednoho ministerstva a zároveň uložila ministru školství, mládeže a tělovýchovy, ministryni zdravotnictví a místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí zpracovat a vládě do 30. září 2009 předložit koncepční materiál o možnostech systémového řešení agendy denní péče o děti do doby nástupu povinné školní docházky. K plnění tohoto usnesení byla zřízena pracovní skupina, která byla složena ze zástupců jednotlivých rezortů a ze zástupců dalších dotčených subjektů (např. Svazu měst a obcí ČR).

Na základě tohoto usnesení vlády zpracovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem zdravotnictví materiál „Možnosti systémového řešení agendy denní péče o děti do zahájení povinné školní docházky“. Součástí tohoto materiálu byl popis možností řešení: (i) zachování stávajícího stavu, kdy jesle spadají do kompetence Ministerstva zdravotnictví, zatímco mateřské školy jsou v kompetenci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy; (ii) zařazení denní péče pro děti do tří let do tzv. Prorodinného balíčku, jehož předložení následně patřilo do kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí; (iii) převedení péče o děti do tří let věku do kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem zdravotnictví, a v rámci tohoto bodu buď vznik nového školského zařízení nebo zařazení dětí od dvou let věku do mateřských škol (zřizování speciálních tříd nebo integrace těchto dětí mezi starší děti). V závěru materiálu se konstatuje, že vzhledem k současné ekonomické situaci se doporučuje ponechat problematiku denní péče o děti do věku tří let beze změn. V případě zlepšení ekonomické situace státu do budoucna se navrhuje možnost snížení věkové hranice dětí v mateřských školách a s tím související změna podmínek výchovy a vzdělávání dětí mladších tří let.

Materiál „Možnosti systémového řešení agendy denní péče o děti do zahájení povinné školní docházky“ byl usnesením vlády ČR ze dne 18. ledna 2010 č. 63 vzat na vědomí a bylo uloženo ministryni školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s ministryni zdravotnictví, ministry práce a sociálních věcí a financí a ministrem pro lidská práva předložit do 15. března 2010 návrh dalšího postupu týkajícího se problematiky systémového řešení agendy denní péče o děti do zahájení povinné školní docházky.

V materiálu „Zařazování dětí od dvou let věku do MŠ“ byly opět rozpracovány dvě varianty zařazování dětí od dvou let do mateřských škol, a to varianta, kdy budou vytvořeny zvláštní třídy pro děti od dvou do tří let, a varianta, kdy děti od dvou let budou integrovány mezi starší děti. Materiál se zabýval detailněji tím, za jakých podmínek by bylo možné děti od dvou let (nebo i děti mladší) do mateřských škol přijímat. Celkové roční náklady byly vyčísleny na cca 1,7 mld. Kč. Vzhledem ke krátké době na zpracování nebyly provedeny podrobnější analýzy, proto v závěru bylo navrženo, aby vláda vzala materiál na vědomí a uložila dále se této problematice věnovat a zpracovat potřebné analýzy.

Tento materiál vzala vláda na vědomí usnesením ze dne 19. dubna 2010 č. 284 a uložila ministryním školství, mládeže a tělovýchovy, zdravotnictví a ministrům financí, práce a sociálních věcí a zmocněnci pro lidská práva doplnit meziresortní skupinu o zástupce zřizovatelů mateřských škol (obcí) a této pracovní skupině bylo uloženo zpracovat ekonomickou, sociální i právní analýzu možnosti zařazení dětí od dvou let věku do mateřských škol, vyhodnotit další řešení rozšíření péče o děti do tří let, a předložit vládě informaci do 31. prosince 2010. Termín pro předložení informace byl předsedou vlády prodloužen do 31. května 2011¹⁵.

Materiál „Analýza podmínek a možností zařazení dětí od dvou let věku do mateřských škol a vyhodnocení dalšího řešení rozšíření péče o děti do tří let“ (dále jen „Analýza“) byl předložen v květnu 2011 vládě k projednání. **Usnesením ze dne 15. června 2011 č. 452 vláda vzala Analýzu na vědomí a uložila ministrům školství, mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí, zdravotnictví, financí a průmyslu a obchodu dokončit legislativní změny vedoucí k řešení péče o děti do zahájení povinné školní docházky v souladu s Programovým prohlášením vlády ze dne 4. srpna 2010 a v případě společenské potřeby pokračovat v rámci mezirezortní spolupráce v hledání řešení dalších otázek péče o děti do zahájení povinné školní docházky, a to do 31. prosince 2013.**

Usnesením vlády ze dne 22. srpna 2012 č. 607 k návrhu věcného záměru zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů schválila vláda tento návrh věcného záměru zákona. Vláda uložila ministru práce a sociálních věcí zpracovat ve spolupráci s ministry financí a zdravotnictví na základě věcného záměru zákona návrh zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů a předložit tento návrh vládě do 31. března 2013.

V uvedeném termínu byl návrh zákona předložen vládě, tou byl schválen usnesením vlády č. 372 ze dne 22. 5. 2013 a dne 27. 5. 2013 byl doručen do Poslanecké sněmovny (tisk č. 1046). V důsledku rozpuštění sněmovny však nebyl legislativní proces projednání tohoto návrhu zákona dokončen.

Hodnocení dopadů regulace vychází z hodnocení dopadů regulace k návrhu věcného záměru zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů a obsahuje zhodnocení dopadů nové právní regulace.

Nová služba péče o dítě v dětské skupině definovaná v návrhu zákona stanoví pro poskytovatele konkrétní dosažitelné podmínky pro péči o děti, které zároveň budou pro rodiče jistou zárukou kvality služeb. Zavedení nového typu služby zajistí větší variabilitu při poskytování služeb péče o děti a rodičům s malými dětmi tak usnadní zapojení do pracovního procesu. Současně bude mít i pozitivní vliv na děti, o které bude pečováno tím, že budou stanoveny podmínky poskytování péče a rodič bude mít jistotu garance kvality služby. Zároveň rodič nebude muset rezignovat na svou rodičovskou roli v případě návratu na trh práce, ale bude moci zvolit adekvátní strategii pro sladění profesního, rodinného a osobního života. Rovněž toto opatření přispívá ke snížení rizika ohrožení chudobou a nedostatku příjmů v případě, že rodič je delší dobu mimo trh práce.

Možnost udržení kontaktu rodiče se zaměstnáním v době péče o dítě a postupný návrat na trh práce může znamenat významnou podporu rodičů při sladění pracovního a rodinného života. Z ekonomického hlediska tato podpora může přinést pozitivní dopad na státní rozpočet, jelikož se zvýší počet plátců pojištění a daní. Simulace (model Bezděkova komise II a NERV II) zpracovaná pro pracovní skupinu NERV pro penzijní reformu ukazuje, že zvýšení (dnes v EU srovnání velice nízké) participace žen na trhu práce ve věku 20-40 let o 10 p. b. má potenciál snížit okamžité deficity PAYG penzijního systému až o 10 mld. Kč/rok,

¹⁵Zdroj: Analýza podmínek a možností zařazení dětí od dvou let věku do mateřských škol a vyhodnocení dalšího řešení rozšíření péče o děti do tří let, Příloha č. 1.

což představuje více než třetinu odhadovaného každoročního deficitu během následujících 20-30 let.¹⁶

Shrnutí

Pro Českou republiku je patrná nízká míra participace žen s malými dětmi na trhu práce, která je způsobena nedostatečnou možností využití flexibilních forem práce, nezájmem o obvykle hůře placené částečné úvazky, koncepcí institutu relativně dlouhé rodičovské dovolené spolu s celkovým nastavením systému dávek pro rodiny s malými dětmi, a v podstatné míře rovněž nedostatečnou, místně a finančně dostupnou nabídkou služeb péče o děti.

Podle současné legislativy je péče o děti poskytována v rámci zdravotnických zařízení typu jeslí, vzdělávacích zařízení typu mateřských škol nebo na základě živnostenského oprávnění v oblasti péče o děti. Současný právní řád nezná jiné služby péče o děti předškolního věku a je-li péče zajišťována v zařízeních označených jako „dětské koutky, rodinná, rodičovská a mateřská centra“, jsou poskytovány pouze v režimu obecných právních předpisů bez konkrétního právního podkladu. Neexistence konkrétních podmínek stanovených právní úpravou pro poskytování péče tohoto typu se stává terčem kritiky ze strany rodičů, kteří požadují zajištění jisté kvality těchto služeb, a zároveň ze strany jejich poskytovatelů, kteří mají k dispozici pouze obecné právní předpisy např. pro oblast stravování, požární a stavební oblast, a jsou tedy nuceni stanovit konkrétní podmínky pro tyto služby podle svého uvážení.

Co se týče demografického vývoje věkového složení obyvatelstva, ČSÚ zveřejnil **Projekci obyvatelstva České republiky (Projekce 2009)**, která byla zpracována v tradičních třech variantách: nízké, střední a vysoké¹⁷. Podle všech variant projekce počet živě narozených dětí již dosáhl svého vrcholu v roce 2008. Další vývoj počtu živě narozených dětí v jednotlivých variantách vykazuje společné rysy – tendence lišící se pouze intenzitou růstu či poklesu. Kolem roku 2030 je očekáváno lokální minimum počtu živě narozených dětí, následný růst vyvrcholí kolem roku 2045 sekundární vlnou porodnosti (odraz vyššího počtu dětí narozených na počátku 21. století). Na konci projekčního období opět počet živě narozených dětí poklesne.

Podle střední varianty klesne počet živě narozených dětí poprvé pod stotisícovou hranici v roce 2023, lokálního minima v hodnotě 88,8 tis. dětí dosáhne v roce 2030. Na vrcholu sekundární vlny porodnosti v roce 2043 je očekáváno narození 101,7 tis. dětí. Do konce projektovaného období jejich počet poklesne na 91,2 tis.

V souvislosti se zajištěním služeb péče o děti je níže v tabulce uveden předpokládaný demografický vývoj populace v tomto věkovém rozmezí s výhledem do roku 2023.

Věkové složení obyvatelstva podle jednotek věku, obě pohlaví (k 1.1.)

Varianta: STŘEDNÍ

¹⁶ Daniel Münich. Širší ekonomické souvislosti rodinné politiky, CERGE-EI, Praha, 2010.

¹⁷ Název variant odráží rozdíly v předpokládaném vývoji jednotlivých složek populačního vývoje: v nízké variantě bylo zakomponováno nejmenší očekávané zvýšení úrovně plodnosti, nejméně výrazné zlepšení úmrtnosti a nejnižší zisk zahraniční migrací, pro vysokou variantu to platilo obráceně. Střední varianta je považována a prezentována jako nejpravděpodobnější, nicméně výsledky je třeba interpretovat spíše ve smyslu vymezení očekávaného vývoje daného extrémními variantami. S rostoucí vzdáleností od prahu projekce se pochopitelně výsledky nízké a vysoké varianty od sebe stále více oddalují. Horizont Projekce 2009 byl stanoven na rok 2065.

Věk	2009 ¹⁾	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celkem	731876	756898	779123	796460	807707	814438	811393	801824	792582	783814	774733	765417	755867	746062	735942
0	119914	118231	116424	115391	114227	112981	111673	110327	108976	107640	106293	104896	103418	101852	100190
1	114861	120046	118367	116563	115532	114369	113125	111820	110475	109128	107793	106448	105053	103578	102014
2	106518	114995	120180	118502	116698	115668	114507	113265	111960	110616	109270	107936	106592	105198	103725
3	103361	106631	115107	120291	118614	116809	115779	114617	113375	112070	110727	109380	108046	106703	105308
4	98538	103465	106735	115208	120391	118713	116909	115878	114715	113472	112167	110823	109476	108142	106797
5	94785	98641	103567	106836	115308	120490	118811	117007	115975	114813	113571	112265	110920	109572	108238
6	93899	94889	98743	103669	106937	115408	120589	118910	117106	116075	114912	113669	112362	111017	109670

Zdroj: ČSÚ

Následující tabulka vychází z předchozí tabulky a ukazuje meziroční změny počtu dětí v daném kalendářním roce (resp. poklesy). Předposlední řádek ukazuje, jaká bude celková meziroční změna v populaci dětí 0-6 let a v posledního řádku je patrné, jaká je změna v daném roce oproti roku 2009.

Věk	2009 ¹⁾	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0	119914	-1683	-1807	-1033	-1164	-1246	-1308	-1346	-1351	-1336	-1347	-1397	-1478	-1566	-1662
1	114861	5185	-1679	-1804	-1031	-1163	-1244	-1305	-1345	-1347	-1335	-1345	-1395	-1475	-1564
2	106518	8477	5185	-1678	-1804	-1030	-1161	-1242	-1305	-1344	-1346	-1334	-1344	-1394	-1473
3	103361	3270	8476	5184	-1677	-1805	-1030	-1162	-1242	-1305	-1343	-1347	-1334	-1343	-1395
4	98538	4927	3270	8473	5183	-1678	-1804	-1031	-1163	-1243	-1305	-1344	-1347	-1334	-1345
5	94785	3856	4926	3269	8472	5182	-1679	-1804	-1032	-1162	-1242	-1306	-1345	-1348	-1334
6	93899	990	3854	4926	3268	8471	5181	-1679	-1804	-1031	-1163	-1243	-1307	-1345	-1347
		25022	22225	17337	11247	6731	-3045	-9569	-9242	-8768	-9081	-9316	-9550	-9805	-10120
		25022	47247	64584	75831	82562	79517	69948	60706	51938	42857	33541	23991	14186	4066

Vzhledem k současné míře porodnosti, která již pátý rok za sebou překročila 100 tisíc dětí ročně, se stěžejním problémem stává nedostatečná kapacita zařízení služeb péče o děti, a to přesto, že se počet živě narozených dětí v ČR od roku 2009 trvale snižuje. V celé ČR bylo v roce 2010 pouze 46 zařízení typu jeslí a je v nich umístěno odhadem 1 až 2 % dětí daného věku. O skutečnosti, že nabídka služeb pro tuto věkovou kategorii dětí v současné době neodpovídá poptávce ze strany rodičů, svědčí údaj, že mateřské školy navštěvuje více než 26% dětí mladších tří let v daném populačním ročníku. Rovněž předškolní zařízení typu mateřské školy kapacitně nevyhovují. V posledních letech se stává umístění dítěte ve věku tří let do mateřské školy problematickým, a to zejména v okrajových částech velkých měst. Počet odmítnutých žádostí v letech 2012/2013 činil téměř 58 939.

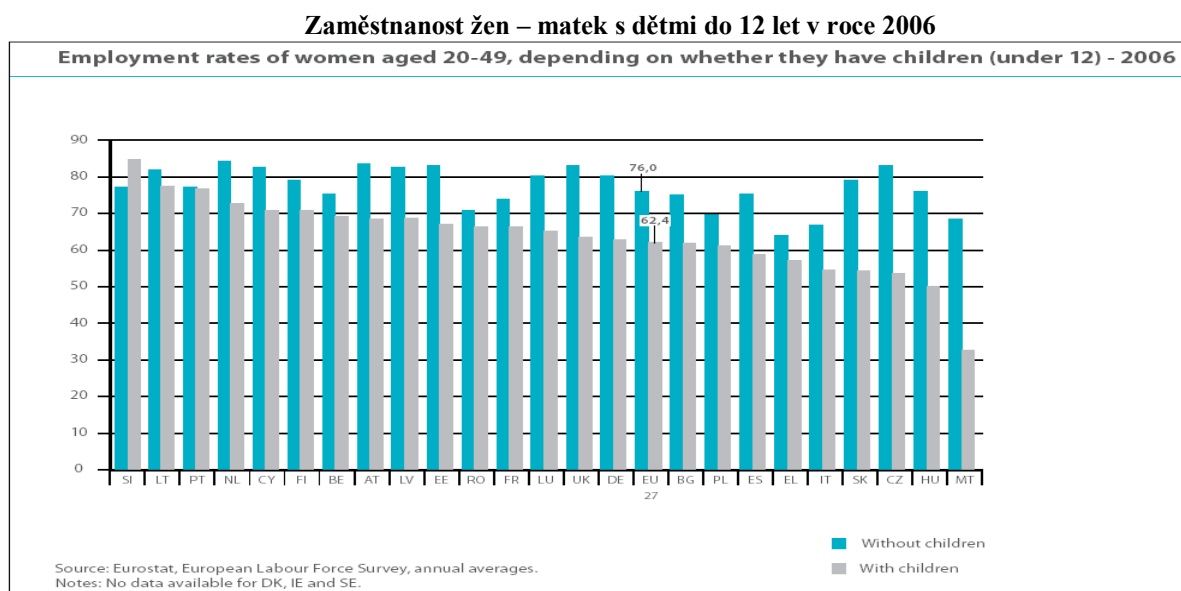
Veřejní zřizovatelé (obce a kraje) mají při zajištění služeb péče o děti ve vztahu k měnící se poptávce velmi omezené možnosti, neboť právní předpisy víceméně neumožňují flexibilní rozšiřování volných míst, zejména co se týče požadovaných prostorových a hygienických požadavků. Zvýšení počtu míst v mateřských školách je zcela v kompetenci zřizovatelů, nicméně musí být v souladu s příslušnými právními předpisy, tj. musí respektovat např. nejvyšší počet dětí ve třídě, což s sebou obvykle při nutnosti zřízení nové třídy přináší (nemalé) náklady. Zřizovatelé proto tento postup často nevolí, neboť obvykle předpokládají, že současný výrazný převis poptávky po službách péče o děti je způsoben dočasnou populační vlnou (což je pravděpodobné), a investice by proto byla neúčelná.

Zřizování tzv. firemních školek, tj. mateřských škol zřízených podle školského zákona firmou pro děti svých zaměstnanců, musí rovněž být v souladu s výše uvedenými právními předpisy. Soukromá zařízení péče o děti zřízená na základě živnostenského oprávnění jsou zcela financována ze soukromých finančních zdrojů, tj. ze strany rodičů. Měsíční úhrada za službu se pohybuje řádově od 10 000 Kč výše, což je pro většinu rodičů finančně nedostupné.

Podrobnější specifikace problému

V České republice lze vysledovat vysokou míru zaměstnanosti žen bez dětí ve věku 20-49 let, nicméně to neplatí pro kategorii žen pečujících o děti do 12 let věku. Problémem je právě nízká zaměstnanost rodičů, převážně matek s malými dětmi. Nestabilní pozice mladých matek na trhu práce a vyšší riziko nezaměstnanosti může být způsobeno jednak vysokou mírou nezaměstnanosti u absolventů škol, jednak mateřstvím. Zároveň české ženy nemají možnost nebo zájem využívat práce na částečný úvazek a musí tedy volit mezi zaměstnáním na plný úvazek a osobní celodenní péčí o dítě v rámci rodičovské dovolené. Instituce velmi dlouhé rodičovské dovolené může mnoha ženám poskytovat alternativu ke špatně placené práci na částečný úvazek¹⁸. Související celkové nastavení systému dávek pro rodiny s malými dětmi pak motivuje rodiče k delšímu setrvání mimo trh práce.¹⁹ K dané situaci významně přispívá i nedostatek kvalitních, místně a cenově dostupných služeb péče o děti, zejména do tří až čtyř let věku. Podle dat výzkumu Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí (dále jen „VÚPSV“) je při nástupu matky zpět do zaměstnání průměrný věk dítěte 4 roky.

Dostupná zjištění z výzkumů a zkušenosti jednotlivých členských zemí ukazují, že země, které disponují dostatečnou nabídkou služeb péče o děti a podporují otevřený přístup na trh práce, se vyznačují vyšší mírou účasti žen-matek s dětmi na trhu práce a zároveň vyšší mírou porodnosti (viz graf a tabulka níže).

¹⁸ Matějková, B., Palonciová, J. Rodinná politika ve vybraných Evropských zemích. VÚPSV, Praha, 2003

¹⁹ OECD. Policy Brief – Economic Survey of the Czech Republic, 2010.

Úhrnná plodnost²⁰ v evropských státech v roce 2009

Belgium	1,84	Cyprus	1,51	Slovenia	1,53
Bulgaria	1,57	Latvia	1,31	Slovakia	1,41
Czech Republic	1,49	Lithuania	1,55	Finland	1,86
Denmark	1,84	Luxembourg	1,59	Sweden	1,94
Germany	1,36	Hungary	1,32	United Kingdom	1,94
Estonia	1,62	Malta	1,44	Iceland	2,23
Ireland	2,07	Netherlands	1,79	Liechtenstein	1,71
Greece	1,52	Austria	1,39	Norway	1,98
Spain	1,4	Poland	1,4	Switzerland	1,5
France	2	Portugal	1,32	Croatia	1,49

Zdroj: Eurostat

Podle studie „Rodina a zaměstnání II. Mladé rodiny“ Bartákové a Kulhavého (2007) se rodiče ne vždy navracejí na pracovní trh bezprostředně po rodičovské dovolené. Zhruba 20 % rodičů setrvává po nějakou dobu mimo pracovní trh a asi třetina rodičů začala pracovat na kratší pracovní úvazek, nejvíce ale rodiče se dvěma a více dětmi (36 %). Největší podíl respondentů (52 %) však pokračoval v práci na stejnou nebo i delší pracovní dobu než před rodičovskou dovolenou. Je zde patrný vliv počtu dětí: zatímco se na stejný nebo i delší úvazek navrácí 60 % rodičů s jedním dítětem, rodičů se dvěma a více dětmi je to 44 %.

Tito autoři dále uvádí, že z těch respondentů, kteří jsou v současné době na mateřské či rodičovské dovolené nebo v domácnosti (pečují o děti a přitom nepracují, tzn., nejsou zaměstnaní, nepodnikají), nemá zhruba polovina (54 %) v momentální situaci žádné pracovní ambice (nejvíce rodiče s nejnižším vzděláním). **Nicméně téměř polovina rodičů v této situaci by se na pracovní trh nějakou formou ráda zapojila, což je významný podíl.**

Ve většině evropských zemí a stejně tak i v ČR hraje jednu z hlavních rolí v problematice fungování rodin slučitelnost rodičovské a profesní role, a to zejména v rodinách s dětmi, jejichž rodiče dosáhli vyššího vzdělání. Nastavené podmínky v ČR komplikují dobrou slučitelnost těchto rolí. Na jedné straně možnost dosažení stejného vzdělání mužů i žen umožňuje oběma pohlavím prakticky stejně slibné zahájení profesní kariéry, na druhé straně se obecně předpokládá její kontinuální vývoj u mužů a diskontinuální vývoj u žen. Tento fakt sám má patrně velký vliv na vzrůstající procento dobrovolné bezdětnosti a prokazatelný negativní vliv na rozhodování se pro dítě vyššího pořadí, zvláště u žen s vyšším vzděláním²¹.

Jistou překážkou při udržení kontaktu se zaměstnáním je nedostatečná kapacita²² zařízení služeb péče o děti. V roce 1990 existovala zařízení typu jeslí s počtem míst 39 829. Mezi lety 1990 až 2006 došlo k poklesu počtu těchto zařízení o více jak 95 %. Důvody pro počáteční prudký pokles počtu míst v jeslích, resp. jeslí samotných lze spatřovat v několika faktorech. V souvislosti s demografickými změnami se jednalo zejména o pokles porodnosti, z hlediska zajištění péče o děti došlo k prodloužení rodičovské dovolené a doby nároku na rodičovský

²⁰ Úhrnná plodnost je součet měr plodnosti podle věku vyjadřující intenzitu plodnosti dané populace v daném časovém období, udává počet dětí, které by se narodily jedné ženě během reprodukčního období, kdyby se hodnoty míry plodnosti dle věku neměnily zhruba 35 let. Mezním číslem obecné plodnosti je hodnota 2,1, jež je nejnižší hodnotou pro zajištění udržení početního stavu populace.

²¹ Pikálková, S. (2003): Třetí dítě v rodině: plány a realita u žen s různým stupněm vzdělání. In: Hamplová, D., Rychtaříková, J., Pikálková, S.: České ženy: vzdělání, partnerství, reprodukce a rodina. SOÚ AV ČR.

²² V České republice vzniká situace, kdy při porodnosti přes 100 000 dětí ročně v posledních letech roste tlak na kapacitu předškolních zařízení, který potrvá několik let. Současně nelze předpokládat, že se porodnost vrátí na úroveň roku 1999, kdy podle ČSÚ bylo zaznamenáno historické minimum, tj. počet narozených dětí nedosáhl ani devadesátitisícové hranice (89 471 živě narozených dětí).

příspěvek a na úkor kolektivní institucionální péče o nejmenší děti začala být preferována péče v domácím prostředí rodičovskou osobou²³.

Podle statistiky Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (dále jen „ÚZIS“) funguje v ČR 46 jeslí. O skutečnosti, že nabídka služeb pro tuto věkovou kategorii dětí v současné době neodpovídá poptávce ze strany rodičů, svědčí údaj, že mateřské školy navštěvuje více než 26 % dětí mladších tří let v daném populačním ročníku.

Tab. 7 Mateřské školy – podíl dětí v jednotlivých věkových kategoriích populace ve školním roce 2003/04–2012/13

Věk	2003/04 1)	2004/05 1)	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 3)
Mladší než 3 roky	25,3%	26,5%	25,4%	23,0%	23,0%	24,8%	26,7%	27,4%	25,9%	26,8%
3leté	80,0%	77,3%	74,6%	76,6%	75,3%	76,5%	76,1%	75,6%	75,3%	75,3%
4leté	94,4%	94,2%	90,0%	90,7%	90,9%	89,4%	88,3%	86,7%	84,4%	86,9%
5leté	96,0%	96,4%	95,8%	93,7%	93,2%	92,8%	91,4%	91,2%	89,1%	88,2%
6leté ²⁾	25,0%	23,8%	22,7%	22,3%	21,6%	21,0%	20,6%	20,5%	20,7%	18,0%
Starší než 6 let	.	.	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,3%

Komentáře:

Zdroj: Databáze MŠMT

1) Ve školním roce 2003/04 a 2004/05 včetně škol při zdravotnických zařízeních.

2) V letech 2003/04 a 2004/05 děti starší než 5 let.

3) Poslední školní rok je počítán na posunutě koncové stavy populace roku 2011.

Tab. 5 Mateřské školy – děti ve školním roce 2003/04–2012/13 – podle věku

Věk	2003/04 1)	2004/05 1)	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Celkem	286 340	286 230	282 183	285 419	291 194	301 620	314 008	328 612	342 521	354 340
v tom	mladší než 3 roky	23 092	24 709	23 849	22 475	23 710	26 384	30 800	33 040	31 951
	3leté	71 530	70 717	69 519	72 108	73 997	79 025	81 334	87 263	91 350
	4leté	83 303	84 296	82 369	84 573	85 867	88 134	91 521	92 807	99 884
	5leté	85 961	85 193	85 883	85 866	87 273	87 927	90 320	94 775	96 959
	6leté ²⁾	22 454	21 315	20 093	19 997	19 896	19 699	19 586	20 263	21 344
	starší než 6 let	.	.	470	400	451	451	447	464	327

Komentáře:

Zdroj: Databáze MŠMT

Rovněž předškolní zařízení typu mateřské školy kapacitně nevyhovují. Navzdory tradičně dobré síti kvalitních, místně i finančně dostupných mateřských škol praxe posledních let ukazuje, že umístit dítě ve věku tří let do mateřské školy se v České republice v současné době stává problematickým²⁴, a to zejména v některých oblastech, typicky v okrajových částech velkých měst. O této skutečnosti hovoří zvyšující se počty odmítnutých žádostí uvedené v následující tabulce. **Aktuální data zveřejněná MŠMT ukazují, že počty**

²³Kuchařová V. a kol. Péče o děti předškolního a raného školního věku. Praha, VÚPSV, 2009.

²⁴Důvodem nízké kapacity mateřských škol je zejména skutečnost, že obce jako zřizovatelé v 90. letech vzhledem k populačnímu vývoji významně snížily počet míst v mateřských školách. Nyní však porodnost již pátý rok za sebou překročila 100 000 dětí ročně, poslední rok předškolního vzdělávání je zdarma a velký počet dětí s odkladem školní docházky vede k vysokému počtu 7letých dětí, které zůstávají v mateřské škole. Až čtvrtina dětí mezi druhým a třetím rokem věku navštěvuje mateřské školy, přestože se do mateřské školy přijímají děti zpravidla od tří let věku.

odmítnutých žádostí se zvyšují. Nicméně uvedené údaje nevypovídají o skutečnosti, zda jeden rodič podal pouze jednu žádost o přijetí, či zda nepodal více žádostí do několika zařízení. Současně není nastaven mechanismus a systém, který by výše uvedený nesoulad monitoroval. V konečném důsledku tedy nejsou známa přesná data o tom, kolik dětí nebylo k předškolnímu vzdělávání přijato.

Neúspěšně vyřízené žádosti o přijetí do MŠ ve školním roce 2005/06 až 2012/13

Školní rok	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Počet neúspěšně vyřízených žádostí o přijetí do MŠ	6 810	9 570	13 409	19 996	29 632	39 483	49 186	58 939

Zdroj: MŠMT

Veřejní zřizovatelé (obce) mají velmi omezené možnosti ohledně volby typu služby vzhledem k místní poptávce. Právní předpisy upravující služby péče o děti víceméně neumožňují flexibilní rozšiřování služeb, respektive volných míst či možnosti těchto služeb využít. Zvýšit počet míst v mateřských školách je věcí zřizovatele, jímž jsou obce. Rozhodování je tedy zcela v jejich kompetenci. Samy jsou často velmi opatrné, neboť předpokládají, že se jedná o dočasnou populační vlnu (což je pravděpodobné). Současně řada obcí nemá vypracovanou strategii, která by reagovala na demografický vývoj v regionu a navazovala kontinuálně na všechny další aktivity obce, jako je například výstavba nových lokalit.

Jak uvádí Kuchařová a kol. (2009) pro hodnocení výsledků šetření na obcích o jejich vybavenosti zařízeními denní péče o děti je rovněž žádoucí znát alespoň potenciální poptávku, již lze charakterizovat počtem dětí v příslušných věkových kategoriích. Ukazuje ji níže uvedená tabulka, z níž je zřejmé, že pro nejmenší obce, zhruba do 500 obyvatel, je zřizování vlastních zařízení typu jeslí nebo mateřské školy neekonomické. Kromě toho vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání stanovuje, že je-li v obci pouze jedna MŠ s jednou třídou, je minimální počet dětí ve třídě (zde ve škole) 13. V podmínkách těchto obcí by se měla uplatňovat buď kombinovaná zařízení nebo alternativní formy denní péče založené na méně formálních požadavcích, na svépomoci nebo dobrovolnickém přístupu nevládních organizací. I tyto formy by obce měly materiálně i jinak podporovat. Další možností, častěji aplikovanou, jak ukazují data, je využívání zařízení v sousední obci, případně společné zřízení mateřské školy více obcemi. Teoreticky možné je i poskytování péče soukromou osobou na komerčním základě, pokud by nějaký komerční subjekt shledal tuto činnost za oboustranně smysluplnou.

Průměrné počty dětí podle věkových kohort ve velikostních skupinách obcí (absolutní počty)

velikost obce – počet obyvatel	do 3 let	3-6	6-10	do 10 let*	počet obcí
méně než 100	2	1	2	5	12
100-299	6	6	7	16	83
300 - 499	13	12	15	35	73
500 - 999	22	24	31	70	92
1 000 - 1 999	48	44	59	147	46
2 000 - 4 999	105	109	132	312	59
5 000 - 9 999	206	209	252	694	59
10 000 - 19 999	400	459	540	1 448	37
19 999 - 49 999	860	962	1 097	2 783	22
50 000 - 99 999	1 983	2 081	2 416	5 285	9
100 000 a více**	4 225	7 210	8 071	18 972	5

* počty dětí do deseti let nejsou vždy součtem jednotlivých kohort, protože je mohly udávat i obce, kde podrobnější údaje nebyly známy.

** vč. Prahy, kde však byly osloveny jen některé městské části

Poznámka: Dotazník nevyplňovali v těch obcích, kde aktuálně není žádné dítě do 10 let. Jen výjimečně v některé obci nebylo žádné dítě v některé z uvedených tří kohort.

Dostupnost péče v mateřských školách je výrazně diferencovaná podle toho, v jaké obci své služby provozují. V obcích nad 50 000 obyvatel výrazně častěji nepřijmou všechny děti, které se k docházce hlásí. Odmítají tak celkově 22 % přihlášených dětí, přičemž alespoň některou ze žádostí zamítli v 71 % mateřských škol ve velkých městech. Naopak, v obcích do 500 obyvatel odmítla nějakou žádost o přijetí pouze každá desátá mateřská škola při současné častější obavě, že se mateřské škole nepodaří kapacitu dostatečně naplnit. Tyto malé obce se tedy častěji potýkají s nedostatkem dětí zapříčiňujícím převahu nabídky volných míst nad poptávkou po umístění v MŠ, naopak větší či velká města mají kapacitu mateřských škol nedostatečnou²⁵.

ČSÚ zveřejnil v Projekci obyvatelstva České republiky (Projekce 2009) kromě údajů o celkovém vývoji populace pro Českou republiku, jak bylo uvedeno v úvodní části, také informace o vývoji populace pro jednotlivé kraje. Tyto informace by mohly jednotlivé samosprávy využít právě při koncipování jednotlivých opatření, a to nejen v oblasti služeb péče o děti.

Jak bylo výše uvedeno, v oblasti služeb péče o děti existují výrazné regionální rozdíly mezi uspokojením nabídky a poptávky po službách péče o děti. Tabulka níže ukazuje vývoj v populaci ve věku 0-9 let pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj, kde výrazně převažuje poptávka po službách péče o děti nad nabídkou.

Věkové složení obyvatelstva podle věkových skupin, obě pohlaví (k 1.1.) (bez migrace) Praha

Věk	2009 ¹	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celkem	107359	113483	119030	123528	127832	131327	133507	134195	133810	132234	128863	125074	121075	116874	112553
0-4	62155	65922	68267	69833	70369	69211	67692	65970	64019	61906	59689	57420	55141	52888	50680
5-9	45204	47561	50763	53695	57463	62116	65815	68225	69791	70328	69174	67654	65934	63986	61873

²⁵Kuchařová V. a kol. Péče o děti předškolního a raného školního věku. Praha, VÚPSV, 2009.

Zdroj: ČSÚ

Následující tabulka vychází z předchozí tabulky a ukazuje meziroční změny počtu dětí v daném kalendářním roce (resp. poklesy). Předposlední řádek ukazuje, jaká bude celková meziroční změna v populaci dětí 0-6 let a v posledního řádku je patrné, jaká je změna v daném roce oproti roku 2009.

Věk	2009 ¹⁾	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celkem	107359	113483	119030	123528	127832	131327	133507	134195	133810	132234	128863	125074	121075	116874	112553
0-4	62155	3767	2345	1566	536	-1158	-1519	-1722	-1951	-2113	-2217	-2269	-2279	-2253	-2208
5-9	45204	2357	3202	2932	3768	4653	3699	2410	1566	537	-1154	-1520	-1720	-1948	-2113
		6124	5547	4498	4304	3495	2180	688	-385	-1576	-3371	-3789	-3999	-4201	-4321
		6124	11671	16169	20473	23968	26148	26836	26451	24875	21504	17715	13716	9515	5194

Věkové složení obyvatelstva podle věkových skupin, obě pohlaví (k 1.1.) (bez migrace) Středočeský kraj

Věk	2009*	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celkem	127510	132118	135748	138630	140737	142411	142893	142294	141072	138332	134707	131280	127980	124786	121711
0-4	70652	73027	74214	74785	73784	71814	69951	68136	66341	64602	62944	61375	59891	58486	57147
5-9	56858	59091	61534	63845	66953	70597	72942	74158	74731	73730	71763	69905	68089	66300	64564

Zdroj: ČSÚ

Následující tabulka vychází z předchozí tabulky a ukazuje meziroční změny počtu dětí v daném kalendářním roce (resp. poklesy). Předposlední řádek ukazuje, jaká bude celková meziroční změna v populaci dětí 0-6 let a v posledního řádku je patrné, jaká je změna v daném roce oproti roku 2009.

Věk	2009 ¹⁾	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celkem	127510	132118	135748	138630	140737	142411	142893	142294	141072	138332	134707	131280	127980	124786	121711
0-4		2375	1187	571	-1001	-1970	-1863	-1815	-1795	-1739	-1658	-1569	-1484	-1405	-1339
5-9		2233	2443	2311	3108	3644	2345	1216	573	-1001	-1967	-1858	-1816	-1789	-1736
		4608	3630	2882	2107	1674	482	-599	-1222	-2740	-3625	-3427	-3300	-3194	-3075
		4608	8238	11120	13227	14901	15383	14784	13562	10822	7197	3770	470	-2724	-5799

Podle Analýzy provedené v roce 2011 by navýšení kapacity mateřských škol (včetně zařazení dětí do mateřských škol od dvou let věku) znamenalo náklad na státní rozpočet 2,1 mld. (v roce 2011 se jednalo přibližně o 29 tis. odmítnutých žádostí). Nicméně v souvislosti se zvýšením počtu odmítnutých žádostí o přijetí do mateřské školy přibližně o 10 tis. by náklady vzrostly na 2,5 mld. Náklady tvoří tzv. neinvestiční náklady, které jsou hrazeny ze státního rozpočtu a činí 40 tis. Kč na 1 dítě) a náklady, které jsou hrazeny z rozpočtu zřizovatele. Podle zjištěných orientačních údajů Svazu měst a obcí činí průměrný náklad zřizovatele na jedno dítě cca 15 tis.

Zaměstnavatelé jakožto zřizovatelé tzv. firemních školek neboli mateřských škol zřízených podle školského zákona zaměstnavatelem pro děti svých zaměstnanců mohou situaci napomoci, avšak problém nedostatečné kapacity míst v zařízeních péče o děti nevyřeší.

Péče o děti poskytovaná v režimu tzv. péčových živností je využívána omezeně.²⁶ Mezi hlavní důvody patří zejména vysoké náklady služby²⁷, a dále nedůvěra k využívání tohoto typu péče, zejména jde-li o péči poskytovanou v domácnosti dítěte.²⁸

²⁶Podle údajů Ministerstva průmyslu a obchodu bylo ke dni 31. 3. 2011 evidováno celkem 633 živnostenských oprávnění pro vázanou živnost „Péče o dítě do tří let věku v denním režimu“. Údaj o počtu živnostníků provozujících péči o děti v režimu volné živnosti chybí.

Mateřská centra, rodinná centra a kluby maminek, která jsou někdy v souvislosti s poskytováním péče o dítě zmiňována, poskytují tuto péči obvykle jen jako doplňkovou činnost, tj. zajišťují péči např. po dobu, kdy rodič navštěvuje speciální kurz provozovaný centrem.

Podle výzkumu pouze 2 % rodičů s dítětem do deseti let využívala placenou službu péče o dítě jinou osobou. Pokud žádná z výše zmiňovaných služeb nebyla rodičům z různých důvodů dostupná, nejčastěji spoléhali na pomoc prarodičů.²⁹

V České republice oproti západní Evropě v současné době fakticky neexistují nebo existují ve velmi omezené míře **alternativní služby péče** o děti předškolního věku. Např. v Rakousku se lze setkat se širokým spektrem služeb péče o děti do zahájení povinné školní docházky, mezi které spadají vedle veřejných a řady typů soukromých mateřských škol a jeslí také služby alternativního typu, jako jsou rodinné skupiny, dětské skupiny³⁰ a denní rodiče (obvykle denní matky), mobilní matky a otcové, babysitter, babičky a dědečkové na zapůjčení. **Pro tyto alternativní typy služeb je charakteristická možnost vysoké míry flexibility, která se přizpůsobuje potřebám rodičů a dětí.** V České republice jsou služby tohoto typu poskytovány pouze v režimu obecných právních předpisů bez konkrétního právního podkladu, případně jsou na ně analogicky aplikovány předpisy, které se na ně nevztahují, a to jak ze strany např. orgánů hygienické kontroly, tak ze strany samotných poskytovatelů služeb. Rodiče jakožto příjemci služeb neví, co mají od služby vyžadovat, jaká má splňovat kritéria. Nenastavení jasných podmínek poskytování péče je hlavní z překážek většího rozšíření těchto služeb.

Dalším problémem je, že péče o děti na pracovišti (v podobě různých typů služeb) se v České republice vyskytuje zatím jen zřídka. Nejčastěji deklarovaným důvodem jsou zejména velmi vysoké a nákladné požadavky na provoz zařízení péče o děti. Zaměstnavatelům navíc neplynou při zajištění péče o děti svých zaměstnanců žádné finanční výhody, zřízení služby péče o děti není zohledněno v daňovém systému, s výjimkou zaměstnavatelů, kteří zřizují zařízení služeb péče o děti podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“).

Výsledky šetření VÚPSV ukazují, že 63 % respondentek, respektive jejich rodinám, by pomohlo rozšíření nových forem péče a 56 % z nich by pomohlo zřízení předškolních zařízení zaměstnavatelskými organizacemi.³¹

Lze tedy konstatovat, že v České republice převládá zájem o skloubení pracovní a rodinné sféry. Dnes roste zájem o alternativní formy péče, a sice ze dvou důvodů. Jednak se jedná o limity využití tradičních forem denní péče, způsobené některými nepružnými stránkami a

²⁷ Liší se podle toho, zda jde o péči poskytovanou v domácnosti, tj. chůvou, nebo mimo domácnost dítěte, tj. v soukromém zařízení. Odměna chůvy se pohybuje v rozmezí 100 – 200 Kč za hodinu v závislosti na regionu a věku dítěte. Poplatek za umístění dítěte v soukromém zařízení se liší rovněž podle regionu a věku dětí a také podle obsahové náplně programu. Poplatek za plnou docházku se pohybuje přibližně v rozmezí od 10 000 Kč do 25 000 Kč měsíčně.

²⁸ Kuchařová V. a kol. Péče o děti předškolního a raného školního věku. Praha, VÚPSV, 2009.

²⁹ Höhne, S. Podpora rodin s dětmi a vliv peněžních transferů na formu rodinného soužití. VÚPSV, Praha, 2008.

³⁰ Dětské skupiny (tzv. Kindergruppen) jsou alternativní službou péče o děti, v rámci které pečuje odborně způsobilá osoba podle pedagogického konceptu o malou skupinku dětí ve spolupráci s rodiči. Péče je založena na podpoře dítěte samostatně se vyvíjet. Přítomnost více dospělých osob umožňuje individuální přístup a každé dítě má možnost kreativně rozvíjet sebe i své okolí. Tento způsob péče zvyšuje u dětí jejich sociální dovednosti, od pečujících osob vyžaduje flexibilitu, konstruktivnost, otevřenost a kreativitu. V jedné skupině může být pečováno o maximálně 12 dětí současně.

³¹ Zdroj: V., KUCHAROVÁ, K. SVOBODOVÁ, S. ETTLEROVÁ, O. NEŠPOROVÁ: Síť zařízení denní péče o děti předškolního věku v ČR. VÚPSV, 2006.

formalizovanými povinnostmi poskytovatelů stávajících typů služeb péče o děti, a jednak se mění poptávka v souvislosti s rostoucí flexibilitou zaměstnání i dynamičností denního života.

Nicméně je nezbytné konstatovat, že stávající výše uvedené typy zařízení péče o děti mají své nezastupitelné místo v systému péče o děti. Co se týče například dětí ze sociálně a ekonomicky znevýhodněného prostředí jsou mateřské školy významným subjektem v procesu socializace a začleňování dětí ze znevýhodněného prostředí.

Rada Evropské unie v „**Závěrech Rady o systému předškolního vzdělávání a péče: nejlepší start do života pro všechny naše děti**“ uvádí, že „vysoce kvalitní předškolní vzdělávání a péče jsou přínosné pro všechny děti, zejména však pro děti ze sociálně a ekonomicky znevýhodněných rodin, z rodin migrantů nebo romských rodin, či pro děti se zvláštními vzdělávacími potřebami, včetně postižených. Tím, že pomáhají odstraňovat rozdíly mezi dosahovanými výsledky a podporují kognitivní, jazykový, sociální a emoční vývoj, mohou přispět k přerušení cyklického procesu znevýhodnění a neangažovanosti, který má často za následek předčasné ukončování školní docházky a přenos chudoby z jedné generace na druhou“³².

1. 3. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Podle platného právního řádu České republiky lze péči o děti poskytovat v rámci zařízení typu jeslí, vzdělávacích zařízení typu mateřských škol nebo na základě živnostenského oprávnění v oblasti péče o děti.

1.3.1. Jesle

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 4. 2012 již zařízení péče o děti do tří let věku, tj. jesle, neřadí mezi zdravotnická zařízení. Nicméně na základě přechodného ustanovení tohoto zákona bylo možné jesle v tomto režimu provozovat ještě do 31. 3. 2013. Přijetím zákona č. 66/2013Sb., kterým se mění zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, se na základě úpravy přechodného ustanovení prodloužila doba, po kterou mohou být jesle provozovány jako zdravotnické zařízení, do 31. 12. 2013. Ve zvláštní části důvodové zprávy k novele zákona o zdravotních službách se uvádí, že „Ministerstvo zdravotnictví nepovažuje za nezbytné, aby péče o všestranný rozvoj zdravých dětí do 3 let věku byla nadále poskytována v režimu zdravotnického zařízení. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, upravuje vázanou živnost „péče o dítě do 3 let věku v denním režimu. Obsahem této živnosti je stejná činnost jako v jeslích, přičemž tato činnost není vykonávána ve zdravotnickém zařízení.“ Podle zákona o živnostenském podnikání je ovšem pro tuto vázanou živnost stanovena pouze povinnost splnit odbornou způsobilost podnikatele a osoby, kterou je podnikatel povinen činnost zajistit, a povinnost splnit požadavky vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb. (dále jen „hygienická vyhláška“).

1.3.2. Mateřské školy

V péči o děti od tří do šesti let věku dominuje systém mateřských škol, do kterých jsou umísťovány děti zpravidla od tří let. Při zřízení mateřské školy se vychází zejména z těchto právních předpisů:

³²Závěry Rady o systému předškolního vzdělávání a péče: nejlepší start do života pro všechny naše děti (2011/C 175/03). Úřední věstník Evropské unie ze dne 15.6 2011.

- Zákon č. **561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména:
 - § 8 – zřizovatelé a právní formy mateřských škol
 - § 124 a násl. - školská právnická osoba
 - § 141 a násl. - školský rejstřík
 - § 160 a násl. financování mateřských škol ze státního rozpočtu
- Vyhláška č. **14/2005 Sb.**, o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. **563/2004 Sb.**, o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. **410/2005 Sb.**, o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky 343/2009 Sb.
- Vyhláška č. **268/2009 Sb.**, o technických požadavcích na stavby, ve znění vyhlášky č. 20/2012 Sb.
- Zákon č. **306/1999 Sb.**, o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů

Zřizovateli mateřských škol mohou být v souladu s ustanovením § 8 školského zákona kraje, obce a dobrovolné svazky obcí, registrované církve a náboženské společnosti a ostatní právnické nebo fyzické osoby. Zřizovatelem může být také stát; v takovém případě plní funkci zřizovatele jménem státu k tomu určené ministerstvo (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo práce a sociálních věcí nebo Ministerstvo zahraničních věcí).

Právní úprava mateřských škol, tj. předškolního vzdělávání, je obsažena především v ustanoveních § 33 až 35 školského zákona, které upravují cíle a organizaci předškolního vzdělávání, a v příslušných prováděcích předpisech zejména ve vyhlášce č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Obdobné podmínky jako pro jiné zřizovatele mateřských škol platí pro zaměstnavatele, který zřizuje mateřskou školu pro děti svých zaměstnanců nebo pro děti zaměstnanců jiného zaměstnavatele podle ustanovení § 34 odst. 8 školského zákona.³³ Těmito podmínkami je např. povinnost zajistit odborně kvalifikovaný pedagogický personál, realizovat vzdělávání v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a vytvářet podmínky České školní inspekci ke kontrole a hodnocení kvality činnosti školy, dodržovat předpisy v oblasti hygieny.

Nárok na přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů³⁴, je podmíněn zápisem do školského rejstříku, vedeného krajskými úřady a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Jako „firemní“ lze zřídit jak mateřskou školu jako takovou, tak odloučené pracoviště mateřské školy, které bude samostatně podléhat zvláštním pravidlům „firemní školky“. „Firemní školka“ může být zřízena soukromými i veřejnými zřizovateli.

Vzhledem k tomu, že školský zákon stanoví požadavky pro zápis do školského rejstříku, bývá především pro zaměstnavatele náročné tyto požadavky zajistit. Jednou z největších

³³ Novela školského zákona nezavedla pro „firemní školky“ samostatný slovní pojem, ale využívá popisu „mateřská škola určená ke vzdělávání dětí zaměstnanců zřizovatele nebo jiného zaměstnavatele“. Název právnické osoby vykonávající činnost „firemní školky“ ve smyslu ustanovení § 34 odst. 8 školského zákona nemusí obsahovat slova „mateřská škola“, viz § 8a odst. 1 písm. a) školského zákona.

³⁴ V prvním roce činnosti obdrží ve výši 60 % z normativu a v dalších letech 100 %, při splnění zákonných podmínek.

překážek je splnění požadavků hygienické vyhlášky, což s sebou přináší zvýšené finanční nároky. Tento prováděcí právní předpis stanoví mimo jiné požadavky na vnitřní a venkovní prostory (tj. rozměry prostor, vybavení sociálních zařízení atd.), na vybavení nábytkem, mikroklimatické podmínky, osvětlení, úklid a výměnu lůžkovin atd. **Případná úprava těchto podmínek by si vyžádala jednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem průmyslu a obchodu, do jehož gesce živnostenské podnikání, tedy i tzv. péčové živnosti, spadá, viz níže kapitola 1. 3. 3.**

1.3.3. Služby poskytované na základě živnostenského oprávnění

Služby péče o děti poskytované na základě živnostenského oprávnění, neboli na bázi tzv. péčových živností, jsou řešeny zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o živnostenském podnikání“) a spadají do gesce Ministerstva průmyslu a obchodu³⁵. Živností je ve smyslu § 2 živnostenského zákona soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.

V oblasti služeb péče o děti se jedná o živnost vázanou „Péče o dítě do tří let věku v denním režimu“ a živnost volnou, obor činnosti č. 72 „Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti“ a obor činnosti č. 79 „Poskytování služeb pro rodinu a domácnost“. Pro poskytování služby péče o děti na základě živnostenského oprávnění je stěžejní, jaký je charakter činnosti péče o dítě. Na tuto činnost je pak nezbytné získat odpovídající živnostenské oprávnění. Obsahové náplně jednotlivých živností jsou blíže specifikovány v nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností.

Obsahem činnosti vázané živnosti „Péče o dítě do tří let věku v denním režimu“, je výchovná péče o svěřené děti do tří let věku v denním nebo celotýdenním režimu, zaměřená na rozvoj rozumových a řečových schopností, pohybových, pracovních, hudebních,

³⁵ Související předpisy - např.:

- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace) ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů;
- **Právní předpisy technického charakteru, v tomto případě především vyhláška č. 410/200 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb.**
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin.

výtvarných schopností a kulturně hygienických návyků přiměřených věku dítěte. Zajišťování bezpečnosti a zdraví dětí, jejich pobytu na čerstvém vzduchu, stravování, spánku v odpovídajícím hygienickém prostředí a osobní hygieny dětí, včetně poskytování první pomoci. Podmínkou pro získání živnostenského oprávnění a provozování této živnosti je splnění kvalifikačních požadavků na podnikatele a na osoby, kterými je podnikatel povinen zajistit výkon činnosti, stanovených zákonem o živnostenském podnikání. Provozování této živnosti vyžaduje splnění požadavků stanovených jinými právními předpisy, především z oblasti hygieny, např. v hygienické vyhlášce. Žádné další konkrétní požadavky na poskytování péče (např. počet dětí na jednu pečující osobu, povinnost vést evidenci dětí, maximální počet dětí, o které je možno pečovat, povinnost uzavřít pojistnou smlouvu odpovědnosti za škodu na zdraví či majetku, povinnost upravit nějaký výchovný program či program činnosti, zákaz kouření v prostorách, kde je pečováno o děti, apod.) nejsou vyžadovány.

Poskytovat péči dětem nad tři roky věku lze v rámci výše zmíněné volné živnosti. U volné živnosti nejsou stanoveny žádné kvalifikační požadavky na podnikatele ani na osoby, kterými je podnikatel povinen zajistit výkon činnosti.

Obsahem oboru činnosti č. 72 „Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti“ této volné živnosti je mimo jiné výchova dětí nad tři roky věku v předškolních zařízeních, v soukromých školách a zařízeních sloužících odbornému vzdělávání v zařízeních nezařazených do sítě škol, školských a předškolních zařízení. Obdobně jako u výše zmíněné vázané živnosti se vyžaduje splnění požadavků stanovených v hygienické vyhlášce. Jelikož se jedná o živnost volnou, nevyžaduje se splnění podmínky odborné způsobilosti, jak podnikatele, tak osob, kterými je podnikatel povinen výkon činnosti zajistit. Rovněž i u tohoto oboru volné živnosti není vyžadováno splnění dalších konkrétních podmínek poskytování péče, viz výše.

Poskytovat péči o děti nad tři roky v rodinách a příležitostné krátkodobé hlídání dětí bez rozdílu věku lze také v rámci volné živnosti, oboru činnosti č. 79 „Poskytování služeb pro rodinu a domácnost“, jejímž obsahem je poskytování služeb pro rodinu a domácnost, zejména zajišťování chodu domácnosti, individuální péče o děti nad tři roky věku v rodinách, příležitostné krátkodobé hlídání dětí (včetně dětí do tří let věku), péče o osoby vyžadující zvýšenou péči, obstarávání nákupů a jiných záležitostí souvisejících s chodem domácnosti a jiná obstaravatelská činnost. U tohoto oboru volné živnosti není vyžadováno splnění hygienických podmínek stanovených v hygienické vyhlášce ani nejsou stanoveny žádné další podmínky pro péči o děti.

Pro získání živnostenského oprávnění je budoucí podnikatel povinen splnit podmínky živnostenského zákona. Jsou-li splněny podmínky stanovené živnostenským zákonem pro ohlášení živnosti, živnostenský úřad ve lhůtě 5 pracovních dnů ode dne doručení ohlášení provede zápis do živnostenského rejstříku a vydá podnikateli výpis. Právo provozovat živnost vzniká již dnem ohlášení živnosti živnostenskému úřadu.

1.3.4. Služby poskytované v souladu s obecnými právními předpisy

Současný právní řád nezná jiné služby péče o děti předškolního věku a je-li péče zajišťována v zařízeních označených jako „dětské koutky, rodinná, rodičovská a mateřská centra, školičky“ apod., je poskytována pouze v režimu obecných právních předpisů bez konkrétního právního podkladu.

Těmito předpisy jsou zejména:

- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů;

- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

Z hlediska potravinového práva

- nařízení (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin – (jedná se o obecné zásady a požadavky potravinového práva);
- nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů + komoditní vyhlášky k tomuto zákonu;
- nařízení (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách;
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Konkrétní podmínky poskytování péče o děti v takovýchto zařízeních nejsou stanoveny žádným právním předpisem, ani nejsou na tuto činnost poskytovány dotace z veřejných rozpočtů.

V praxi to znamená, že žádný zvláštní právní předpis nestanoví, o kolik dětí může pečovat jedna pečující osoba, o kolik dětí může být pečováno v jednom okamžiku současně, jakou odbornou způsobilost má pečující osoba prokázat, neřeší otázku pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví či majetku, nestanoví ani, zda má být o děti pečováno na základě určitého programu či plánu činnosti. Stanovení těchto podmínek poskytování služby je čistě na poskytovateli této služby, neboť mu takovou povinnost žádný právní předpis neukládá.

Tato zařízení provozují v současné době převážně občanská sdružení či obecně prospěšné společnosti. Dalšími provozovateli takovýchto služeb péče o děti jsou zaměstnavatelé, kteří se rozhodnou nezřídit pro děti svých zaměstnanců mateřskou školu podle školského zákona, ale upřednostní zařízení tohoto typu, jehož zřízení je organizačně a finančně méně náročné, a mohou současně flexibilně reagovat na poptávku a požadavky ze strany rodičů. Tyto služby bývají poskytovány nekomerčně (tj. nejsou zřizovány za účelem zisku).

Pokud potencionální poskytovatel hodlá poskytovat takovýto typ péče v rámci občanského sdružení či obecně prospěšné společnosti, měl by postupovat v souladu s právními předpisy, které tuto oblast upravují, tj. zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, a o změně a doplnění některých zákonů. Případně obrátit se s žádostí o informace v případě občanských sdružení na Ministerstvo vnitra a v případě obecně prospěšných společností na Ministerstvo spravedlnosti.

Ačkoli lze tato zařízení v režimu obecných právních předpisů zřizovat, jsou přesto zřizována pouze omezeně. Důvody jsou následující.

Vzhledem k tomu, že neexistuje právní předpis, který by komplexně upravoval službu péče o děti mimo režim školského zákona a zákona o živnostenském podnikání, jsou poskytovatelé nuceni obracet se s žádostí o stanoviska na několik odpovědných orgánů zároveň. Ohledně

hygienických požadavků na provoz a zařízení je třeba obrátit se na příslušnou krajskou hygienickou stanici nebo na Hygienickou stanici hl. města Prahy či Odbor ochrany veřejného zdraví Ministerstva zdravotnictví ČR. Pro získání informací ohledně technických požadavků na prostory výše uvedeného zařízení je třeba obrátit se na místně příslušný stavební odbor městského či obecního úřadu. V případě potřeby výkladu norem z této oblasti je možné obrátit se na Ministerstvo pro místní rozvoj. Co se týče oblasti požární ochrany, je třeba obrátit se na Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, nebo na příslušný Hasičský záchranný sbor pro daný kraj či na Ministerstvo vnitra, kam věcně tato problematika spadá. Dále je třeba v případě památkově chráněných budov zmínit státní orgán památkové péče. (V praxi to znamená: stavební úřad doporučí, jak dále postupovat, tzn., jaké úpravy prostor by bylo vhodné provést a jaké další subjekty je nezbytné požádat o stanoviska z toho důvodu, aby se mohl v této věci vyjádřit a prostory pro péči o děti schválit. Těmito dalšími subjekty jsou zejména osoby odborně způsobilé v požární ochraně, orgány ochrany veřejného zdraví, tj. krajské hygienické stanice a případně další subjekty, např. státní orgán památkové péče).

S ohledem na neexistenci právní úpravy podmínek poskytování služeb péče o děti mimo režim školského zákona a zákona o živnostenském podnikání nemají tyto odpovědné orgány konkrétní právní oporu a jsou nuceny posuzovat každou záležitost případ od případu. Následkem toho pak bývají nároky jednotlivých úřadů na poskytovatele značně rozdílné a často jsou analogicky aplikovány předpisy, které se na ně z hlediska věcné působnosti nevztahují. Například co se týče prostorových, provozních a hygienických požadavků na takováto zařízení, která nejsou školami a školskými zařízeními zapsanými do rejstříku škol podle školského zákona a provozovny péče o děti podle zákona o živnostenském podnikání, se nevztahuje ust. § 7 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, a příslušná hygienická vyhláška. Nemá tedy povinností poskytovatele této služby splnit podmínky tohoto právního předpisu.

Co se týče jednotlivých možných zřizovatelů takovýchto zařízení, objevují se rovněž nejasnosti, zda konkrétní potencionální zřizovatel může tuto činnost provozovat. V případě, že poskytovatelem je občanské sdružení, jak bylo výše zmíněno, často nebývá postupováno v souladu s vyjádřením Ministerstva vnitra v rámci mezirezortního připomínkového řízení k návrhu zákona o službách péče o děti v roce 2011. Podle § 1 odst. 3 písm. b) zákona č. 83/1990 Sb. je z působnosti tohoto zákona vyloučeno sdružování k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání. Je tudíž nesporné, že hlavním cílem občanského sdružení nemůže být výdělečná činnost, či odborná činnost spjatá s výkonem povolání. Takovéto činnosti mohou mít charakter pouze činnosti vedlejší, která slouží k získávání finančních prostředků pro realizaci činnosti zájmové. Občanské sdružení ani jeho organizační jednotky s právní subjektivitou nelze proto z uvedeného hlediska ztotožňovat např. se zařízením sociálních služeb, nestátním zdravotnickým zařízením, soukromou školou či profesionálním uměleckým souborem, neboť by jejich „nezisková činnost“ v rámci hlavní (zájmové) činnosti vždy byla spojena s činností odbornou dle zvláštních zákonů. Obdobné vymezení charakteru spolků obsahuje též návrh občanského zákoníku, který rovněž předpokládá, že hlavní činností spolků může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen s tím, že podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.

Nenastavení jasných kvalitativních požadavků na zajišťování péče právním předpisem může mít zároveň za následek skutečnost, že uživatelé, zpravidla rodiče, nemají v poskytování takovýchto služeb důvěru.

Jistým řešením by bylo formou metodického doporučení stanovit podmínky poskytování takovéto služby péče o děti ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí, a to ve spolupráci s dalšími odpovědnými rezorty. Zejména co se týče nastavení podmínek

poskytování služby, tj. především splnění podmínek obecných právních předpisů. Jednotlivé právní předpisy upravující například hygienu, požární ochranu, hospodaření s majetkem státu atd. spadají do gesce jednotlivých rezortů, které jsou oprávněny vydávat k tomuto stanoviska. V případě jakékoli nejasnosti by pak jednotlivé orgány na místní úrovni (např. hygienické stanice) či příslušné rezorty nebyly zahlceny množstvím žádostí o stanoviska. U orgánů na místní úrovni by pak stanoviska v téže věci nebyla odlišná.

Zároveň co se týče dalšího provozování jeslí jako příspěvkové organizace, viz kapitola 1.3.1., by byly dále stanoveny podmínky zřízení takového typu zařízení obcí či krajem³⁶, případně zřizování tohoto zařízení organizační složkou státu, pokud toto zařízení zřizuje pro děti svých zaměstnanců. Zároveň bude třeba stanovit možnost odměňování stávajících zaměstnanců jeslí po ukončení provozu těchto zařízení podle zákona o zdravotních službách. Tito pracovníci již neposkytují podle platné právní úpravy zdravotní péči, ačkoli mají odbornou způsobilost k výkonu zdravotnických povolání, příp. další (podle vázané živnosti péče o dítě do tří let věku v denním režimu). Příklady práce č. 2.19.13 (všeobecná sestra) přílohy nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě (poskytování ošetrovatelské péče prostřednictvím /formou/ ošetrovatelského procesu) tedy již nebudou pro platové zařazení zaměstnanců v jeslích použitelné. V souvislosti s tímto bude třeba doplnit i Katalog prací v jiné jeho části o nové povolání.

V případě stanovení konkrétních podmínek (např. počet dětí na pečovatelku apod.) formou metodik a doporučení nicméně není možné nastavit systém kontroly podmínek poskytování péče a sankce za neplnění podmínek poskytování péče. Současně v tomto případě také nelze umožnit zaměstnavatelům daňově zvýhodnit poskytování těchto služeb péče o děti svým zaměstnancům, jelikož by nebyla jasně definována činnost (právním předpisem), na kterou by zaměstnavatel uplatňoval daňové zvýhodnění. Definice daného typu služby péče o děti musí být pro účely zákona o daních z příjmů převzata z právní regulace upravující tento typ služby péče o děti. Ministerstvu financí z hlediska jeho gesce nepřísluší definovat dotčené služby péče o děti ve svých právních předpisech.

1. 4. Identifikace dotčených subjektů

Tato regulace se týká následujících subjektů:

- příjemci služeb péče o děti
 - rodiče s dětmi (i potencionální rodiče)
- pečující osoby v dětské skupině
- poskytovatelé služeb péče o děti
 - fyzické osoby
 - právnické osoby
- zaměstnavatelé
- územní samosprávné celky
- Ministerstvo práce a sociálních věcí
- orgány státní správy a samosprávy

1. 5. Popis cílového stavu

Cílem opatření je v souladu s programovým prohlášením vlády zvýšit místní i cenovou dostupnost služeb péče o děti prostřednictvím zavedení nového typu služby péče o dítě

³⁶V souladu s ust. § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která bude mimo jiné obsahovat vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti.

v dětské skupině, která upraví oblast péče o děti od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky dosud právně neregulovanou.

Za účelem nabytí právní jistoty všech poskytovatelů a příjemců služby je nezbytné regulací především definovat nový typ služby, stanovit okruh možných poskytovatelů, oprávnění k poskytování služby, úhradu za službu, stanovit podmínky, za jakých bude služba poskytována, stanovit povinnosti poskytovatele a kontrolu a sankce za nedodržení podmínek daných regulací.

Regulace zároveň umožní zapojit do poskytování péče o děti zaměstnavatele a prarodinné nestátní neziskové organizace. Cílem opatření je v souladu s výše uvedeným rovněž usnadnění udržení kontaktu rodiče se zaměstnáním v době péče o dítě a postupný vstup nebo návrat na trh práce s ohledem na jeho strategii v oblasti sladování profesního, rodinného a osobního života. Současně bude mít i pozitivní vliv na děti, o které bude pečováno tím, že budou stanoveny podmínky poskytování péče a rodič bude mít jistotu garance kvality služby. Zároveň rodič nebude muset rezignovat na svou rodičovskou roli v případě návratu na trh práce, ale bude moci zvolit adekvátní strategii pro sladění profesního, rodinného a osobního života. Rovněž toto opatření přispívá ke snížení rizika ohrožení chudobou a nedostatku příjmů v případě, že rodič je delší dobu mimo trh práce.

Vznik nového typu služby péče o dítě v dětské skupině nelze právně upravit v rámci současného právního řádu, neboť cílem není vzdělávání dětí, jako je tomu v rámci mateřských škol, a účelem není zisk, jako je tomu v rámci provozování živností péče o děti. Nový typ služby se tedy vztahuje na oblast péče o děti mimo režim školských předpisů i mimo režim zákona o živnostenském podnikání.

V případě, že poskytovatel, který nenaplní znaky služby péče o dítě v dětské skupině podle právní regulace, a nebude postupovat podle platné legislativy upravující mateřské školy či tzv. péčově živnosti, bude moci poskytovat služby péče o děti v rámci obecných právních předpisů, viz kapitola 1.3.4.

1. 6. Zhodnocení rizika

V zájmu udržení profesního růstu a nabytých profesních kvalit a zkušeností je nutné rodiči vytvořit podmínky, aby si v průběhu péče o malé dítě mohl udržet kontakt se zaměstnáním a mohl se dál profesně rozvíjet. Zaměstnanci, kteří si udrží profesní kvalifikaci i po dobu péče o dítě, případně si ji zvýší, nebudou pro zaměstnavatele představovat riziko „neefektivní investice“. Návrat do zaměstnání pro ně bude snazší a zároveň se sníží negativní dopady na jejich možný profesní růst.

Vytvoření takovýchto podmínek by v konečném důsledku mělo vést ke snazší zaměstnatelnosti především žen a v neposlední řadě podpořit i ekonomickou soběstačnost rodin. Vzhledem k tomu, že v převážné míře pečují o malé dítě a dlouhodobě přerušují svou kariéru ženy, jsou to právě ony, kdo je z důvodu rodičovství vystaven zvýšeným obtížím na pracovním trhu a s tím spojené větší nezaměstnanosti. Výše citované skutečnosti tak logicky staví mladé rodiče před rozhodnutí, zda mít dítě/více dětí, nebo se věnovat ekonomické aktivitě. Přitom platí, že čím vyšší je vzdělání ženy, tím je pro oba rodiče toto rozhodnutí komplikovanější³⁷.

Nestanovení určitých zásad a legislativní nezakotvení v právním řádu ve svém důsledku brání rozvíjení a využívání alternativních služeb péče o děti, zejména v prostředí, kde jsou služby péče o děti teritoriálně hůře dostupné.

Rovněž jak bylo uvedeno v kapitole 1. 3. 4., jednotlivé oblasti, které se dotýkají služby péče o děti provozované v souladu s obecnými právními předpisy, spadají do gesce

³⁷Zdroj: MPSV: Národní koncepce rodinné politiky. Praha, 2005.

jednotlivých rezortů. Zpřehlednění stávající problematiky nelze dosáhnout bez legislativního řešení. Možnost provozování služby péče o děti pouze formou metodického doporučení v rámci několika rezortů není trvalým řešením. Zejména také z toho důvodu, že předpisy v gescích jednotlivých rezortů podléhají změnám a není možné na tyto změny pružně reagovat v rámci metodického doporučení. Také zde chybí možnost subjektu, který hodlá službu provozovat, se proti rozhodnutí orgánu odvolat.

Je proto třeba stanovit podmínky pro provozování nové služby, čímž se rozšíří spektrum služeb péče o děti a zavede se určitá „alternativa“ která může napomoci řešit nedostatečnou kapacitu současných služeb péče o děti. Cíle bude dosaženo přijetím právní úpravy služby péče o dítě v dětské skupině.

2. Návrh variant řešení

Závěrečná zpráva hodnocení dopadů regulace (RIA) k návrhu věcného záměru zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů obsahovala návrhy variant řešení s cílem rozšířit spektrum služeb péče o děti, zvýšit tak místní i cenovou dostupnost služeb péče o děti a tím rodiči usnadnit udržení kontaktu se zaměstnáním, především po podobu rodičovské dovolené, a snazší vstup či návrat na trh práce.

Varianta první, tedy nulová, navrhovala nevytvářet novou právní úpravu ani žádné nelegislativní opatření na podporu rozvoje služeb péče o děti, a to tím, že budou dále vznikat služby péče o děti poskytované pouze v režimu obecných právních předpisů bez konkrétního právního podkladu a bez jednotného metodického vedení (současně bez vydání informačního či metodického materiálu).

Varianta druhá navrhovala rozšířit spektrum služeb péče o děti prostřednictvím zavedení nového typu služby hlídání a péče o dítě v dětské skupině, upravujícího podmínky pro činnost spočívající v pravidelné péči o dítě ve věku od jednoho roku do zahájení povinné školní docházky mimo domácnost dítěte, v kolektivu dětí, mimo režim předpisů o školách a školských zařízeních.

Varianta třetí navrhovala rozšíření nabídky služeb péče o děti prostřednictvím navýšení kapacity mateřských škol o možnost umístění dětí od dvou let věku. Podrobné vymezení navrhované varianty je uvedeno na str. 26 a 27 v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace k návrhu věcného záměru zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů. Vymezení nákladů a přínosů této varianty je uvedeno na str. 33 – 35 a str. 39-40 uvedené Závěrečné zprávy.

Varianta čtvrtá navrhovala rozšíření služeb péče o děti prostřednictvím nelegislativních opatření, tj. nevytvářet novou právní úpravu v oblasti služeb péče o děti, ale rozšířit dostupnost služeb péče o děti nelegislativním opatřením - formou metodického vedení (včetně vydání metodického materiálu) pro služby péče o děti poskytované pouze v režimu obecných právních předpisů bez konkrétního právního podkladu.

Vláda svým usnesením ze dne 22. srpna 2012 č. 607 schválila realizovat variantu druhou, tj. rozšířit spektrum služeb péče o děti prostřednictvím zavedení nového typu služby hlídání a péče o dítě v dětské skupině. Současně na základě doporučení komise RIA, které je obsaženo v příloze stanoviska Legislativní rady vlády, bude současně realizováno podzákonné opatření, obsažené ve variantě čtvrté.

Návrh zákona tedy rozšiřuje spektrum služeb péče o děti prostřednictvím definování nového typu služby péče o dítě v dětské skupině, upravujícího podmínky pro činnost spočívající v pravidelné péči o dítě ve věku od jednoho roku do zahájení povinné školní docházky mimo domácnost dítěte, v kolektivu dětí, mimo režim předpisů o školách a školských zařízeních. Rozšiřuje se tak spektrum služeb péče o děti, poskytovatelům se stanovují dosažitelné podmínky, které jsou však zároveň zárukou jisté kvality služby,

a rovněž se zajišťuje variabilita při poskytování nového typu služby. Rodičům s malými dětmi se tak umožňuje snadnější zapojení do pracovního procesu. Definování nového typu služby upravující oblast dosud právně neregulovanou stanoví konkrétní podmínky pro stávající poskytování služby pouze v režimu obecných právních předpisů bez konkrétního právního podkladu, což je nezbytné pro možné rozšíření služby s ohledem na zvýšení důvěry uživatelů v její existenci a fungování a oporu pro poskytovatele služby.

Obsahem služby péče o dítě v dětské skupině je zajištění bezpečnosti a základních potřeb dítěte (strava, využití doby pobytu v dětské skupině s cílem rozvíjet dovednosti a schopnosti dítěte, odpočinek). Služba péče o dítě v dětské skupině nezajišťuje vzdělávání dítěte, ale dítěti se poskytuje výchovná péče zaměřená na rozvoj schopností dítěte a jeho kulturních a hygienických návyků přiměřených věku dítěte v souladu s konceptem výchovy a péče o dítě.

Stanoví se okruh možných poskytovatelů služby, kterými jsou fyzické osoby a právnické osoby, jakožto zaměstnavatelé, a dále obce, kraje a nestátní neziskové organizace.

Stanoví se osobní způsobilost pečujících osob zahrnující i odbornou způsobilost (tj. vzdělání všeobecné sestry, zdravotnického asistenta, ošetřovatele, porodní asistentky, zdravotnického záchranáře, sociálního pracovníka, pracovníka v sociálních službách, učitele mateřské školy, profesní kvalifikace chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky, lékaře, psychologa ve zdravotnictví, klinického psychologa a vychovatele).

Rovněž se stanoví, že o nejvíce 6 dětí současně může pečovat nejméně 1 pečující osoba, o 7 až 24 dětí současně pečují 2 pečující osoby. V případě, že se v dětské skupině pečuje o nejméně 13 dětí současně a alespoň 1 dítě je mladší dvou let, pečují v dětské skupině nejméně 3 osoby. Nejvyšší počet dětí v jedné dětské skupině bude činit 24 dětí.

Stanoví se hygienické požadavky na prostorové a provozní podmínky v prostorech, v nichž bude služba péče o dítě v dětské skupině poskytována, tj. minimální standard (při počtu do 4 dětí), přičemž v závislosti na zvyšujícím se počtu dětí se nároky na tyto požadavky zvyšují. Při počtu od 5 do 12 dětí budou upraveny v zákoně o dětské skupině, při počtu dětí od 13 do 24 se bude na prostory vztahovat hygienická vyhláška. Poskytovatel má možnost s ohledem na aktuální i měnící se poptávku poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině ve více dětských skupinách současně.

Stravování bude zajištěno poskytovatelem v dohodě s rodičem dítěte, včetně dohody o způsobu zajištění stravy. V případě kompletního zajištění stravování dětí přímo poskytovatelem musí být tato činnost v souladu s požadavky potravinového práva.

Péči lze poskytovat pouze dítěti, které se podrobilo zákonem uloženým pravidelným očkováním, nebo které má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Rovněž je vyžadována informace o zdravotním stavu dítěte a případných omezeních z něho vyplývajících, které by mohly mít vliv na poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Při výskytu zdravotních problémů nebo příznaků onemocnění musí pečující osoba zajistit bezodkladně informování a předání dítěte rodiči dítěte nebo zajistit jeho lékařské ošetření. Ve všech místnostech, ve kterých je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, je zakázáno kouření. Stanoví se zákaz vstupu osob, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, do prostor, v nichž je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině.

Poskytovatel bude povinen zpracovat a zpřístupnit vnitřní pravidla pro provoz a poskytování služby, uzavřít s rodičem písemnou smlouvu o poskytování služby a vést evidenci dětí v dětské skupině.

Služba péče o dítě v dětské skupině bude poskytována na nekomerčním základě a jejím účelem nebude generování zisku. Za poskytování služby tedy bude moci být požadována

úhrada maximálně ve výši zřizovacích a provozních nákladů na poskytnutí služby. Výše úhrady bude stanovena ve vnitřních pravidlech pro poskytování služby.

Oprávnění poskytovateli vzniká dnem zápisu do evidence poskytovatelů.

Evidenci poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině povede Ministerstvo práce a sociálních věcí a kontrolu podmínek poskytování služby bude zajišťovat Státní úřad inspekce práce, příslušný oblastní inspektorát práce nebo krajské hygienické stanice. Pro účely zápisu do evidence bude orgán ochrany veřejného zdraví vydávat stanovisko. Stanoví se rovněž správní delikty a sankce za porušení podmínek poskytování služby. Správní delikty bude projednávat Státní úřad inspekce práce, oblastní inspektoráty práce nebo krajské hygienické stanice.

Při definování nového typu služby péče o dítě v dětské skupině se vychází z faktu, že rodiče jako primární pečovatelé mají právo zvolit typ služby, který je v souladu s jejich potřebami a potřebami dítěte. Je tedy třeba zajistit odpovídající kvalitu služeb, neboť v současné době není výjimkou, že rodiče při nutnosti navrátit se na trh práce musí pro dítě zvolit službu, která ne zcela vyhovuje jejich představám či negarantuje odpovídající kvalitu.

V souvislosti s návrhem zákona bude zpracována novela příslušných právních předpisů, zejména zákona o daních z příjmů, která bude podporovat umožnění vstupu nebo návratu zaměstnance/zaměstnankyně po mateřské či rodičovské dovolené na trh práce zavedením daňových zvýhodnění, kterými budou zaměstnavatelé motivováni k zaměstnávání těchto skupin zaměstnanců, a zavedením slev na dani pro rodiče. Sleva na dani má podpořit rodiče dítěte, kteří za účelem zapojení se do výdělečné činnosti využijí služeb péče o děti předškolního věku - mateřské školy podle školského zákona nebo zařízení péče o děti předškolního věku, a to včetně dětské skupiny.

Zároveň bude za účelem posílení právní jistoty poskytovatelů i rodičů, jakožto příjemců služby při dosavadním právním stavu v oblasti služeb péče o děti, podporováno rozšíření služeb péče o děti prostřednictvím nelegislativních opatření, a to formou poskytování informací a metodického vedení pro služby péče o děti poskytované pouze v režimu obecných právních předpisů.

Ministerstvo práce a sociálních věcí připraví v rámci projektu „Sladění práce a rodiny inspirované příklady dobré praxe v Evropě“³⁸ z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, prioritní osy „Mezinárodní spolupráce“, informační materiál zahrnující možnosti zřízení služeb péče o děti podle platného právního řádu ČR a

³⁸Cílem projektu je prostřednictvím spolupráce se zahraničními partnery v oblasti sladění pracovního a rodinného života získat zkušenosti v problematice možnosti úprav pracovních podmínek a rozvoje služeb péče o děti a využít těchto získaných příkladů dobré praxe k podpoře rozvoje českého trhu práce. Nové poznatky by měly vést k podpoře harmonizace pracovního, rodinného a osobního života zejména pro rodiče s dětmi při zapojení do pracovního procesu díky možnosti nastavení vyhovujících pracovních podmínek (pracovní doby, délky úvazku, místa výkonu práce apod.) a využití variabilních typů služeb péče o děti dle potřeb rodiny. S ohledem na současnou nedostatečnou kapacitou služeb péče o děti se předpokládá vytvoření nových míst a zapojení dalších osob do pracovního procesu díky implementaci nových typů služeb péče o děti v České republice. Vznik nových možností uspořádání výkonu práce podpoří růst zaměstnanosti a vytvoří lepší pracovní podmínky pro různé skupiny zaměstnanců. Inovativní opatření v oblasti služeb péče o děti budou pilotně ověřena žadatelem v rámci vlastní instituce, případně dalších spolupracujících organizací. V rámci projektu dojde k podpoře a rozvoji inovativní služby péče o děti, inspirované německou a rakouskou službou Kindergruppe, pro děti zaměstnanců žadatele, případně jiných organizačních složek státu, včetně rozvoje jejího vnitřního i venkovního zázemí, a dále ke vzniku dětského koutku pro příležitostné krátkodobé hlídání dětí. Další inovativní opatření v oblasti služeb péče o děti budou pilotně ověřena spolupracujícími organizacemi v ČR. V rámci spolupráce se zahraničními partnery budou rovněž diskutovány konkrétní možnosti úprav pracovních podmínek (např. pružné pracovní doby, délky pracovního úvazku, místa výkonu práce atd.) v praxi a pilotně ověřovány spolupracujícími organizacemi. Zároveň bude docházet k předávání know-how těchto příkladů dobré praxe dalším subjektům působícím v této oblasti.

základní postupy při poskytování služby péče o děti v rámci obecných právních předpisů, které zpracuje ve spolupráci s ostatními rezorty. Metodicky bude rovněž Ministerstvo práce a sociálních věcí tuto agendu zajišťovat.

Tento informační materiál bude zahrnovat popis existujících služeb péče o děti v právním řádu ČR, dále informace o postupu zřízení a následném provozu služeb péče o děti v režimu obecných právních předpisů pro jednotlivé typy poskytovatelů (tj. obce, kraje, nestátní neziskové organizace, zaměstnavatele, včetně organizačních složek státu), základní právní výklad z jednotlivých oblastí a stanoviska jednotlivých orgánů k dané problematice.

Informační materiál bude obsahovat informace zejména z oblastí:

- stravování (zajištění stravování podle stávajících předpisů či rodiči)
- stavební (posouzení prostor z hlediska předmětu činnosti a návrh úprav)
- hygienických, provozních a prostorových podmínek (péče o zdraví dětí, posouzení prostor)
- požární (posouzení prostor z hlediska bezpečnosti)
- finanční (možnosti financování podle jednotlivých typů poskytovatelů, financování z evropských fondů a jiných zdrojů, možnost pojištění, vedení účetnictví, možnost daňového zvýhodnění podle zákona o daních z příjmů).

Konkrétní právní normy jsou uvedeny v kapitole 1.3.4.

Současně bude materiál obsahovat čtyři modely zřízení služby péče o děti na základě obecných právních předpisů a možné příklady dobré praxe.

Materiál bude také, jak bylo výše zmíněno, obsahovat konkrétní informace o právním postavení jednotlivých poskytovatelů a jejich možnosti při poskytování služeb péče o děti v režimu obecných právních předpisů. Materiál bude dále obsahovat doporučení ohledně péče o děti, tj. dodržení počtu dětí na jednu pečující osobu, o kolik dětí má být pečováno v jednom časovém okamžiku, dodržení podmínky osobní a odborné způsobilosti pečující osoby, poskytování péče o děti podle výchovného konceptu, zavedení vnitřních pravidel pro poskytování péče, včetně denního režimu. Co se týče provozu, bude doporučeno dodržet v materiálu stanovené hygienické, provozní a prostorové podmínky a pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví a majetku.

Na vypracování tohoto materiálu se budou podílet především, co se týče popisu služeb péče o děti v ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Co se týče hygienických požadavků na provoz a zařízení, bude za tuto část odpovědné Ministerstvo zdravotnictví, v oblasti stavebně technických požadavků upraví tuto oblast Ministerstvo pro místní rozvoj. Co se týče oblasti požární ochrany, je věcně odpovědné Ministerstvo vnitra (pod tento rezort spadá Generální ředitelství HZS ČR).

Poskytování souvisejících obecných informací ke službám péče o děti bude zajišťovat Ministerstvo práce a sociálních věcí v souladu s ust. § 9 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, podle kterého je ústředním orgánem státní správy pro oblast „péče o rodinu a děti“.

Materiál bude zveřejněn na stránkách MPSV s termínem do 30. 9. 2013. MPSV již nyní poskytlo základní informace o službách péče o děti v ČR a možnostech zřízení na www.mpsv.cz, v sekci Rodina a ochrana práv dětí.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3. 1. Vymezení skupin a oblastí dotčených regulací

Regulace se dotkne skupin zahrnujících

- rodiče s dětmi (jakožto příjemci služby), potenciální rodiče
- pečující osoby
- poskytovatele služeb péče o děti, kterými budou fyzické a právnické osoby jakožto zaměstnavatele, nestátní neziskové organizace, územní samosprávné celky (tj. obce a kraje),
- zaměstnavatele
- územní samosprávné celky
- Ministerstvo práce a sociálních věcí
- orgány státní správy a samosprávy (Státní úřad inspekce práce, orgány ochrany veřejného zdraví, stavební úřady apod.)

Vyhodnocení nákladů a přínosů je rovněž nezbytné z pohledu dopadů na veřejné rozpočty, ve vztahu k mezinárodní konkurenceschopnosti ČR, z pohledu dopadů na podnikatelské subjekty a na územní samosprávné celky. Vyhodnocení reflektuje rovněž sociální dopady, dopady na životní prostředí a dopady na rovnost žen a mužů.

3. 2. Identifikace nákladů a přínosů

Tato regulace se týká služeb péče o děti a jejím cílem je umožnit rodičům udržet si kontakt se zaměstnáním v době péče o dítě a rychlejší vstup nebo návrat na trh práce, zaměstnavatelům pružně reagovat na potřeby zaměstnanců v oblasti sladování profesního, rodinného a soukromého života.

Pro hodnocení nákladů a přínosů v souvislosti s dopady na veřejný rozpočet je

a) nejprve použit variantní kvalifikovaný odhad na základě modelové situace:

modelová situace pro hodnocení nákladů a přínosů:

zaměstnavatel bude poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině pro 12 dětí. Díky využití služby se bude moci vrátit do pracovního procesu 9 rodičů (6 rodičů s 1 dítětem, 3 rodiče se 2 dětmi) s tím, že 4 rodiče s 1 dítětem a 2 rodiče se 2 dětmi se vrátí na plný úvazek (měsíční hrubá mzda 20 000 Kč), 2 rodiče s 1 dítětem a 1 rodič se 2 dětmi se vrátí na částečný úvazek 0,4 (měsíční hrubá mzda 8 000 Kč). 3 z rodičů nově uplatní slevu na vyživované dítě.

Modelová situace vychází ze současných statistických údajů a dostupných výzkumů ohledně rodinného chování českých rodičů a podpory zaměstnavatelů při sladění pracovního a rodinného života svých zaměstnanců. Odhady byly propočítány za podmínek podle platné legislativy v roce 2012 a konzultovány s Ministerstvem financí.

b) použit realisticky stanovený odhad možného vývoje

Co se týče přínosů do veřejných rozpočtů, jsou brány v úvahu počty rodičů, kteří vstoupí nebo se navrátí na trh práce jakožto plátcí daní a pojistného a rovněž nové pečující osoby v dětských skupinách.

Pro stanovení reálného odhadu je použita výše uvedená modelová situace při kapacitě dětské skupiny 12 dětí (tj. navrácení 9 rodičů na trh práce s danými úvazky a mzdou, včetně uplatnění slevy na vyživované dítě). Rovněž se předpokládá, že 30 % rodičů, kteří se zapojí na trh práce, obsadí volná pracovní místa (jedná se o zprůměrovaný odhad, neboť míra obsazenosti pracovních míst rodičů na rodičovské dovolené je velmi odlišná, co se týče pracovních odvětví). Pečující osoby v dětské skupině obsadí vždy nová volná pracovní místa.

Při identifikaci nákladů a přínosů v souvislosti s možným zapojením rodičů na trh práce je třeba brát v úvahu počty rodičů, které vychází z počtu odmítnutých žádostí o umístění

dítěte v mateřské škole, které byly uvažovány pro děti starších tří let, a z počtu příjemců rodičovského příspěvku ve zvýšené výměře. Tzn., předpokládá se, že by se na trh práce nově zapojilo **55 000 rodičů**. V souvislosti s tím, že služba péče o dítě v dětské skupině bude poskytována dětem od 1 roku věku, je třeba vzít v úvahu počet dětí v populačním ročníku od jednoho do dvou let věku, tj. celkem cca 120000 dětí. Pokud bychom předpokládali, že více než desetina rodičů těchto dětí by vstoupila na trh práce, jedná se o dalších cca **12 000 rodičů**.

Celkový počet rodičů, kteří by se mohli nově zapojit na trh práce, činí podle stanoveného odhadu cca **67 000**. Nicméně je nezbytné vzít v potaz, že určitá část rodičů má více dětí do věku 7 let. Počet rodičů, kteří by se na trh práce zapojili, je z tohoto důvodu nižší.

Toto zohledňuje modelová situace, která předpokládá, že třetina rodičů umístí do dětské skupiny dvě děti ve věku do 7 let.

Identifikace a vyhodnocení nákladů a přínosů v souvislosti se zavedením daňových zvýhodnění, kterými budou zaměstnavatelé motivováni k zaměstnávání zaměstnance/zaměstnankyně po mateřské či rodičovské dovolené, a v souvislosti se zavedením slev na dani pro rodiče jakožto kompenzace nákladů, které rodiče vynaloží na služby péče o děti, je uvedeno v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace k novele předpisů v daňové oblasti.

3. 3. Náklady

3.3.1 Jednotlivé subjekty

Rodiče s dětmi (potencionální rodiče)

Náklady budou vznikat rodičům v souvislosti s úhradou nákladů služby péče o dítě v dětské skupině. Vzhledem k tomu, že návrh regulace předpokládá, že poskytovatel stanoví úhradu nákladů maximálně ve výši zřizovacích a provozních nákladů na poskytnutí služby nebudou náklady pro rodiče neúměrně vysoké. Jistý náklad vzniká rodiči v souvislosti s tím, že příspěvek formou nepeněžního plnění na služby péče o děti straně rodiče-zaměstnance vstupuje do vyměřovacích základů pojistného a rovněž je odváděna daň z příjmů. Negativem tohoto opatření také může pro rodiče být skutečnost, že v případě, kdy ukončí pracovní poměr se zaměstnavatelem, jenž mu umožňuje využívat firemní zařízení dětské skupiny, nebude mít po ukončení tohoto poměru zajištěnou péči o děti.

Pečující osoby

Pečujícím osobám nevznikají žádné výrazné náklady. Náklady mohou vznikat pouze s prokázáním a doložením osobní a odborné způsobilosti v souvislosti s péčí o dítě v dětské skupině.

Poskytovatelé služby

Poskytovatelům služby vznikají náklady na zřízení a poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Mezi tyto náklady patří zejména úprava prostor, náklady na provoz (energie, úklid apod.), náklady spojené s personálním zabezpečením služby (především mzdy) a náklady na pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví a majetku. Přičemž nelze přesně vyčíslit, jak finančně náročné bude pro jednotlivé poskytovatele dětskou skupinu zřídit a provozovat.

S ohledem na modelovou situaci, by náklady na zřízení a poskytování služby péče o dítě v dětské skupině o 12 dětech mohly činit 500 000 Kč (záleží ovšem na charakteru dostupných prostor), v případě ročního provozu 456 000 Kč.

Administrativní náklady vznikají poskytovatelům v souvislosti s povinností se zaevidovat a v souvislosti s povinností vést evidenci dětí, zpracovat vnitřní předpis a zajistit pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví či majetku.

Zaměstnavatelé

Náklady vznikají zaměstnavatelům, kteří nejsou přímo poskytovateli služby, v souvislosti s nepeněžním plněním, které poskytují svým zaměstnancům na zajištění služeb péče o děti. A to tím, že se tento příspěvek stává na straně zaměstnance zdanitelným nepeněžním příjmem.

Územní samosprávné celky

Územním samosprávným celkům nebudou navrhovanou regulací vznikat náklady přímo. Jisté náklady by mohly vzniknout pouze v případě, že by obec či kraj v rámci své politiky rozhodl zřizování a poskytování služby péče o dítě v dětské skupině finančně podporovat.

Těmto subjektům nevznikají žádné administrativní náklady, neboť agendu evidence bude zabezpečovat Ministerstvo práce a sociálních věcí a kontrolu bude provádět Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Pro výpočet nákladů byl v tomto případě použit realisticky stanovený odhad. Agendu budou zajišťovat 3 pracovníci na MPSV, přičemž 2 pracovníci budou zajišťovat proces evidence a 1 pracovník bude ještě dále kromě evidence zajišťovat záležitosti týkající se odvolání proti rozhodnutí – rozklad. Pracovníci zajišťující proces evidence by byli zařazeni v 8. platové třídě, kde se vychází z částky 30.000 Kč mzdových nákladů na jednoho pracovníka měsíčně (superhrubá mzda), tj. ročně celkem 360.000 Kč. Pracovník zajišťující dále odvolání proti rozhodnutí - rozklad by byl zařazen v 11. platové třídě, kde se vychází z částky 37.000 Kč, tj. ročně 444.000 Kč. Personální zajištění agendy pracovníky MPSV si vyžádá celkem 1,164 mil. Kč. Provozní náklady na jednoho pracovníka činí 100.000 Kč ročně (tj. celkem 300.000 Kč ročně).

Podle realisticky stanoveného odhadu budou výdaje na zajištění těchto činností činit cca 1,5 mil Kč ročně.

V souvislosti s rozšířením služeb péče o děti prostřednictvím nelegislativních opatření, tj. metodického vedení MPSV a vydáním informačního materiálu, se náklady oproti současnému stavu výrazně nezmění.

Výdaje činící především administrativní náklady ministerstev a dalších institucí v souvislosti s metodickým vedením této agendy jednotlivými rezorty, budou zabezpečeny ze stávající personální kapacity. Přičemž Ministerstvo práce a sociálních věcí bude tuto agendu zastřešovat. Příprava informačního materiálu bude hrazena z uvedeného projektu „Sladění práce a rodiny inspirované příklady dobré praxe v Evropě“ z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, prioritní osy „Mezinárodní spolupráce“. Při počtu 100 000 ks tohoto informačního materiálu by činil náklad na rozpočet projektu 500 000 Kč.

Výdaje na vytvoření a provoz evidence poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině budou hrazeny ze zdrojů MPSV.

Orgány státní správy a samosprávy

Náklady budou vznikat v souvislosti s kontrolou podmínek poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, kterou bude zajišťovat Státní úřad inspekce práce a příslušný oblastní inspektorát práce, přičemž tato činnost bude zajištěna ze stávajících personálních zdrojů. Předpokládají se náklady se školením inspektorů příslušných inspektorátů práce cca. 80 tis. ročně.

Co se týče orgánů ochrany veřejného zdraví, orgánů, které řeší soulad se stavebními a požárními, případně dalšími předpisy, nebudou těmto subjektům vznikat v souvislosti se službou péče o dítě v dětské skupině žádné náklady.

3.3.2. Veřejné rozpočty

V souvislosti s rozšířením spektra služeb péče o děti prostřednictvím zavedení nového typu služby péče o dítě v dětské skupině se očekávají dopady na veřejný rozpočet v souvislosti s evidencí a kontrolou poskytovatelů služby, kterou bude zajišťovat Ministerstvo práce a sociálních věcí, viz výše.

Rovněž se očekává snížení ročních příjmů veřejného rozpočtu v souvislosti s daňovými úlevami pro zaměstnavatele zajišťující svým zaměstnancům péči o jejich děti a v souvislosti se slevami na dani pro rodiče-zaměstnance.

V případě uplatnění vynaložených nákladů zaměstnavatelem na zajištění péče o dítě zaměstnance do daňově účinných výdajů, a to i v případě nepeněžního příspěvku zaměstnavatele na zajištění péče o dítě zaměstnance poskytované jiným subjektem než zaměstnavatelem, stává se na straně zaměstnance tento příspěvek, zdanitelným nepeněžním příjmem, tj. příspěvek formou nepeněžního plnění na straně zaměstnance vstupuje do vyměřovacích základů pojistného a rovněž je odváděna daň z příjmů, v této souvislosti tedy jde o příjem do veřejného rozpočtu. **V konečném důsledku se ovšem zaměstnavateli zvýší daňově uznatelné náklady v souvislosti se zdaněním a zpojistněním poskytnutého nepeněžního příspěvku zaměstnanci, což je tedy dalším dopadem na veřejný rozpočet.**

Vzhledem k tomu, že službu péče o dítě v dětské skupině bude moci poskytovat jménem České republiky též organizační složka státu, která jménem České republiky zaměstnává rodiče dítěte, bude tato služba činností organizační složky státu. Výdaje za službu péče o děti budou tedy výdaji státního rozpočtu.

3. 4. Přínosy

3.4.1. Jednotlivé subjekty

Rodiče s dětmi (potencionální rodiče)

Náklady, které mohou vzniknout rodičům dětí v důsledku využití služeb, budou do jisté míry kompenzovány příjmy z výdělečné činnosti, neboť se předpokládá, že tuto službu budou využívat rodiče participující na trhu práce, kteří mj. zároveň uplatní slevu na dani z příjmů.

Kvalitativním přínosem, který není finančně ocenitelný, je prevence sociální izolace rodičů pečujících o děti. Přínosem je rovněž stanovení jasných podmínek pro poskytování služby a možnost zvolit strategii sladění pracovního, rodinného a osobního života, zlepšení finanční situace, jistota udržení pracovní pozice, zajištění hlídání dítěte po dobu časově kompatibilní s pracovní dobou a dostupnost služeb. Přínosem je rovněž v případě poskytování služby zaměstnavatelem umístění dětské skupiny v budově zaměstnavatele, resp. v její blízkosti a zajištění péče o dítě po dobu kompatibilní s pracovní dobou, což je přínosem i pro děti. Zároveň je pro děti přínosem i individuální přístup pečujících osob v případě nižšího počtu dětí a pobyt dětí v kolektivu.

Přínosem pro potencionální rodiče je především možnost využití služby péče o děti, které pro ně zřizuje zaměstnavatel. V případě, že zaměstnavatel umožní rodiči využít takovéto zařízení, má rodič snazší volbu při sladění profesního, rodinného a osobního života (tj. nebude muset do jisté míry volit mezi pracovní kariérou a rodičovstvím).

Pečující osoby

Pro pečující osoby je přínosem nabídka nových pracovních míst. Co se týče požadavků na odbornou způsobilost těchto osob, návrh zákona stanoví okruh možných odborných způsobilostí pečujících osob, není tedy striktně vyžadována pouze jedna odborná způsobilost. To znamená, že se umožní většímu okruhu osob stát se pečující osobou v dětské skupině bez nutnosti doplňovat či měnit odbornou způsobilost.

Poskytovatelé služby

Pro všechny poskytovatele služeb je kvalitativním přínosem možnost variability při zřizování služeb péče o děti vzhledem k jejich možnostem a aktuální i měnící se poptávce. Přínosem je rovněž stanovení jasných podmínek pro poskytování služby zákonem.

Zaměstnavatelé

Přínosem je pro zaměstnavatele větší zapojení rodičů na trh práce.

Náklady vzniklé na straně zaměstnavatelů jakožto poskytovatelů služby hlídání a péče o dítě v dětské skupině budou do jisté míry kompenzovány zavedením daňové uznatelnosti nákladů, tj. mezi náklady, které lze uznat jako výdaje použité na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů a které se odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené zákonem o daních z příjmů, budou zahrnuty i výdaje na zajištění služeb péče o děti.

Přínosem na straně zaměstnavatele je úspora v podobě udržení kvalifikované pracovní síly bez nutnosti investování do kvalifikace nového zaměstnance ve výši až 300 000 Kč/osobu a možnost udržení si zkušených zaměstnanců. Dále lze uvést rovněž motivaci a vyšší loajalitu zaměstnanců a zvýšení prestiže firmy.

Územní samosprávné celky

Územní samosprávné celky budou moci být jedny z poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině. Přínosem je větší dostupnost služeb péče o děti v daném regionu a nulová administrativní a finanční zátěž v případě, kdy bude zajištěna dostupnost služeb péče o děti skrze dětské skupiny dalšími subjekty, kterými jsou např. nestátní neziskové organizace či zaměstnavatelé.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvu práce a sociálních věcí vznikají přínosy v souvislosti s ukotvením nové služby péče o dítě v dětské skupině v právním řádu. Za současného stavu rovněž formou informačního materiálu a poskytnutí informací se sníží administrativní zátěž, která je způsobena nedostatečnou informovaností veřejnosti o službách péče o děti a roztržičností této problematiky mezi více rezorty. (Přínosy vznikají také poskytováním služby péče o děti jakožto zaměstnavatelem, viz výše).

Orgány státní správy a samosprávy

Přínosem pro tyto subjekty je jasné nastavení podmínek poskytování péče, včetně požadavků na zřízení a prostory, a stanovení povinností pro jednotlivé subjekty.

3.4.2. Veřejné rozpočty

Základním přínosem rozšíření spektra služeb péče o děti prostřednictvím zavedení nového typu služby péče o dítě v dětské skupině je skutečnost, že se díky rozšíření nabídky služeb péče o děti umožní širší zapojení rodičů, především matek, na trh práce coby daňových poplatníků a poplatníků pojistného na sociální zabezpečení, státní politiku zaměstnanosti a pojistného na zdravotní pojištění a snížení deficitu PAYG penzijního systému. Rovněž vzniknou nová pracovní místa v souvislosti s poskytováním nového typu služby péče o dítě v dětské skupině, a díky tomu dojde k zapojení nových pečujících osob do pracovního procesu. Je ovšem třeba předpokládat, že část rodičů navracejících se na trh práce obsadí místa těchto pečujících osob.

Variantní kvalifikovaný odhad vychází z modelové situace 1 a celkového počtu rodičů i s dětmi od jednoho roku věku do dvou let ve výši podle následující tabulky. V tabulce je variantně zohledněn návrat rodiče buď na volné místo, nebo na místo, které je po dobu jeho absence na trhu práce obsazeno jinou osobou. Ve výsledných číslech je rovněž započítán přínos z daní a pojistného za nové pečující osoby, které obsadí vždy nová volná místa. Tabulka zároveň předpokládá, že desetina pečujících osob v dětských skupinách jsou rodiče vracející se na trh práce a tato desetina rodičů tedy také vždy obsadí volná pracovní místa.

		Míra obsazení pracovních míst, dosud neobsazených, rodiči vstupujícími do pracovního procesu									
		10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Počet rodičů nově zapojených na trh práce a využívajících dětskou skupinu (bez jedné desetiny pečujících osob*)	4 889	129,5	155,3	190,6	225,8	261,0	296,3	331,5	366,7	402,0	437,2
	9 778	240,2	310,7	381,2	451,6	522,1	592,5	663,0	733,4	803,9	874,4
	11 733	288,3	372,8	457,4	541,9	626,5	711,0	795,6	880,1	964,7	1 049,2
	14 667	360,4	466,0	571,7	677,4	783,1	888,8	994,5	1 100,2	1 205,9	1 311,5
	16 622	408,4	528,2	648,0	767,7	887,5	1 007,3	1 127,1	1 246,9	1 366,6	1 486,4
	24 444	600,6	776,7	952,9	1 129,0	1 305,2	1 481,3	1 657,5	1 833,6	2 009,8	2 185,9
	31 289	768,8	994,2	1 219,7	1 445,2	1 670,6	1 896,1	2 121,6	2 347,0	2 572,5	2 798,0
	43 022	1 057,0	1 367,0	1 677,1	1 987,1	2 297,1	2 607,1	2 917,1	3 227,2	3 537,2	3 847,2
	48 889	1 201,2	1 553,5	1 905,8	2 258,0	2 610,3	2 962,6	3 314,9	3 667,2	4 019,5	4 371,8
	58 667	1 441,4	1 864,2	2 286,9	2 709,7	3 132,4	3 555,2	3 977,9	4 400,7	4 823,4	5 246,2

Roční příjem veřejného rozpočtu je vyčíslen v mil. Kč.

* Jednu desetinu pečujících osob v dětských skupinách tvoří rodiče nově zapojení na trh práce.

V souvislosti s uvedenými propočty je dále třeba uvažovat současnou míru nezaměstnanosti a situaci na trhu práce obecně.

Podle realisticky stanoveného odhadu podle údajů uvedených v kapitole 3. 2., tj. modelové situace, kdy při určitém počtu dětských skupin se navrátí určitý počet rodičů, z nichž 30% obsadí volná pracovní místa, a při zapojení úměrného počtu nových pečujících osob, lze odhadovat přínosy v následujících čtyřech letech podle níže uvedené tabulky:

Rok	Počet rodičů, kteří budou nově využívat dětské skupiny (tj. roční nárůst)	Počet dětských skupin	Přínos do státního rozpočtu
2014	5 000	556	191 mil Kč
2015	10 000	1111	382 mil. Kč
2016	12 000	1333	457 mil. Kč
2017	10 000	1111	382 mil. Kč

Reálný stanovený odhad vychází z předpokládaného vývoje zájmu a možností při zřizování a poskytování služby péče o dítě v dětské skupině ze strany zřizovatelů. Současně reflektuje snížení porodnosti a v důsledku toho také možnost umísťování dětí do předškolních zařízení typu mateřských škol a využití jiných typů služeb péče o děti.

Rok	Počet rodičů celkem, kteří budou využívat dětské skupiny	Přínos do státního rozpočtu
2014	5 000	191 mil. Kč
2015	15 000	573 mil. Kč
2016	27 000	1,03 mld. Kč
2017	37 000	1,41 mld. Kč

Rovněž lze očekávat, že se sníží počet příjemců dávek státní sociální podpory a pomoci v hmotné nouzi, neboť si rodič zvýší svůj příjem, který je posuzován jako rozhodný příjem pro posouzení nároku na tyto dávky.

Vzhledem k tomu, že službu péče o dítě v dětské skupině bude moci poskytovat jménem České republiky též organizační složka státu, která jménem České republiky zaměstnává rodiče dítěte, bude tato služba činností organizační složky státu. Úhrada za službu tedy bude příjmem státního rozpočtu.

Přínosem v souvislosti s realizací informačního materiálu je zvýšení jistoty při poskytování služby tím, že poskytovatelé i rodiče budou mít k dispozici modelové příklady i výklad některých stěžejních ustanovení.

3. 5. Souhrnné vyhodnocení nákladů a přínosů

Vyhodnocení nákladů a přínosů navrhované regulace obsahuje vyhodnocení výše zmíněných nákladů a přínosů dotčených subjektů a zároveň specifických dopadů, především ve vztahu k mezinárodní konkurenceschopnosti ČR a z pohledu dopadů na podnikatelské subjekty. Vyhodnocení reflektuje rovněž sociální dopady, dopady na životní prostředí a dopady na rovnost žen a mužů.

Subjekt	Náklady	Přínosy
Rodiče	<ul style="list-style-type: none"> - úhrada za službu péče o dítě v dětské skupině - příspěvek formou nepeněžního plnění na služby péče o děti na straně rodiče -zaměstnanec vstupuje do vyměřovacích základů pojistného a rovněž je odváděna daň z příjmů 	<ul style="list-style-type: none"> - kompenzace nákladů na služby příjmy z výdělečné činnosti, zároveň uplatnění slevy na dani z příjmů v souvislosti s využitím služby péče o děti (daňové úlevy) - větší dostupnost služby díky jasným podmínkám na zřízení a provoz - možnost širšího zapojení rodičů na trh práce - snížení rizika sociální izolace rodičů - sladění pracovního a rodinného života (nebude třeba do jisté míry volit mezi profesní kariérou a rodičovstvím) - právní jistota v souvislosti s nastavením podmínek služby - větší jistota udržení pracovní pozice - umístění dětské skupiny přímo v budově zaměstnavatele, resp. v její blízkosti - zajištění péče o dítě po dobu časově kompatibilní s pracovní dobou
Pečující osoby	<ul style="list-style-type: none"> - náklady spojené s prokázáním a doložením osobní a odborné způsobilosti v souvislosti s péčí o dítě v dětské skupině 	<ul style="list-style-type: none"> - nabídka nových pracovních míst - více možných odborných způsobilostí pro poskytování péče o děti v dětské skupině
Poskytovatelé služby	<ul style="list-style-type: none"> - náklady se zřízením a poskytování služby péče o dítě v dětské skupině (úprava prostor, náklady na provoz (energie, úklid apod.), náklad spojené s personálním zabezpečením služby (především mzdy) a náklady na pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví a majetku (dle modelové situace by náklady na zřízení mohly činit 500 000 Kč, v případě provozu 456 000 Kč) - administrativní náklady spojené 	<ul style="list-style-type: none"> - možnost variability při zřizování služeb péče o děti vzhledem k jejich možnostem a aktuální i měnící se poptávce - stanovení jasných podmínek pro poskytování služby zákonem

	s povinností se zaevidovat a v souvislosti s povinností vést evidenci dětí, zpracovat vnitřní předpis a zajistit pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví či majetku	
Zaměstnavatelé	<ul style="list-style-type: none"> - náklady v souvislosti s nepeněžním plněním, které poskytují svým zaměstnancům na zajištění služeb péče o děti (příspěvek je na straně zaměstnance zdanitelným nepeněžním příjmem) 	<ul style="list-style-type: none"> - daňová uznatelnost nákladů spojená s poskytováním služby péče o děti či nákladů spojených s nepeněžním plněním zaměstnanci v souvislosti se zajištěním služby péče o děti - možnost širšího zapojení rodičů na trh práce - dřívější návrat kvalifikovaného personálu na trh práce - snížení nákladů na zaškolování nových pracovníků až o 300 000 Kč/osobu - možnost udržení nadaných a zkušených zaměstnanců-rodičů - zvýšení prestiže firmy - motivace a vyšší loajalita pracovníků
Územní samosprávné celky	<ul style="list-style-type: none"> - případné náklady spojené s rozhodnutím obce či kraje podporovat jiné subjekty v poskytování služby péče o dítě v dětské skupině 	<ul style="list-style-type: none"> - nulová administrativní, případně finanční zátěž - větší dostupnost služeb péče o děti v daném regionu
Ministerstvo práce a sociálních věcí	<ul style="list-style-type: none"> - náklady spojené s personálním a provozním zabezpečením agendy evidence poskytovatelů dětských skupin (cca 1,5 mil. Kč) - informační manuál pro potencionální poskytovatele (hrazeno z projektu) 	<ul style="list-style-type: none"> - snížení administrativní zátěže, která je způsobena nedostatečnou informovaností veřejnosti o službách péče o děti a roztříštěností této problematiky mezi více rezorty
Orgány státní správy a samosprávy	<ul style="list-style-type: none"> - náklady se školením inspektorů příslušných inspektorátů práce cca. 80 tis. ročně. 	<ul style="list-style-type: none"> - přínosem je, že orgánům ochrany veřejného zdraví, orgánům, které mají v kompetenci posuzovat soulad se stavebními a požárními, případně dalšími předpisy, nebudou vznikat významné náklady - jasné nastavení podmínek poskytování péče, včetně požadavků na zřízení a prostory,

		a stanovení povinností pro jednotlivé subjekty
--	--	--

Veřejné rozpočty

Náklady	Přínosy
<ul style="list-style-type: none"> - náklady na státní rozpočet v souvislosti s evidencí a kontrolou poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině budou činit cca 1,5 mil. Kč - náklady na státní rozpočet v souvislosti s výdaji spojenými s poskytováním služby státem - náklady na vydání informačního materiálu týkajícího se služeb péče o děti ve výši 500 000 Kč (hrazeno z projektu) - snížení ročních příjmů veřejného rozpočtu v souvislosti s daňovými úlevami pro zaměstnavatele zajišťující svým zaměstnancům péči o jejich děti a v souvislosti se slevami na dani pro rodiče-zaměstnance 	<ul style="list-style-type: none"> - při počtu rodičů, kteří vstupují na trh práce (30 % obsadí volná pracovní místa), a pečujících osob na nově vzniklá pracovní místa, přínos do veřejného rozpočtu podle realisticky stanoveného odhadu v následujících čtyřech letech: 2014 191 mil. Kč 2015 573 mil. Kč 2016 1,03 mld. Kč 2017 1,41 mld. Kč - přínos do veřejného rozpočtu v souvislosti s tím, že příspěvek formou nepeněžního plnění na straně zaměstnance vstupuje do vyměřovacích základů pojistného a rovněž je z něj odváděna daň z příjmů - očekávané snížení počtu příjemců dávek státní sociální podpory a pomoci v hmotné nouzi - přínosy do veřejného rozpočtu v souvislosti s úhradou od rodičů za využití služby jakožto zaměstnanců České republiky, snížení deficitu PAYG penzijního systému

Vzhledem k tomu, že službu péče o dítě v dětské skupině pro své zaměstnance bude moci poskytovat i organizační složka státu, bude tato služba činností organizační složky státu. Úhrada za službu tedy bude příjmem státního rozpočtu a výdaje za službu budou výdaji státního rozpočtu. Vše, co bude souviset s činností dětské skupiny, bude muset být narozpočtováno jak na straně příjmů, tak na straně výdajů.

Navrhovaná regulace přispívá v jistém smyslu k posílení konkurenceschopnosti ČR v souladu s vládou schválenou Strategií mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020, kde je v části „Zvýšení dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání“ řečeno, že systém mateřských škol bude Ministerstvo práce a sociálních věcí doplňovat systémem alternativních forem. Zároveň v části Sladění rodinného života a pracovní kariéry ČR vykazuje v EU nejvyšší pokles zaměstnanosti žen v případě, že mají malé děti. Příčinou je nevhodně nastavená prorodinná politika a nedostatek dostupných a kvalitních služeb předškolní výchovy. Důsledkem je nevyužití lidského kapitálu žen, vysoká mzdová mezera mezi muži a ženami, snížený zájem o rodičovství obecně, což má jako celek i

negativní dopady na fiskální rovnováhu. Cílem tohoto projektu je zvýšit nabídku alternativních forem předškolní výchovy a tím podpořit sladění pracovního a rodinného života rodičů, udržení kontaktu s profesí v době péče o dítě a hladký návrat na trh práce podle osobních preferencí³⁹.

Zavedení nového typu služby péče o dítě v dětské skupině bude mít spíše pozitivní dopad na podnikatelské prostředí. Jak bylo výše uvedeno, zaměstnavatel si poskytnutím služby zaměstnanci udrží kvalifikovanou pracovní sílu, nebude nucen investovat nemalé finanční prostředky do kvalifikace nového zaměstnance a snáze si zajistí motivaci k práci a vyšší loajalitu těchto pracovníků. Zaměstnavatel poskytující služby péče o děti bude zároveň pro rodiče atraktivnější.

Co se týče sociálních dopadů, tak navrhovaná regulace bude mít pozitivní dopad na sociální prostředí. Vzhledem k definování podmínek poskytování služby budou nastavena jasná pravidla poskytování služby upravené regulací. Tím, že se rozšíří spektrum a snazší dostupnost služeb péče o děti, nebudou rodiče ohroženi ztrátou zaměstnání v případě, kdy nemají možnost využít služby péče o děti či zařízení typu mateřské školy.

Navrhovaná regulace nemá přímé dopady na životní prostředí. V jistém smyslu může mít pozitivní dopad na životní prostředí v případě umístění služby péče o dítě v dětské skupině na pracovišti rodiče.

Návrh zákona má za cíl rozšířit možnosti a škálu služeb péče o děti. Díky tomu budou moci rodiče lépe sladovat svůj pracovní, soukromý a rodinný život. Ženy jsou v naprosté většině pečovatelnkami o malé děti (např. rodičovský příspěvek pobíralo v roce 2010 pouze 1,6 % mužů), zároveň je zaměstnanost žen nižší než zaměstnanost mužů a rovněž rozdíl v odměňování žen a mužů v České republice je druhý nejvyšší v Evropské unii (dle údajů Eurostat je to 25,5 %). Tím, že bude ženám umožněno lépe sladovat svůj pracovní, soukromý a rodinný život a rychleji se vracet na trh práce, zlepší se také jejich postavení na trhu práce, což bude mít pozitivní dopad na rovnost žen a mužů.

V rámci ESF **OP Lidské zdroje a zaměstnanost** se mezi podporovanými aktivitami objevuje podpora sladování pracovního a rodinného života. Jedná o podporu a rozvoj služeb péče o děti za účelem sladění pracovního a rodinného života jejich rodičů. Mělo by jít o financování personálního zajištění finančně a teritoriálně dostupných služeb péče o děti předškolního a mladšího školního věku.

Negativní dopady, které vzniknou zavedením opatření v oblasti daňové, tj. budou ovšem kompenzovány zaměstnáním většího počtu rodičů za strany těchto zaměstnavatelů, kteří budou poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině, jakožto poplatníků daní a pojistného.

Při hodnocení nákladů a přínosů vyvstává rovněž otázka porovnání poskytované péče v dětské skupině a poskytování vzdělávání v mateřské škole v souvislosti s tím, jaké náklady přináší „poskytování vzdělávání“ oproti poskytování péče. Vzhledem k nákladům, které byly zmíněny v předchozí kapitole, vychází částka na zabezpečení péče v dětské skupině cca 456 tis. ročně při péči o 12 dětí, tj. přibližně 40 tis. ročně na dítě. Podle údajů obsažených v Hodnocení dopadů regulace k návrhu věcného záměru zákona vychází částka na jedno dítě v MŠ cca 55 tis. (při součtu výdajů státního a rozpočtu a zřizovatelů). Nicméně třídy mateřských škol bývají naplněny do počtu 24 dětí (případně 28). Při současné situaci je takovýto počet dětí v jedné třídě standardem.

³⁹ Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020.

4. Návrh řešení

Vzhledem k tomu, že vláda svým usnesením ze dne 22. března 2012 č. 607 schválila návrh věcného záměru zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, rozhodla realizovat rozšíření spektra péče o děti formou nové právní úpravy služby péče o dítě v dětské skupině.

Návrh regulace zahrnuje nový typ služby péče o dítě v dětské skupině, upravujícího podmínky pro činnost spočívající v pravidelné péči o dítě od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky mimo domácnost dítěte, v kolektivu dětí, mimo režim předpisů o školách a školských zařízeních. Zároveň tím, že se vymezují požadavky na poskytování služby, budou mít poskytovatelé i rodiče právní jistotu při provozování i využívání této služby.

Tím, že se stanoví hygienické a provozní požadavky s definováním minimálního standardu a tyto požadavky porostou úměrně počtu dětí, bude pro poskytovatele snazší tuto službu zřídit a provozovat. Rozšiřuje se tak spektrum služeb péče o děti a poskytovatelům se zajišťuje větší variabilita a rodičům s malými dětmi se umožňuje snadnější zapojení do pracovního procesu.

Evidenci poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině povede Ministerstvo práce a sociálních věcí a kontrolu plnění podmínek poskytování služby bude zajišťovat Státní úřad inspekce práce, příslušný oblastní inspektorát práce nebo krajské hygienické stanice. Výdaje na zajištění těchto činností budou činit cca 1,5 mil Kč ročně.

Součástí je zároveň novelizace zákona o daních z příjmů v podobě zavedení daňové uznatelnosti nákladů zaměstnavatele vynaložených na zajištění služeb péče o děti svých zaměstnanců a v podobě slevy na dani z příjmů pro rodiče, kteří využijí služeb péče o děti v souvislosti se zapojením na trh práce.

Zároveň bude za účelem posílení právní jistoty poskytovatelů i rodičů, jakožto příjemců služby při dosavadním právním stavu v oblasti služeb péče o děti, podporováno rozšíření služeb péče o děti prostřednictvím nelegislativních opatření, a to formou poskytování informací a metodického vedení pro služby péče o děti poskytované pouze v režimu obecných právních předpisů.

Přijetí právní úpravy poskytování služby péče o dítě v dětské skupině si vyžádá v nové právní úpravě vymezení

- pojmu „služba péče o dítě v dětské skupině“,
- poskytovatele služby,
- úhrady služby,
- vznik, změna a zánik oprávnění,
- podmínek pro získání oprávnění,
- evidence poskytovatelů,
- povinností poskytovatele,
- podmínek poskytování služby,
- pečujících osob,
- počtu pečujících osob v dětské skupině,
- počtu dětí v dětské skupině a počet dětských skupin,
- stravování,
- ochrany zdraví,
- vnitřních pravidel a plánu výchovy a péče,

- pojištění odpovědnosti za škodu,
- smlouvy mezi poskytovatelem a rodičem,
- evidence dětí,
- kontroly,
- správních deliktů,
- hygienických požadavků stanovených na prostorové a provozní podmínky v prostorech, v nichž bude služba péče o dítě v dětské skupině poskytována (bude upraveno prováděcím právním předpisem).

Úprava hygienických požadavků stanovených na prostorové a provozní podmínky v prostorech, v nichž bude služba péče o dítě v dětské skupině poskytována, si vyžádá také novelizaci ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V souvislosti se zákazem kouření ve všech místnostech, v nichž je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, v souvislosti s doplněním prostor, kde je stanoven zákaz vstupu pro osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, o prostory, v nichž je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině je třeba novelizovat ustanovení § 8 a § 15 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V souvislosti s úpravou situace při výskytu zdravotních problémů nebo příznaků onemocnění dítěte je nezbytné novelizovat ustanovení § 7 odst. 3 a § 50 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vymezení týkající se kontroly poskytování péče a povinností poskytovatele si vyžádá novelizaci zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů.

Přehled níže uvádí zakotvení služby péče o dítě v dětské skupině v systému služeb péče o děti v České republice, současně s vymezením okruhů poskytovatelů a podmínek, za kterých je možné služby poskytovat. Přehled uvádí definici služby, účel služby, podmínky poskytování péče, okruh zřizovatelů a poskytovatelů, povinnosti zřizovatelů a poskytovatelů péče, evidenci, kontrolu, případné sankce apod.

Název opatření	Služba péče o dítě v dětské skupině	Mateřská škola	Vázaná živnost „Péče o dítě do tří let věku v denním režimu“	Volná živnost, obor činnosti č. 72 „Mimoškolní výchova a činnost, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti“	Volná živnost, obor činnosti č. 79 „Poskytování služeb pro rodinu a domácnost“
Právní úprava	Samostatná nová právní úprava	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon)	Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (živnostenský zákon)	Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (živnostenský zákon)	Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (živnostenský zákon)
Věková kategorie dětí/ péče v domácnosti či v zařízení	Od jednoho roku věku dítěte do zahájení povinné školní docházky dítěte, v kolektivu dětí, mimo domácnost dítěte	Zpravidla od tří let věku dítěte do zahájení povinné školní docházky dítěte, v zařízení	Od 0 let věku dítěte do tří let věku dítěte, v zařízení (provozovně) i v domácnosti dítěte	Od tří let věku dítěte, v zařízení (provozovně)	Individuální péče o děti nad tři roky věku dítěte v rodinách, dále příležitostné, krátkodobé hlídání dětí (včetně dětí do tří let věku)
Hlavní účel zřizování a provozování (z pohledu vytváření zisku)	Provozována neziskově, účelem je poskytování služby hlídání a péče o děti	Provozována neziskově, účelem je poskytování vzdělávání	Ziskově	Ziskově	Ziskově
Financování služby	Poskytovatel, rodič (plánovaná daňová uznatelnost nákladů)	Zřizovatel, stát (tj. neinvestiční dotace MŠMT), rodič, možná daňová uznatelnost nákladů	Ten, kdo službu využívá (zpravidla rodič)	Ten, kdo službu využívá (zpravidla rodič)	Ten, kdo službu využívá (zpravidla rodič)
Zřizovatelé (provozovatelé)	Fyzické osoby a právnické osoby jakožto zaměstnavatelé (tj. i fyzické osoby a právnické osoby, které jsou podnikateli dle obchodního zákoníku), kteří zřizují dětskou skupinu pro děti svých zaměstnanců, obce, kraje, nestátní neziskové organizace	Kraje, obce a dobrovolné svazky obcí, registrované církve a náboženské společnosti a ostatní právnické nebo fyzické osoby. Zřizovatelem může být také stát; v takovém případě plní funkci zřizovatele jménem státu k tomu určené ministerstvo	Fyzické a právnické osoby (s výjimkou subjektů, kterým zákon neumožňuje podnikání dle živnostenského zákona, např. organizačních složek státu)	Fyzické a právnické osoby (s výjimkou subjektů, kterým zákon neumožňuje podnikání dle živnostenského zákona, např. organizačních složek státu)	Fyzické a právnické osoby (s výjimkou subjektů, kterým zákon neumožňuje podnikání dle živnostenského zákona, např. organizačních složek státu)

		(Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo práce a sociálních věcí nebo Ministerstvo zahraničních věcí)			
Vznik oprávnění	Oprávnění poskytovateli vzniká dnem zápisu do evidence poskytovatelů.	Oprávnění vzniká zápisem do rejstříku škol a školských zařízení, tj. vzniká právo poskytovat vzdělávání a školské služby a vydávat doklady o vzdělání	Oprávnění provozovat živnost vzniká dnem ohlášením živnosti	Oprávnění provozovat živnost vzniká dnem ohlášením živnosti	Oprávnění provozovat živnost vzniká dnem ohlášením živnosti
Evidence	Evidenci poskytovatelů vede Ministerstvo práce a sociálních věcí.	Krajský úřad vede v rejstříku škol a školských zařízení údaje o mateřských školách s výjimkou níže uvedených. MŠMT vede v rejstříku škol a školských zařízení údaje o mateřských školách a školských zařízeních zřízených ministerstvem a registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy. Rejstřík školských právnických osob vede MŠMT.	Živnostenský rejstřík vede živnostenský úřad.	Živnostenský rejstřík vede živnostenský úřad.	Živnostenský rejstřík vede živnostenský úřad.
Úhrada od rodičů	Úhrada ze strany rodiče stanovená poskytovatelem a ošetřená smluvně, maximálně však ve výši zřizovacích a provozních nákladů na	Stanovena prováděcím předpisem. Rodič max. 50 % skutečných průměrných neinvestičních nákladů právnické osoby. Předpis	Smluvně.	Smluvně.	Smluvně.

	poskytnutí služby, s možností nestanovení úhrady.	stanovuje možnosti osvobození od úplaty.			
Personální zabezpečení	Pečující osoby splňující osobní způsobilost, součástí níž je i odborná způsobilost (tj. vzdělání všeobecné sestry, zdravotnického asistenta, ošetřovatele, porodní asistentky nebo zdravotnického záchranáře, sociálního pracovníka, pracovníka v sociálních službách, učitele mateřské školy, profesní kvalifikace chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky, odborná kvalifikace podle zvláštního právního předpisu, lékaře, psychologa ve zdravotnictví, klinického psychologa, vychovatele).	Pedagogové s kvalifikací učitel předškolní výchovy.	Fyzické osoby, prostřednictvím kterých je podnikatel povinen zajistit výkon živnosti, musí splnit odbornou způsobilost (tj. vzdělání všeobecné sestry, zdravotnického asistenta, ošetřovatele, porodní asistentky nebo zdravotnického záchranáře, sociálního pracovníka, pracovníka v sociálních službách) ⁴⁰ .	Není stanoveno.	Není stanoveno.
Počet pečujících osob	O nejvíce 6 dětí současně v dětské skupině pečuje nejméně 1 pečující osoba, o 7 až 24 dětí současně v dětské skupině pečují nejméně 2 pečující osoby. V případě, že se v dětské skupině pečuje o nejméně 13 nejvíce 24 dětí současně a alespoň jedno z těchto dětí je mladší dvou let, pečují v dětské skupině nejméně 3 pečující osoby.	Počet je stanoven tak, aby na jednoho pedagogického pracovníka připadalo 20 dětí z běžných tříd či 12 dětí ve třídě, kde jsou zařazeny děti se zdravotním postižením.	Není stanoven.	Není stanoven.	Není stanoven.
Počet dětí ve	Počet dětí stanovuje	Třída se naplňuje do počtu	Není stanoven. Je však	Není stanoven. Je však třeba	Není stanoven.

⁴⁰Podle novely živnostenského zákona, která se nyní nachází ve třetím čtení, se doplňuje další odborná způsobilost podnikatele i osob, kterými je podnikatel povinen zajistit výkon živnosti, a to o učitele mateřské školy a o profesní kvalifikace chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky.

skupině (kolektivu)	<p>poskytovatel. Počet dětí je limitován hygienickými, provozními a prostorovými požadavky. V jedné dětské skupině může být nejvíce 24 dětí.</p> <p>Poskytovatel má možnost s ohledem na aktuální i měnící se poptávku poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině ve více dětských skupinách současně.</p>	<p>24 dětí (lze navýšit až na 28), v případě dětí s postižením do počtu 19 dětí (lze pak navýšit na 24 dětí). MŠ s jednou třídou má nejméně 15 dětí, MŠ se dvěma a více třídami má nejméně v průměru 18 dětí ve třídě. Je-li v obci pouze jedna mateřská škola s jednou třídou, má nejméně 13 dětí, jediná MŠ v obci se dvěma a více třídami má nejméně v průměru 16 dětí ve třídě. Nejvyšší povolený počet dětí se zapisuje do rejstříku škol a školských zařízení.</p>	<p>třeba dodržet příslušné hygienické, provozní a prostorové požadavky (např. minimální počet m² na 1 dítě), které do určité míry mohou ovlivnit počet dětí.</p>	<p>dodržet příslušné hygienické, provozní a prostorové požadavky (např. minimální počet m² na 1 dítě), které do určité míry mohou ovlivnit počet dětí.</p>	
Hygienické, prostorové a provozní požadavky	<p>Stanoven minimální standard (při počtu do 4 dětí), přičemž v závislosti na zvyšujícím se počtu dětí se zvyšují nároky na hygienické, prostorové i provozní požadavky (při počtu do 12 dětí budou upraveny v prováděcím právním předpise), při počtu od 13 do 24 dětí se bude na prostory vztahovat vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 (hygienická vyhláška).</p>	<p>Konkrétní požadavky stanovuje vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 (hygienická vyhláška).</p>	<p>Konkrétní požadavky stanovuje vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 (hygienická vyhláška).</p>	<p>Konkrétní požadavky stanovuje vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 (hygienická vyhláška).</p>	<p>Konkrétní požadavky nejsou stanoveny.</p>
Stravování	Zajištěno poskytovatelem	Organizace a rozsah	V případě zajištění	V případě zajištění	V případě zajištění

	v dohodě s rodičem dítěte, včetně dohody o způsobu zajištění stravy (individuálně ze strany rodiče, nebo ze strany poskytovatele). V případě zajištění stravování dětí poskytovatelem musí být tato činnost v souladu s požadavky potravinového práva.	školního stravování dětí a úplata za školní stravování se řídí vyhláškou č. 107/2005 Sb., o školním stravování.	stravování dětí podnikatelem musí být tato činnost v souladu s požadavky potravinového práva.	stravování dětí podnikatelem musí být tato činnost v souladu s požadavky potravinového práva.	stravování dětí podnikatelem musí být tato činnost v souladu s požadavky potravinového práva.
Péče o zdraví	Péči lze poskytovat pouze dítěti, které se podrobilo zákonem uloženým pravidelným očkováním, nebo které má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Při výskytu zdravotních problémů nebo příznaků onemocnění musí pečující osoba zajistit bezodkladně informování a předání dítěte rodiči dítěte nebo zajistit jeho lékařské ošetření. Ve všech místnostech, ve kterých je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, je zakázáno kouření. Stanovuje se zákaz vstupu osob, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, do prostor, v nichž je poskytována služba	Mateřská škola může přijmout pouze dítě, které se podrobilo zákonem uloženým pravidelným očkováním, nebo které má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. K předcházení vzniku a šíření chorob je zařízení povinno zajistit oddělení dítěte, které vykazuje známky akutního onemocnění a zajistit dohled zletilé fyzické osoby. Zákon č. 379/2005 Sb. zakazuje ve všech vnitřních a vnějších prostorách škol a školských zařízení kouření. Zákaz vstupu pro osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu, nebo jiných návykových látek tento	Povinnost přijmout dítě, které se podrobilo zákonem uloženým pravidelným očkováním, nebo které má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci, není uložena ⁴¹ . Zákaz kouření v provozovně ani zákaz vstupu pro osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu, nebo jiných návykových látek tento zákon explicitně nestanovuje.	Povinnost přijmout dítě, které se podrobilo zákonem uloženým pravidelným očkováním, nebo které má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci, není uložena. Zákaz kouření v provozovně ani zákaz vstupu pro osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu, nebo jiných návykových látek tento zákon explicitně nestanovuje.	Není stanoveno. Péče v rámci této živnosti je poskytována zpravidla v domácnosti dítěte. Pokud je tato živnost provozována jinde než v domácnosti dítěte, není stanovena povinnost přijmout dítě, které se podrobilo zákonem uloženým pravidelným očkováním, nebo které má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci, není uložena. Zákaz kouření v provozovně ani zákaz vstupu pro osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu, nebo jiných

⁴¹ MZ uvažuje v připravované novele zákona č. 258/200 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, o zavedení stejné povinnosti co se týče očkování jako u mateřských škol. Současně se plánuje zrušit povinnost zajistit oddělení nemocného dítěte a plánuje se zavedení povinnosti informovat zákonného zástupce a předat mu nemocné dítě.

	péče o dítě v dětské skupině.	zákona explicitně nestanovuje.			návykových látek tento zákon explicitně nestanovuje.
Vnitřní pravidla	Poskytovatel je povinen mít zpracovaná a zveřejněná vnitřní pravidla pro provoz a poskytování služby.	Mateřská škola je povinna vést dokumentaci, jejíž součástí je i školní řád nebo vnitřní řád, výroční zprávy o činnosti.	Není stanoveno.	Není stanoveno.	Není stanoveno.
Program	Péče je poskytována na základě plánu výchovy a péče, který poskytovatel musí zpracovat a zveřejnit na přístupném místě.	Vzdělávání se uskutečňuje podle školních (rámcových) programů.	Není stanoveno.	Není stanoveno.	Není stanoveno.
Přijetí dítěte (smlouva, rozhodnutí)	Poskytovatel uzavírá s rodičem písemnou smlouvu o poskytování péče.	Rozhodnutí o přijetí dítěte do mateřské školy je vydáváno zákonnému zástupci na základě žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání.	Není stanoveno.	Není stanoveno.	Není stanoveno.
Evidence dětí	Poskytovatel je povinen vést evidenci dětí v dětské skupině.	Dokumentace mateřské školy mimo jiné obsahuje evidenci dětí.	Není povinností. (Pro účely daňové postačí doklady o příjmu od rodičů).	Není povinností.	Není povinností.
Kontrola	Kontrolu plnění podmínek provádí Státní úřad inspekce práce, oblastní inspektoráty práce nebo krajské hygienické stanice. Pro účely zápisu do evidence bude orgán ochrany veřejného zdraví vydávat stanovisko, že prostory dětské skupiny jsou upraveny v souladu s požadavky zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině či hygienické vyhlášky.	Hodnocení mateřské školy se uskutečňuje jako vlastní hodnocení a hodnocení Českou školní inspekcí. Kontrolu hygienických podmínek provádí orgán ochrany veřejného zdraví.	Živnostenský úřad provádí kontrolu pouze z hlediska živnostenského zákona. Kontrola poskytování péče není prováděna. Kontrolu hygienických podmínek provádí orgán ochrany veřejného zdraví.	Živnostenský úřad provádí kontrolu pouze z hlediska živnostenského zákona. Kontrola poskytování péče není prováděna. Kontrolu hygienických podmínek provádí orgán ochrany veřejného zdraví.	Živnostenský úřad provádí kontrolu pouze z hlediska živnostenského zákona. Kontrola poskytování péče není prováděna.
Delikty a sankce v souvislosti	Stanoví se správní delikty a sankce za porušení podmínek	Delikty a sankce stanoveny ve školském zákoně, dále	Delikty a sankce jsou stanoveny pouze	Delikty a sankce jsou stanoveny pouze	Delikty a sankce jsou stanoveny pouze

s poskytováním služby	poskytování služby. Správní delikty projednává Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce a krajské hygienické stanice.	např. ve smyslu zákona o sociálně právní ochraně, či ve smyslu zákona o přestupcích.	v souvislosti s provozováním živnosti podle živnostenského zákona či v souvislosti s dalšími právními předpisy (např. zákon o přestupcích, přestupky na úseku).	v souvislosti s provozováním živnosti podle živnostenského zákona či v souvislosti s dalšími právními předpisy (např. zákon o přestupcích).	v souvislosti s provozováním živnosti podle živnostenského zákona či v souvislosti s dalšími právními předpisy (např. zákon o přestupcích).
Daňový režim	Náklady na provoz vlastních zařízení na poskytování služby péče o dítě v dětské skupině budou daňově uznatelné, daňově uznatelné budou rovněž nepeněžní příspěvky zaměstnavatele na zajištění péče o dítě zaměstnance poskytované jiným subjektem než zaměstnavatelem podle návrhu zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. V případě uplatnění vynaložených nákladů zaměstnavatelem na zajištění péče o dítě zaměstnance do daňově účinných výdajů, a to i v případě nepeněžního příspěvku zaměstnavatele na zajištění péče o dítě zaměstnance poskytované jiným subjektem než zaměstnavatelem, stává se na straně zaměstnance tento příspěvek zdanitelným nepeněžním příjmem.	V současné době je daňový režim podle tabulky níže. V rámci návrhu novely zákona o daních z příjmů, realizované v souvislosti s návrhem věcného záměru zákona o dětské skupině, se navrhuje mezi náklady daňově uznatelné zahrnout rovněž náklady na zřízení vlastní firemní mateřské školy a i v případě využití nepeněžních příspěvků u této služby bude stejný daňový režim na straně zaměstnavatelů jako u dětské skupiny.	V současné době je daňový režim podle tabulky níže. V rámci návrhu novely zákona o daních z příjmů, realizované v souvislosti s návrhem zákona o dětské skupině, se navrhuje v případě využití nepeněžních příspěvků u této služby stejný daňový režim na straně zaměstnavatelů jako u dětské skupiny.	V současné době je daňový režim podle tabulky níže. V rámci návrhu novely zákona o daních z příjmů, realizované v souvislosti s návrhem zákona o dětské skupině, se navrhuje v případě využití nepeněžních příspěvků u této služby stejný daňový režim na straně zaměstnavatelů jako u dětské skupiny.	V současné době je daňový režim podle tabulky níže. V rámci návrhu novely zákona o daních z příjmů, realizované v souvislosti s návrhem zákona o dětské skupině, se navrhuje v případě využití nepeněžních příspěvků u této služby stejný daňový režim na straně zaměstnavatelů jako u dětské skupiny.

Služby péče o děti z hlediska zákona o daních z příjmů:

paragraf	forma plnění	zaměstnanec	zaměstnavatel	zařízení (provoz)	pozn.
6 odst. 9 písm. d)	Nepeněžní	osvobozen	není daňově uznatelným výdajem (§ 25 odst. 1 písm. h) bod 2	zařízení služby péče o děti smluvně od jiného subjektu	FKSP
6 odst. 9 písm. d)	Nepeněžní	osvobozen	není daňově uznatelným výdajem (§ 25 odst. 1 písm. h) bod 2	vlastní firemní zařízení služby péče o děti, nikoli mateřská škola dle školského zákona	FKSP (kolektivní smlouva)
§ 24 odst. 2 písm. j bod 3	Nepeněžní	nebude osvobozen /jedná se o zdanitelný příjem dle § 6 odst. 1 písm. d), vstupuje do vyměř. základů na pojistné/	je daňově uznatelným výdajem (§ 24 odst. 2 písm. j bod 3)	vlastní firemní mateřská škola podle školského zákona	zam. výhoda § 3 odst. 3 a § 6, tzv. cena obvyklá
§ 25 odst. 1 písm. h) bod 2	Peněžní	zdanitelný příjem ze závislé činnosti /poplatek považován za zdanitelný příjem dle § 6 odst. 1 písm. d), vstupuje do vyměř. základů na pojistné/	není daňově uznatelným výdajem (§ 25 odst. 1 písm. h) bod 2	zařízení služby péče o děti provozované jinými subjekty	(např. ze sociálního fondu)
pouze § 24 odst. 2 písm. j) bod 5	Peněžní	zdanitelný příjem ze závislé činnosti /poplatek považován za zdanitelný příjem dle § 6 odst. 1 písm. d), vstupuje do vyměřovacích základů na pojistné/	je daňově uznatelným výdajem pouze podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 5	zařízení služby péče o děti provozované jinými subjekty	

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

Orgánem, který je určen k implementaci předmětného návrhu, je Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ministerstvem financí a Ministerstvem zdravotnictví.

Dopad regulace se dotkne především rodičů dětí tím, že se jim umožní udržet si kontakt se zaměstnáním po dobu mateřské a rodičovské dovolené a rychlejší vstup nebo návrat na trh práce, včetně možnosti zvolení strategie při sladění profesního, rodinného a osobního života. Dojde rovněž ke zlepšení jejich finanční situace a snížení rizika jejich sociální izolace v době mateřské a rodičovské dovolené.

Vzhledem k tomu, že předložená úprava je navrhována s cílem umožnit rodičům udržet si kontakt se zaměstnáním v době péče o dítě a umožnit jim vstup nebo návrat na trh práce a volbu strategie v oblasti sladování profesního, rodinného a osobního života tím, že se rozšíří spektrum služeb péče o děti, je rodičům ponechána svobodná volba rozhodnutí, zda službu využijí. Rovněž je na rozhodnutí subjektů, zda budou služby poskytovat. Co se týče daňových opatření, je taktéž na rozhodnutí subjektů, jimž jsou určena, zda jich využijí.

6. Přezkum účinnosti regulace

Z hlediska kritérií přezkumu účinnosti, která jsou dána Obecnými zásadami pro hodnocení dopadů regulace, bude přezkum účinnosti regulace proveden po 3 letech po účinnosti zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů. Služba péče o dítě v dětské skupině bude rovněž předmětem statistického zjišťování.

7. Konzultace a zdroje dat

V oblasti koncipování opatření a Hodnocením dopadů regulace k návrhu věcného záměru zákona probíhala průběžně konzultační jednání se všemi aktéry v oblasti rodinné politiky a dalších souvisejících politik. Konzultace byly realizovány zejména se zástupci ostatních rezortů (mj. Ministerstvem financí a Ministerstvem zdravotnictví), rodičů, zaměstnavatelů, územních samosprávných celků a nestátních neziskových organizací.

Připomínky byly dále uplatněny a návrhy vzneseny na jednáních v rámci kulatých stolů, konference k rodinné politice dne 30. listopadu 2010 a v rámci dalších jednání s jednotlivými subjekty všech výše zmíněných aktérů. Obdržené podněty a připomínky byly průběžně vyhodnocovány.

Tato problematika byla zpracována nejprve v návrhu věcného záměru zákona o službách péče o děti a následně v návrhu věcného záměru zákona o dětské skupině a chůvě a o změně souvisejících zákonů, který obsahoval následující opatření:

- I. Poskytovatel vzájemné rodičovské výpomoci – vytvoření nového typu služby péče o děti poskytované rodičem, který zároveň osobně, celodenně a řádně pečuje o vlastní dítě do 7 let věku;
- II. Dětská skupina – vytvoření nového typu služby nepřiležitostné a nekrátkodobé péče o děti poskytované v režimu i mimo režim zákona o živnostenském podnikání v zařízení péče o děti;
- III. Úprava odborné způsobilosti osob pečujících v režimu zákona o živnostenském podnikání nepřiležitostně a nekrátkodobě o děti do zahájení povinné školní docházky v jejich domácnosti-chůva;
- IV. Podpora služeb v rámci vázané živnosti péče o děti;
- V. Zavedení daňové uznatelnosti nákladů zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním služeb péče pro děti svých zaměstnanců a podpora rodičů v oblasti zdaňování příjmů v podobě slevy na dani z příjmů při zajištění péče o děti v souvislosti s návratem na trh práce;
- VI. Zrušení bezplatnosti posledního roku předškolního vzdělávání;
- VII. Zvýšení procenta maximální možné finanční spoluúčasti zákonných zástupců dítěte na úhradě neinvestičních nákladů na předškolní vzdělávání.

Materiál byl zpracován ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem financí, Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Materiál prošel mezirezortním připomínkovým řízením v termínu od 10. 3. do 31. 3. 2011.

Projednávání návrhu věcného záměru zákona o službách péče o děti na 81. zasedání Legislativní rady vlády (dále jen „LRV“) dne 9. 6. 2011 bylo, na základě návrhu stanoviska LRV a zpravodajské zprávy přednesené v úvodu jednání, přerušeno na návrh Ministerstva práce a sociálních věcí za účelem rozhodnutí o dalším postupu. LRV doporučila následující dvě varianty řešení:

1. návrh věcného záměru zákona v této podobě nepředkládat a zvolit cestu novelizace stávajících právních předpisů, nebo

2. návrh věcného záměru zákona přepracovat ve smyslu uvedených připomínek a přepracované znění návrhu znovu předložit LRV.

Z následných jednání Ministerstva práce a sociálních věcí s příslušnými rezorty v záležitosti realizace opatření novelizací stávajících právních předpisů vyplynulo, že opatření IV., V. VI. a VII. lze realizovat novelizací stávajících právních předpisů, nicméně realizace opatření I., II. a III. vyžaduje novou právní úpravu.

Opatření IV. je řešeno v rámci již schválené novely zákona o živnostenském podnikání, která se v současné době nachází ve druhém čtení PSP ČR (účinnost novely byla stanovena prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení).

Opatření V. však vzhledem k fázi projednávání návrhu zákona o změně zákonů v souvislosti se zřízením jednoho inkasního místa již nebylo možné do tohoto návrhu zákona začlenit.

Realizace opatření VI. a VII. byla projednávána s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, přičemž Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy předložilo varianty řešení těchto opatření a navrhlo dále o těchto opatřeních jednat. Opatření VI. bylo následně realizováno pozměňovacím poslaneckým návrhem k novele školského zákona, ovšem pouze dílčím způsobem, tj. zpoplatněním předškolního vzdělávání dětí v posledním ročníku MŠ, které mají odklad povinné školní docházky. Realizace opatření VII. byla následně Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy odmítnuta.

V souladu s připomínkami LRV bylo ustoupeno od realizace opatření I. vzhledem ke skutečnosti, že takovýto soukromoprávní vztah lze uzavřít již dnes podle občanského zákoníku, a bez nastavení mechanismu veřejnoprávní kontroly tedy postrádá zavedení nového opatření smysl.

Opatření II., III. a rovněž opatření V. z důvodu výše uvedeného bylo realizováno prostřednictvím nového návrhu věcného záměru zákona o dětské skupině a chůvě a o změně souvisejících zákonů.

Návrh věcného záměru zákona o dětské skupině a chůvě a o změně souvisejících zákonů byl dne 11. září 2011 předložen vládě k projednání a rovněž zaslán předsedkyni LRV. Návrh věcného záměru zákona obsahoval tato opatření:

- I. Dětská skupina – nová služba nepřítelostné a nekrátkodobé péče o děti poskytované v režimu i mimo režim zákona o živnostenském podnikání v zařízení;
- II. Chůva - úprava odborné způsobilosti osob pečujících v režimu zákona o živnostenském podnikání nepřítelostné a nekrátkodobě o děti do zahájení povinné školní docházky v jejich domácnosti;
- III. Daňová opatření - zavedení daňové uznatelnosti nákladů zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním služeb péče pro děti svých zaměstnanců a podpora rodičů v oblasti zdaňování příjmů v podobě slevy na dani z příjmů při zajištění péče o děti v souvislosti s návratem na trh práce.

Projednávání návrhu věcného záměru zákona o dětské skupině a chůvě a o změně souvisejících zákonů bylo na 88. zasedání LRV konaném dne 6. října 2011 na základě návrhu stanoviska LRV přerušeno za účelem přepracování materiálu ve smyslu připomínek LRV. LRV uplatnila připomínku k tomuto věcnému záměru zákona zejména v tom smyslu, že upravuje podmínky pro dva odlišné režimy činností, tj. v režimu i mimo režim zákona o živnostenském podnikání.

LRV doporučila následující varianty řešení:

1. vyjmout služby péče o děti z režimu živností a upravit je samostatně jako služby svého druhu na komerční i nekomerční bázi v nové právní úpravě, nebo

2. služby péče o děti upravit zvlášť pro oblast mimo režim živnostenského zákona, a dále upravit stávající podmínky služeb péče o děti v režimu živnostenského zákona (např. živnost vázanou „Péče o dítě do tří let věku v denním režimu“ upravit na živnost vázanou „Péče o dítě do zahájení povinné školní docházky v denním režimu“), nebo
3. služby péče o děti upravit pouze pro oblast mimo režim zákona o živnostenském podnikání, zatímco na bázi živností je ponechat ve stávající úpravě.

Po konzultaci se zástupci LRV byl návrh věcného záměru zákona upraven a v souladu s novým obsahem tento návrh nazván „Věcný záměr zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů“ a přeložen vládě k projednání. Vládou byl předložený návrh schválen.

Navrhovaná opatření byla rovněž projednávána na zasedání Výboru pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života, který je pracovním orgánem Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů.

Při koncipování opatření a Hodnocení dopadů regulace k návrhu věcného záměru zákona byla využita data Eurostatu, ÚIV, ÚZIS, ČSÚ, výzkumy VÚPSV, vládní materiály (schválené usnesením vlády, Národní program reforem na rok 2013, Strategie Evropa 2020 apod.) a materiály jiných příslušných rezortů, platné právní předpisy apod.

Návrh zákona prošel mezirezortním připomínkovým řízením v termínu od 22. 1. do 18. 2. 2013. V rámci tohoto řízení byly uplatněny zásadní i doporučující připomínky. Do upraveného návrhu zákona byly z velké části zapracovány připomínky Odboru kompatibility ÚV, Úřadu pro ochranu osobních údajů, Ministerstva financí, Ministerstva kultury, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva zemědělství, Ministerstva vnitra, Karlovarského kraje, Jihomoravského kraje. Rovněž v rámci tohoto řízení proběhly konzultace s některými nepovinnými připomínkovými místy. Byly akceptovány některé připomínky například Národního centra pro rodinu, společnosti Edenred, Národního institutu pro děti a rodinu a Zdravotnického zařízení městské části Praha 4.

Vyhodnocení dopadů návrhu zákona

Soulad s ústavním pořádkem ČR

Návrh zákona je v plném souladu s ústavním pořádkem České republiky, zejména s článkem 32 odst. 1, 5 a 6 Listiny základních práv a svobod (usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb.), podle kterého jsou rodičovství a rodina pod ochranou zákona. Rodičům, kteří pečují o děti, je zaručeno právo na pomoc státu, přičemž podrobnosti stanoví zákon. Návrh zákona přispívá k naplnění zásad stanovených v čl. 26, 29, 30 a 32 Listiny základních práv a svobod.

Soulad s mezinárodními smlouvami a právem EU

Návrh zákona reflektuje závazky České republiky vyplývající z Úmluvy OSN o právech dítěte (vyhlášena pod č.104/1991 Sb.) zejména čl. 18 odst. 2 a 3, podle kterých jsou smluvní státy povinny poskytovat rodičům potřebnou pomoc při plnění jejich úkolů výchovy dětí, zabezpečovat rozvoj institucí, zařízení a služeb péče o děti a činit všechna potřebná opatření k tomu, aby bylo zabezpečeno právo dětí pracujících rodičů využívat služeb a zařízení péče o děti. K tomuto článku lze odkázat i na aktuální Závěrečná doporučení **Výboru OSN pro práva dítěte**, která byla přijata po projednání Třetí a čtvrté periodické zprávy České republiky o plnění závazků vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte v Ženevě dne 31. 5. 2011. Výbor pro práva dítěte ve svých závěrečných doporučeních kromě jiného vyzval, aby Česká republika poskytla nezbytné služby pro rodiče s malými dětmi a potřebnou sociální podporu rodičům tak, aby všichni rodiče mohli realizovat svou primární odpovědnost za výchovu dítěte. Návrh věcného záměru zákona koresponduje současně s Úmluvou o odstranění všech forem diskriminace žen (vyhlášena pod č. 62/1987Sb.).

Předložený návrh zákona koresponduje také s článkem 10 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (č. 120/1976 Sb.), podle něhož by nejširší možná ochrana a pomoc měla být poskytnuta rodině, která je přirozenou a základní jednotkou společnosti, zvláště k jejímu založení a po dobu, kdy odpovídá za péči a výchovu nezletilých dětí. Návrh věcného záměru zákona dále přispívá k naplnění závazků, které Česká republika převzala ratifikací Evropské sociální charty (č. 14/2000 Sb. m. s.), konkrétně článku 16 a článku 17 této charty. Podle článku 16 Evropské sociální charty se smluvní státy s cílem zajistit nezbytné podmínky pro plný rozvoj rodiny, která je základní jednotkou společnosti, zavazují podporovat ekonomickou, právní a sociální ochranu rodinného života takovými prostředky, jako jsou rodinné dávky, daňová opatření, poskytování bydlení pro rodiny, dávek novomanželům, a jinými vhodnými prostředky. Článek 17 pak speciálně upravuje právo matek a dětí na sociální a hospodářskou ochranu, když stanoví, že s cílem zajistit účinné uplatnění práva matek a dětí na sociální a hospodářskou ochranu se smluvní strany zavazují přijmout všechna vhodná a potřebná opatření vedoucí k tomuto cíli, včetně zřizování nebo provozování vhodných institucí nebo služeb.

Konkrétně se v čl. 11 odst. 2 písm. c) Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen ukládá smluvním státům povinnost přijmout potřebná opatření **k prosazení poskytování nezbytných doplňkových sociálních služeb, umožňujících rodičům spojit rodinné povinnosti s pracovními povinnostmi a účastí na veřejném životě, zejména podporováním zřizování a rozvoje sítě zařízení péče o děti**, a to za účelem zabránění diskriminace žen z důvodů manželství nebo mateřství a zajištění jejich reálného práva na práci.

Předmětná problematika se dotýká ochrany osobních údajů, kterou upravuje Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. Předložený návrh věcného záměru zákona je s touto směrnicí v souladu.

Návrh zákona je rovněž v souladu se Směrnicí Rady 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o Rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS; návrh zákona přispívá k naplnění cílů směrnice, zejména k rozvoji příležitostí pro částečný pracovní úvazek na základě přijatelném pro zaměstnavatele i zaměstnance a usnadnění přístupu k částečnému pracovnímu úvazku na všech úrovních v podniku. Návrh zákona je rovněž v souladu se Směrnicí Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení.

Návrh zákona současně není v rozporu s ustanoveními práva EU upravujícími hospodářskou soutěž (Pravidla hospodářské soutěže čl. 101 a násl. Smlouvy o fungování EU), neboť upravuje službu péče o dítě v dětské skupině představující nový typ činnosti, který v České republice není dosud právně upraven. Předmětem činnosti je výchovná péče zaměřená na rozvoj schopností dítěte a jeho kulturních a hygienických návyků přiměřených věku dítěte, nikoli vzdělávání dětí, jako je tomu v rámci mateřských škol. Služba bude poskytována na nekomerčním základě a jejím účelem nebude generování zisku, jak je tomu v rámci provozování živností péče o děti. Služba má tedy jiný charakter činnosti než vzdělávací služba dítěte v rámci mateřské školy a než komerční služba v rámci živností péče o děti.

Daňová opatření jsou zaváděna pro všechny právně upravené typy služeb péče o děti v České republice, nezakládají tedy veřejnou podporu.

V rámci práva EU se na upravovanou oblast dále vztahuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, a dále Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Předložený návrh zákona není s těmito směrnici v rozporu.

Návrh zákona je v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin a s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin.

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána; návrh zákona přispívá k naplnění cílů obsažených v Úmluvě MOP č. 122 o politice zaměstnanosti (č. 490/1990 Sb.).

Předložený návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána a **není v rozporu s právem Evropské unie**. Přijetí návrhu zákona přispěje k naplňování mezinárodních závazků České republiky. Mezinárodní smlouvy a právní předpisy EU, kterých se předmětná problematika týká, jsou:

- Sdělení č. 104/1991 Sb., o Úmluvě o právech dítěte
- Vyhláška č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech
- Sdělení č. 14/2000 Sb. m. s., o Evropské sociální chartě
- Vyhláška č. 62/1987 Sb., o Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen
- Sdělení č. 57/2001 Sb. m. s., o přijetí Opčního protokolu k Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů,
- Směrnice Rady 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o Rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS,
- Směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení,
- Pravidla hospodářské soutěže (čl. 101 a násl. Smlouvy o fungování EU).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin.

Ekonomické dopady

V souvislosti se zavedením služby péče o dítě v dětské skupině se očekávají náklady na státní rozpočet především v souvislosti s evidencí poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině, které bude zabezpečovat Ministerstvo práce a sociálních věcí, budou činit cca **1,5 mil. Kč** a s kontrolou podmínek poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, která bude svěřena Státnímu úřadu inspekce práce a příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, přičemž tato činnost bude zajištěna ze stávajících personálních zdrojů. Předpokládají se náklady se školením inspektorů příslušných inspektorátů práce cca **80 tis. ročně**. Výdaje na vytvoření a provoz evidence poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině budou hrazeny ze zdrojů MPSV. Současně tyto výdaje nebudou důvodem k požadavku na navýšení rozpočtu kapitoly 313 – MPSV a budou hrazeny v rámci schváleného výdajového rámce a střednědobého výhledu. Současně v případě, že se službu hlídání a péče o dítě v dětské skupině rozhodne poskytovat organizační složka státu, případně státní příspěvková organizace, příslušné výdaje budou hrazeny v rámci jejího schváleného rozpočtu a nebude žádat o navýšení rozpočtu příslušných kapitol.

Náklady na státní rozpočet v souvislosti s výdaji spojenými s poskytováním služby péče o dítě v dětské skupině organizačními složkami státu není možné blíže specifikovat.

Rovněž se očekává snížení ročních příjmů veřejného rozpočtu v souvislosti s daňovými úlevami pro zaměstnavatele zajišťující svým zaměstnancům péči o jejich děti a v souvislosti se slevami na dani pro rodiče-zaměstnance.

Rodičům vznikají náklady za úhradu za službu péče o dítě v dětské skupině a v souvislosti s příspěvkem formou nepeněžního plnění na služby péče o děti od zaměstnavatele, kdy tento příspěvek na straně rodiče-zaměstnance vstupuje do vyměřovacích základů pojistného a rovněž je odváděna daň z příjmů.

Pečujícími osobám vznikají náklady spojené s prokázáním a doložením osobní a odborné způsobilosti v souvislosti s péčí o dítě v dětské skupině.

Poskytovatelům služby vznikají náklady se zřízením a poskytováním služby hlídání a péče o děti v dětské skupině (úprava prostor, náklady na provoz (energie, úklid apod.), náklady spojené s personálním zabezpečením služby (především mzdy) a náklady na pojištění

odpovědnosti za škodu na zdraví a majetku (dle modelové situace by náklady na zřízení mohly činit 500 000 Kč, v případě provozu 456 000 Kč), administrativní náklady spojené s povinností se zaevidovat a v souvislosti s povinností vést evidenci dětí, zpracovat vnitřní předpis a zajistit pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví či majetku.

Zaměstnavatelům vznikají náklady v souvislosti s nepeněžním plněním, které poskytují svým zaměstnancům na zajištění služeb péče o děti (příspěvek je na straně zaměstnance zdanitelným nepeněžním příjmem).

V souvislosti se zavedením služby péče o dítě v dětské skupině se očekávají také přínosy do veřejných rozpočtů.

Co se týče přínosů do veřejných rozpočtů, jsou brány v úvahu počty rodičů, kteří vstoupí nebo se navrátí na trh práce jakožto plátcí daní a pojistného a rovněž nové pečující osoby v dětských skupinách.

Pro stanovení reálného odhadu je použita modelová situace⁴² při kapacitě dětské skupiny 12 dětí (tj. navrácení 9 rodičů na trh práce s danými úvazky a mzdou, včetně uplatnění slevy na vyživované dítě). Rovněž se předpokládá, že 30 % rodičů, kteří se zapojí na trh práce, obsadí volná pracovní místa (jedná se o zprůměrovaný odhad, neboť míra obsazenosti pracovních míst rodičů na rodičovské dovolené je velmi odlišná, co se týče pracovních odvětví). Pečující osoby v dětské skupině nebo personál mateřské školy obsadí vždy nová volná pracovní místa.

V souvislosti s možným zapojením rodičů na trh práce je třeba brát v úvahu počty rodičů, které vychází z počtu odmítnutých žádostí o umístění dítěte v mateřské škole, které byly uvažovány pro děti starších tří let, a z počtu příjemců rodičovského příspěvku ve zvýšené výměře. Tzn., předpokládá se, že by se na trh práce nově zapojilo **55 000 rodičů**. V souvislosti s tím, že služba péče o dítě v dětské skupině bude poskytována dětem od 1 roku, je třeba vzít v úvahu počet dětí v populačním ročníku od jednoho do dvou let věku, tj. celkem cca 120 000 dětí. Pokud bychom předpokládali, že více než desetina rodičů těchto dětí by vstoupila na trh práce, jedná se o dalších cca **12 000 rodičů**.

Celkový počet rodičů, kteří by se mohli nově zapojit na trh práce, činí podle stanoveného odhadu **cca 67 000**. **Nicméně je nezbytné vzít v potaz, že určitá část rodičů má více dětí do věku 7 let. Počet rodičů, kteří by se na trh práce zapojili, je z tohoto důvodu nižší.**

Toto zohledňuje modelová situace, která předpokládá, že třetina rodičů umístí do dětské skupiny dvě děti ve věku do 7 let.

⁴²Zaměstnavatel bude poskytovat službu hlídání a péče o dítě v dětské skupině pro 12 dětí. Díky využití služby se bude moci vrátit do pracovního procesu 9 rodičů (6 rodičů s 1 dítětem, 3 rodiče se 2 dětmi) s tím, že 4 rodiče s 1 dítětem a 2 rodiče se 2 dětmi se vrátí na plný úvazek (měsíční hrubá mzda 20 000 Kč), 2 rodiče s 1 dítětem a 1 rodič se 2 dětmi se vrátí na částečný úvazek 0,4 (měsíční hrubá mzda 8 000 Kč). 3 z rodičů nově uplatní slevu na vyživované dítě.

Modelová situace vychází ze současných statistických údajů a dostupných výzkumů ohledně rodinného chování českých rodičů a podpory zaměstnavatelů při sladění pracovního a rodinného života svých zaměstnanců. Odhady byly propočítány za podmínek podle platné legislativy v roce 2012 a konzultovány s Ministerstvem financí.

Podle realisticky stanoveného odhadu podle uvedené modelové situace, kdy při určitém počtu dětských skupin se navrátí určitý počet rodičů, z nichž 30% obsadí volná pracovní místa, a při zapojení úměrného počtu nových pečujících osob, lze odhadovat přínosy v následujících čtyřech letech podle níže uvedené tabulky:

Rok	Počet rodičů, kteří budou nově využívat dětské skupiny (tj. roční nárůst)	Počet dětských skupin	Přínos do státního rozpočtu
2014	5 000	556	191 mil Kč
2015	10 000	1111	382 mil. Kč
2016	12 000	1333	457 mil. Kč
2017	10 000	1111	382 mil. Kč

Reálný stanovený odhad vychází z předpokládaného vývoje zájmu a možností při zřizování a poskytování služby hlídání a péče v dětské skupině ze strany zřizovatelů. Současně reflektuje snížení porodnosti a v důsledku toho také možnost umíst'ování dětí do předškolních zařízení typu mateřských škol a využití jiných typů služeb péče o děti.

Rok	Počet rodičů celkem, kteří budou využívat dětské skupiny	Přínos do státního rozpočtu
2014	5 000	191 mil. Kč
2015	15 000	573 mil. Kč
2016	27 000	1,03 mld. Kč
2017	37 000	1,41 mld. Kč

Přínos do veřejného rozpočtu vzniká také v souvislosti s tím, že příspěvek formou nepeněžního plnění na straně zaměstnance vstupuje do vyměřovacích základů pojistného a rovněž je z něj odváděna daň z příjmů. Přínosem je také očekávané snížení počtu příjemců dávek státní sociální podpory a pomoci v hmotné nouzi. Přínosy do veřejného rozpočtu v souvislosti s úhradou od rodičů za využití služby jakožto zaměstnanců organizační složky státu.

V souvislosti s výše uvedenými propočty je dále třeba uvažovat současnou míru nezaměstnanosti v ČR a situaci na trhu práce v ČR obecně.

Ekonomickým přínosem na straně rodičů je možnost zvýšení příjmu v případě návratu na trh práce při možnosti využití služby péče o dítě v dětské skupině a zároveň uplatnění slevy na dani z příjmů v souvislosti s využitím služby péče o děti (daňové úlevy). Současně rodičům vznikají i přínosy neekonomického charakteru.

Pečujícím osobám vznikají ekonomické přínosy v souvislosti s nabídkou nových pracovních míst a v souvislosti s lepším uplatněním skrze více možných odborných způsobilostí pro poskytování péče o děti v dětské skupině.

Přínosem pro poskytovatele je možnost variability při zřizování služeb péče o děti vzhledem k jejich možnostem a aktuální i měnící se poptávce a stanovení jasných podmínek pro poskytování služby zákonem, což povede k finanční úspoře.

Přínosem pro zaměstnavatele je daňová uznatelnost nákladů spojená s poskytováním služby péče o děti či nákladů spojených s nepeněžním plněním zaměstnanci v souvislosti se zajištěním služby péče o děti, dřívější návrat kvalifikovaného personálu na trh práce, snížení nákladů na zaškolování nových pracovníků až o 300 000 Kč/osobu a mimo jiné možnost udržení nadaných a zkušených zaměstnanců-rodíčů.

Přínosem na straně orgánů státní správy je snížení administrativní zátěže, která je způsobena nedostatečnou informovaností veřejnosti o službách péče o děti a roztržitostí této problematiky mezi rezorty a na straně orgánů státní správy a samosprávy nebudou vznikat významné náklady s posuzováním podmínek poskytování péče, včetně požadavků na zřízení a prostory.

Vzhledem k tomu, že službu péče o dítě v dětské skupině pro své zaměstnance bude moci poskytovat i organizační složka státu, bude tato služba činností organizační složky státu. Úhrada za službu tedy bude příjmem státního rozpočtu a výdaje za službu budou výdaji státního rozpočtu. Vše, co bude souviset s činností dětské skupiny, bude muset být narozpočtováno jak na straně příjmů, tak na straně výdajů.

Poskytování služby péče o dítě v dětské skupině nekonkuruje jiným hospodářským činnostem, neboť upravuje službu péče o dítě v dětské skupině představující nový typ činnosti, který v České republice není dosud právně upraven. Předmětem činnosti je výchovná péče zaměřená na rozvoj schopností dítěte a jeho kulturních a hygienických návyků přiměřených věku dítěte, nikoli vzdělávání dětí, jako je tomu v rámci mateřských škol. Služba péče o dítě v dětské skupině bude poskytována na nekomerčním základě a jejím účelem nebude generování zisku, jak je tomu v rámci provozování živností péče o děti. Služba péče o dítě v dětské skupině má tedy jiný charakter činnosti než vzdělávací služba dítěte v mateřské škole a než komerční služba v rámci živností péče o děti.

Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

Návrh zákona představuje nový zvláštní zákon, na jehož základě bude pro zákonem vymezený účel prováděno v nezbytném rozsahu zpracování osobních údajů, včetně citlivých údajů, a to při zohlednění práva na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů (§ 5 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů). Veřejné zpracování osobních údajů bude prováděno pouze v rámci vedení evidence poskytovatelů, která bude podle zákona zpřístupněna rovněž v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup, avšak s výjimkou osobních údajů, jejichž zveřejnění by mohlo nepřiměřeně narušit soukromí a osobní život subjektu údajů (zejména s výjimkou údaje o místě trvalého pobytu poskytovatele).

Návrh zákona upravuje povinnost poskytovatelů vést evidenci dětí. Poskytovatel vede evidenci dětí za účelem zajištění kvality poskytované péče, provozních a organizačních záležitostí poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a pro účely kontroly podmínek poskytování péče podle tohoto zákona a jiných právních předpisů.

Návrh zákona upravuje situaci, kdy je nezbytné poskytnout údaje o zdravotním stavu dítěte. Pokud by informace nebyly personálu dětské skupiny známy, mohlo by dojít k ohrožení zdraví dětí, o které je pečováno. Vzhledem k tomu, že poskytovatel přebírá po dobu péče o dítě odpovědnost za zajištění bezpečnosti a zdraví dítěte, je nezbytné, aby o zdravotním stavu měl odpovídající informace, zejména zásadní zdravotní informace (př. diabetes, alergie, epilepsie). Může nastat i situace, kdy se musí řešit akutní stav (tj. vitální

indikace) a tyto informace jsou pro poskytnutí neodkladné péče nezbytné (a jejich neznalost by mohla být pro dítě život ohrožující). V těchto případech není možné spoléhat se na to, že rodiče budou pokaždé k zastižení. V případě, že by toto nebylo v právní úpravě obsaženo, každý poskytovatel i rodič by přistupoval k řešení zajištění bezpečnosti dětí rozdílně. Informace o zdravotním stavu dítěte bude poskytovat rodič, a to především na základě vyjádření lékaře.

Ačkoli poskytování služby péče o dítě v dětské skupině se odlišuje od poskytování vzdělávání v mateřské škole, zajištění bezpečnosti a zdraví dětí musí být zajištěno obdobně (viz ustanovení týkající se obsahu školní matriky - školský zákon § 28 odst. 2 g) a § 28 odst. 3 c). Pokud jde o údaj o zdravotním stavu dítěte, je nezbytné, aby byl tento údaj dostupný též pečující osobě, která pak může s plným vědomím potřeb dítěte poskytovat dítěti adekvátní péči, a nikoli pouze ve smlouvě, jelikož smlouva o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a její obsah je přístupný toliko smluvním stranám, tzn. poskytovateli a rodiči dítěte.

Zhodnocení korupčních rizik.

Tato úprava nepředpokládá žádná korupční rizika.

Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Návrh zákona není v rozporu s principem rovného zacházení s muži a ženami, neboť se vztahuje na ženy i muže rovnocenně. **Z hlediska principů rovnosti mužů a žen je návrh zákona neutrální** (návrh respektuje směrnici Rady 79/7/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání) a vztahuje se stejně na obě pohlaví. Návrh zákona má za cíl rozšířit možnosti a škálu služeb péče o děti. Díky tomu budou moci rodiče lépe sladit svůj pracovní, soukromý a rodinný život. Ženy jsou v naprosté většině pečovatelkami o malé děti (např. rodičovský příspěvek pobíralo v roce 2010 pouze 1,6 % mužů), zároveň je zaměstnanost žen nižší než zaměstnanost mužů a rovněž rozdíl v odměňování žen a mužů v České republice je druhý nejvyšší v Evropské unii (dle údajů Eurostat je to 25,5 %). Tím, že bude ženám umožněno lépe sladit svůj pracovní, soukromý a rodinný život a rychleji se vracet na trh práce, zlepší se také jejich postavení na trhu práce, což bude mít pozitivní dopad na rovnost žen a mužů.

Ostatní dopady

Zavedení nového typu služby péče o dítě v dětské skupině bude mít pozitivní dopad na podnikatelské prostředí. Zaměstnavatel si poskytnutím služby zaměstnanci udrží kvalifikovanou pracovní sílu, nebude nucen investovat nemalé finanční prostředky do kvalifikace nového zaměstnance a snáze si zajistí motivaci k práci a vyšší loajalitu těchto pracovníků. Zaměstnavatel poskytující služby péče o děti bude zároveň pro rodiče atraktivnější.

Návrh zákona podporuje umožnění vstupu nebo návratu zaměstnance/zaměstnankyně po mateřské či rodičovské dovolené na trh práce zavedením daňových zvýhodnění, kterými budou zaměstnavatelé motivováni k zaměstnávání těchto skupin zaměstnanců, a zavedením slev na dani pro rodiče jakožto kompenzace nákladů, které rodiče vynaloží na služby péče o děti.

Návrh zákona nemá dopady na životní prostředí.

V rámci ESF **OP Lidské zdroje a zaměstnanost** se mezi podporovanými aktivitami objevuje podpora sladování pracovního a rodinného života. Jedná o podporu a rozvoj služeb péče o děti za účelem sladění pracovního a rodinného života jejich rodičů. Mělo by jít o

financování personálního zajištění finančně a teritoriálně dostupných služeb péče o děti předškolního a mladšího školního věku.

II.

Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace (RIA) k zavedení slevy na dani z titulu umístění dítěte v mateřské škole a v zařízení péče o děti předškolního věku

Identifikace problému a cílů, kterých má být dosaženo a dále rizik spojených s nečinností.

Cílem návrhu je daňově podpořit rychlejší návrat rodiče pečujícího o dítě předškolního věku na trh práce formou roční slevy na dani limitované aktuální výší minimální mzdy stanovené pro zaměstnance odměňovaného měsíční mzdou k počátku příslušného zdaňovacího období a neupravené s ohledem na odpracovanou dobu a další okolnosti, podle zákoníku práce. Sleva na dani má podpořit rodiče dítěte, kteří za účelem zapojení se do výdělečné činnosti využijí služeb péče o děti předškolního věku - mateřské školy podle školského zákona nebo zařízení péče o děti předškolního věku, a to včetně dětské skupiny. Je koncipována jako podpora rodin s dětmi nikoliv jako selektivní podpora pouze toho z rodičů, který se na trh práce vrací. I s ohledem na situaci na trhu práce není tedy podmínkou pro uplatnění slevy na dani ekonomická aktivita obou rodičů dítěte.

A. Návrh variant řešení

Varianta 0:

Podle této varianty nebude na straně rodiče pečujícího o dítě předškolního věku splněn cíl daňově podpořit jeho návrat na trh práce, využije-li přitom služeb péče o děti předškolního věku - mateřské školy podle školského zákona nebo zařízení péče o děti předškolního věku, a to včetně dětské skupiny

Varianta 1:

Tato varianta umožní daňově podpořit návrat rodiče pečujícího o dítě předškolního věku na trh práce, který přitom využije služeb péče o děti předškolního věku - mateřské školy podle školského zákona nebo zařízení péče o děti předškolního věku, a to včetně dětské skupiny

B. Zhodnocení variant (přínosů a nákladů) a výběr nejvhodnějšího řešení

Varianta 0:

Klady: Nedojde ke zvýšení administrativní náročnosti na straně zaměstnavatelů při ročním vypořádání daňové povinnosti resp. u finančních úřadů možným nárůstem počtu podaných přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Zápory: Při zachování stávajícího znění nebude na straně rodiče pečujícího o dítě předškolního věku daňově podpořen jeho návrat na trh práce.

Varianta 1:

Klady: Zavedením slevy na dani bude rodič pečující o dítě předškolního věku daňově podpořen jeho návrat na trh práce.

Zápory: Dojde ke zvýšení administrativní náročnosti na straně zaměstnavatelů při ročním vypořádání daňové povinnosti resp. u finančních úřadů možným nárůstem počtu podaných přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Zavedení slevy na dani by mělo mít mírně negativní dopad na veřejné rozpočty, které však nelze kvantifikovat. Snížený výběr daně z důvodu zavedení slevy na dani bude kompenzován

zvýšením výběru daně z příjmů fyzických osob souvisejícím s návratem rodiče pečujícího o dítě na trh práce.

C. Vyhodnocení

Ministerstvo financí doporučuje variantu 1.

Dopady	Varianta 1
Přínosy	
Daňová podpora návratu rodiče na pracovní trh	+
Náklady	
Vzroste administrativní náročnost	-

Pozn.: Znaménko + znamená pozitivní hodnocení varianty, znaménko – znamená negativní hodnocení varianty

Hlavním důvodem pro přijetí varianty 1 je splnění cíle tj. daňově podpořit návrat rodiče pečujícího o dítě předškolního věku na trh práce, který přitom využije služeb péče o děti předškolního věku - mateřské školy podle školského zákona nebo zařízení péče o děti předškolního věku, a to včetně dětské skupiny.

Možné dopady na veřejné rozpočty:

Pro výpočet předpokládaných dopadů do veřejných rozpočtů byl jako základní výchozí propočet zvolen určitý „mix“ vstupů v rámci modelové situace pro dětskou skupinu (9 rodičů, 12 dětí ve skupině), tj. s určenou výší příjmů, počtu umístěných dětí od jednoho rodiče, různými variantami uplatnění slev na dani včetně daňového zvýhodnění na dítě a přechodu do daňového bonusu a u OSVČ i výši výdajů ovlivňujících základ daně.

Zaměstnavatel bude poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině pro 12 dětí. Díky využití služby se bude moci vrátit do pracovního procesu 9 rodičů (6 rodičů s 1 dítětem, 3 rodiče se 2 dětmi) s tím, že 4 rodiče s 1 dítětem a 2 rodiče se 2 dětmi se vrátí na plný úvazek (měsíční hrubá mzda 20 000 Kč), 2 rodiče s 1 dítětem a 1 rodič se 2 dětmi se vrátí na částečný úvazek 0,4 (měsíční hrubá mzda 8 000 Kč).

Modelová situace vychází ze současných statistických údajů a dostupných výzkumů ohledně rodinného chování českých rodičů a podpory zaměstnavatelů při sladění pracovního a rodinného života svých zaměstnanců.

Modelová situace vychází ze stejného počtů rodičů a dětí v dětské skupině (9 a 12) s tím, že počítá se dvěma rodiči jako s osobami samostatně výdělečně činnými s jedním dítětem a s ročním příjmem 480 000 Kč a 750 000 Kč.

Zadání:

9 rodičů z toho:

3 rodiče 1 dítě - měsíční mzda 20 000 Kč

2 rodiče 2 děti - měsíční mzda 20 000 Kč

1 rodič 1 dítě - měsíční mzda 8 000 Kč

1 rodič 2 děti - měsíční mzda 8 000 Kč

1 rodič 1 dítě - osoba samostatně výdělečně činná - roční příjem 480 000 Kč

1 rodič 1 dítě - osoba samostatně výdělečně činná - roční příjem 750 000 Kč

Rodič uplatňuje základní slevu na poplatníka, daňové zvýhodnění na dítě a za rok 2014 nově slevu na úhradu nákladů na péči o dítě předškolního věku, přičemž ve všech modelových příkladech činí tato úhrada více než 8 000 Kč, resp. ve všech případech je čerpáno 8 000 Kč.

Srovnání výpočtu roční daně u rodiče s 1 dítětem při měsíční mzdě 20 000 Kč :

Výpočet roční daně:	
Před (za rok 2013)	Po (za rok 2014)
Hrubá mzda240 000 Kč Kč	Hrubá mzda240 000
plus pojistné 25 %60 000 Kč Kč	plus pojistné 25 %60 000
plus pojistné 9 %21 600 Kč Kč	plus pojistné 9 %21 600
Superhrubá mzda (ZD) 321 600 Kč	Superhrubá mzda (ZD)321 600
Základ daně (zaokrouhl.)321 600 Kč	Základ daně (zaokrouhl.)321 600 Kč
Vypočtená daň 15 %48 240 Kč	Vypočtená daň 15 %48 240 Kč
mínus sleva na poplatníka24 840 Kč	mínus sleva na poplatníka24 840 Kč
xxxxxxxxxx	mínus sleva na výdaje8 000 Kč
Daň. zvýhod. (sleva na dani).....13 404 Kč	Daň. zvýhod. (sleva na dani).....13 404 Kč
Skuteč. sražená daň11 346 Kč	Skuteč. sražená daň3 346 Kč
Daň. zvýhod.(daňový bonus)0 Kč	Daň. zvýhod.(daňový bonus) 0 Kč

Srovnání výpočtu roční daně u rodiče se 2 dětmi při měsíční mzdě 20 000 Kč :

Výpočet roční daně:	
Před (za rok 2013)	Po (za rok 2014)
Hrubá mzda240 000 Kč Kč	Hrubá mzda240 000
plus pojistné 25 %60 000 Kč Kč	plus pojistné 25 %60 000
plus pojistné 9 %21 600 Kč Kč	plus pojistné 9 %21 600
Superhrubá mzda (ZD) 321 600 Kč	Superhrubá mzda (ZD) 321 600

Kč	
Základ daně (zaokrouhl.)321 600 Kč	Základ daně (zaokrouhl.)321 600 Kč
Vypočtená daň 15 %48 240 Kč	Vypočtená daň 15 % 48 240 Kč
mínus sleva na poplatníka24 840 Kč	mínus sleva na poplatníka24 840 Kč
xxxxxxxxxxx	mínus sleva na výdaje z 16 000 Kč.....0 Kč
Daň. zvýhod. (sleva) z 26 808 Kč.....23 400 Kč	Daň. zvýhod. (sleva) z 26 808 Kč.....0 Kč
Skuteč. sražená daň0 Kč	Skuteč. sražená daň0 Kč
Daň. zvýhod.(daňový bonus)3 408 Kč	Daň. zvýhod.(daňový bonus).....26 808 Kč

Srovnání výpočtu roční daně u rodiče s 1 dítětem při měsíční mzdě 8000 Kč :

Výpočet roční daně:			
Před (za rok 2013)		Po (za rok 2014)	
Hrubá mzda	96 000 Kč	Hrubá mzda	96 000 Kč
plus pojistné 25 %	24 000 Kč	plus pojistné 25 %	24 000 Kč
plus pojistné 9 %	8 640 Kč	plus pojistné 9 %	8 640 Kč
Superhrubá mzda (ZD)	128 640 Kč	Superhrubá mzda (ZD)	128 640 Kč
Základ daně (zaokrouhlený)	128 600 Kč	Základ daně (zaokrouhl.)	128 600 Kč
Vypočtená daň 15 %	19 290 Kč	Vypočtená daň 15 %	19 290 Kč
mínus sleva na popl. z 24 840 Kč.....	19 290 Kč	mínus sleva na popl. z 24 840 Kč....	19 290 Kč
xxxxxxxxxx		mínus sleva na výdaje z 8000 Kč.....	0 Kč
Daň. zvýhod. (sleva).....	0 Kč	Daň. zvýhod. (sleva).....	0 Kč
Skuteč. sražená daň	0 Kč	Skuteč. sražená daň	0 Kč
Daň. zvýhod.(daňový bonus)	13 404 Kč	Daň. zvýhod.(daňový bonus)	13 404 Kč

Srovnání výpočtu roční daně u rodiče se 2 dětmi při měsíční mzdě 8000 Kč :

Výpočet roční daně:			
Před (za rok 2013)		Po (za rok 2014)	
Hrubá mzda	96 000 Kč	Hrubá mzda	96 000 Kč
plus pojistné 25 %	24 000 Kč	plus pojistné 25 %	24 000 Kč
plus pojistné 9 %	8 640 Kč	plus pojistné 9 %	8 640 Kč
Superhrubá mzda (ZD)	128 640 Kč	Superhrubá mzda (ZD)	128 640 Kč
Základ daně (zaokrouhlený)	128 600 Kč	Základ daně (zaokrouhl.)	128 600 Kč
Vypočtená daň 15 %	19 290 Kč	Vypočtená daň 15 %	19 290 Kč

mínus sleva na poplat. z 24 840 Kč19 290 Kč	mínus sleva na poplat. z 24 840 Kč ...19 290 Kč
xxxxxxxxxx	mínus sleva na výdaje z 16 000 Kč.....0 Kč
Daň. zvýhod. (sleva) z 26 808 Kč.....0 Kč	Daň. zvýhod. (sleva) z 26 808 Kč..... 0 Kč
Skuteč. sražená daň0 Kč	Skuteč.. sražená daň0 Kč
Daň. zvýhod.(daňový bonus)26 808 Kč	Daň. zvýhod.(daňový bonus).....26 808 Kč

Srovnání výpočtu roční daně u rodiče (OSVČ) s 1 dítětem při ročním příjmu 480 000 Kč:

Výpočet roční daně:	
Před (za rok 2013)	Po (za rok 2014)
Příjem 480 000 Kč Kč	Příjem480 000
mínus paušál. náklady 60%288 000 Kč Kč	mínus paušál. náklady 60%288 000
Základ daně192 000 Kč Kč	Základ daně192 000
Základ daně (zaokrouhlený)192 000 Kč	Základ daně (zaokrouhl.)192 000 Kč
Vypočtená daň 15 %28 800 Kč	Vypočtená daň 15 %28 800 Kč
mínus sleva na poplatníka 24 840 Kč	mínus sleva na poplatníka24 840 Kč
xxxxxxxxxx	mínus sleva na výdaje z 8 000 Kč.....3 960 Kč
Daň. zvýhod. (sleva) z 13 404 Kč.....3 960 Kč	Daň. zvýhod. (sleva) z 13 404 Kč0 Kč
Skuteč. sražená daň 0 Kč	Skuteč. sražená daň0 Kč
Daň. zvýhod.(daňový bonus)9 714 Kč	Daň. zvýhod.(daňový bonus).....13 404 Kč

Srovnání výpočtu roční daně u rodiče (OSVČ) s 1dítětem při ročním příjmu 750 000 Kč:

Výpočet roční daně:	
Před (za rok 2013)	Po (za rok 2014)
Příjem750 000 Kč Kč	Příjem750 000
mínus skuteč. náklady350 000 Kč Kč	mínus skuteč. náklady350 000
Základ daně400 000 Kč Kč	Základ daně 400 000
Základ daně (zaokrouhl.)400 000 Kč	Základ daně (zaokrouhl.)400 000 Kč
Vypočtená daň 15 %60 000 Kč	Vypočtená daň 15 %60 000 Kč
mínus sleva na poplatníka 24 840 Kč	mínus sleva na poplatníka24 840 Kč
xxxxxxxxxx	mínus sleva na výdaje.....8 000 Kč
Daň. zvýhod. (sleva) z 13 404 Kč.....13 404 Kč	Daň. zvýhod. (sleva)z 13 404 Kč13 404 Kč
Skuteč. sražená daň21 756 Kč	Skuteč. sražená daň 13 756 Kč
Daň. zvýhod. (daňový bonus)0 Kč	Daň. zvýhod. (daňový bonus).....0 Kč

Závěr:

Vzhledem ke konstrukci slevy na dani lze konstatovat, že nízkopříjmoví poplatníci (např. se mzdou 10 300 Kč měsíčně) za určitých okolností nebudou (ani částečně) z této slevy profitovat. Je však třeba vzít v úvahu i to, že vzhledem k tomu, že ti z rodičů, kteří se i přes tuto okolnost vrátí na trh práce, získají nárok na daňové zvýhodnění na dítě (týká se zejména rodičů samoživitelů, protože v úplných rodinách může nastat situace, kdy si daňové zvýhodnění na dítě uplatňuje druhý z manželů za předpokladu, že je na trhu práce), které může nabývat (zejména u nízkopříjmových skupin poplatníků) podoby daňového bonusu.

V rámci modelové situace při návratu 9 rodičů do pracovního procesu bude v roce 2014 v rámci jedné dětské skupiny se 12 dětmi při uplatnění slevy na úhradu nákladů na péči odvedeno na dani z příjmů fyzických osob o 16 000 Kč méně než v roce 2013. Na daňovém bonusu v této dětské skupině bude v roce 2014 oproti roku 2013 čerpáno ze státního rozpočtu o 23 400 Kč více.

Celkově je tedy ve vztahu k jedné dětské skupině předpokládán dopad do rozpočtů v částce 39 400 Kč, přičemž při předpokládaném počtu zřízených dětských skupin v roce 2014 v počtu 556 lze určit celkový dopad za první rok realizace ve výši 21 906 400 Kč. Tento dopad, vzhledem k tomu, že daňové zvýhodnění, resp. čerpání bonusu se zohledňuje v rámci měsíčních záloh a sleva na dani v rámci daňového přiznání, promítá se v prvním roce realizace zhruba stejným poměrem do roku 2014, tak do roku 2015. Pro stanovení odhadovaného celkového dopadu v roce 2015 pak je nutné zohlednit jak další nárůst v počtu dětských skupin (odhadován na počet 1111), tak i uplatnění slevy rodiči již zapojenými na trhu práce, kterým je rovněž umožněno návrhem slevu uplatnit (sleva na dani není selektivní, tudíž není poskytována pouze rodičům, kteří umístí dítě pouze v zařízení, které je zřizováno podle zákona o dětské skupině, ale je plošná, tzn. tuto slevu uplatní i poplatníci, kteří využijí nebo již využívají jiné zařízení péče o dítě předškolního věku).

Pro stanovení výše možných odpočtů části skupiny rodičů chystajících se, nebo již využívajících jiných zařízení péče o dítě, je vycházeno ze statistického údaje kdy pro rok 2011 bylo ve věku 0-7 let 885 120 dětí předškolního věku. Při uplatnění max. možné slevy, tj. 8 000 Kč a s ohledem na aktuální obsazenost stávajících kapacit zařízení péče na úrovni cca. 2 %, je pak předpoklad rozpočtového dopadu této části v objemu 141 619 200 Kč.

Celkově pak lze předpokládat rozpočtový dopad v roce 2015 v částce 174 459 100 Kč, tj. zhruba 174,5 mil. Kč. Tento dopad bude v následujících letech (2016 a 2017) v závislosti s rostoucím počtem zřizovaných dětských skupin mírně růst.

D. Implementace a vynucování

Navrhované změny budou provedeny formou novely zákona o daních z příjmů. Vynucování nově stanovených pravidel bude probíhat standardně prostřednictvím správce daně. Ke kontrole dodržování povinností stanovených právním předpisem jsou příslušní správci daní z příjmů.

E. Přezkum účinnosti

Účinnost přijatých změn bude ověřována v praxi s tím, že kontrola fungování nové právní úpravy bude prováděna pracovníky finančních úřadů.

F. Dotčené subjekty

Fyzické i právnické osoby.

G. Konzultace

Problematika byla konzultována s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

III.

Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace (RIA) k zavedení daňové uznatelnosti výdajů/nákladů na provoz zařízení péče o děti předškolního věku u zaměstnavatele

Identifikace problému a cílů, kterých má být dosaženo a dále rizik spojených s nečinností.

Cílem návrhu je daňově podpořit rychlejší návrat rodiče pečujícího o dítě předškolního věku na trh práce. Tomu se přizpůsobuje daňové řešení na straně zaměstnavatele.

A. Návrh variant řešení

Varianta 0:

Výdaje (náklady), popř. příspěvky poskytované zaměstnavatelem na provoz zařízení péče o děti předškolního věku jeho zaměstnanců při zachování současně platné úpravy nejsou daňově uznatelné. U zaměstnance se v daném případě jedná o příjem osvobozený od daně.

Varianta 1:

Výdaje (náklady), popř. příspěvky poskytované zaměstnavatelem na provoz zařízení péče o děti předškolního věku jeho zaměstnanců budou v případě navrhované úpravy daňově uznatelné. U zaměstnance se bude jednat o příjem, který obdobně jako mzda bude podléhat dani z příjmů a zpojistnění (sociální a zdravotní). I v případě této legislativní úpravy zůstává zaměstnavateli možnost uplatnit tyto výdaje (náklady) či příspěvky na provoz zařízení péče o děti předškolního věku jako nedaňové.

Varianta 2:

Legislativní úprava ustanovení § 24 odst. 2 písm. zw) umožňující daňovou uznatelnost výdajů/nákladů na provoz zařízení péče o děti předškolního věku, případně příspěvků na provoz těchto zařízení u zaměstnavatele a současně u zaměstnance tento příjem osvobodit od daně, by založila výjimku z platné právní úpravy, aniž k tomu vláda dala pokyn. Na vládní prioritu uvedené oblasti je reagováno slevou na dani z tohoto titulu u zaměstnance. Toto řešení tak zajišťuje, aby u zaměstnavatele dotčené plnění vedle mzdy, pokud je hrazeno z daňových výdajů, mělo shodný daňový a pojistný režim jako mzdové plnění.

B. Zhodnocení variant (přínosů a nákladů) a výběr nejvhodnějšího řešení

Varianta 0:

Klady: Žádné.

Zápory: U zaměstnavatele se bude nadále jednat o výdaje, o které si nelze snížit základ daně a nedojde k vytvoření podmínek pro rozvoj pracovního trhu (zejména pro návrat rodiče pečujícího o dítě v předškolním věku).

Varianta 1:

Klady: U zaměstnavatele se jedná o formu podpory zaměstnanců pracovat. Jedná se o výdaje, které jsou daňově uznatelné a budou snižovat základ daně.

Zápory: U zaměstnance se jedná o příjem, který podléhá zdanění a zpojistnění.

Varianta 2:

Klady: Pro zaměstnavatele i zaměstnance výhodná varianta řešení.

Zápory: Nevýhodné z hlediska dopadů na státní rozpočet.

Dopady	Varianty		
	varianta 0	varianta 1	varianta 2
cash flow zaměstnavatele	0	-	+
cash flow zaměstnance	0	-	+
administrativní náročnost	0	+	+
podpora zaměstnanosti-programové prohlášení vlády	0	+	+
státní rozpočet	0	+	-
výjimky v ZDP	0	+	-

Pozn.: Znaménka +, – a 0 znamenají intenzitu dopadu ve srovnání s nulovou variantou, v případě dopadů na cash flow znaménko - znamená vyšší zatížení, varianta + znamená nižší zatížení. V případě podpory zaměstnanosti a výjimek znaménko + označuje výhodnější variantu oproti stávající úpravě, naopak znaménko – znamená méně výhodnou variantu.

C. Vyhodnocení

Ministerstvo financí doporučuje variantu 1.

Variantu 2 zamítá ze dvou důvodů

1. negativní dopad na SR a
2. zamezení nežádoucí výjimky.

Možné dopady na veřejné rozpočty:

Propočet nákladů a inkasa veřejných rozpočtů vychází z předpokladu, že:

- roční provozní náklady činí 456 000 Kč (viz bod 3.3.1. důvodové zprávy) a celkové investiční náklady činí 500 000 Kč;
- pořizovaný hmotný majetek, resp. jeho technické zhodnocení bude zařazeno v 5. odpisové skupině (doba odpisování 30 let) a ostatní inventář nesplňuje hranici pro hmotný majetek, tj.

částka vyšší než 40 tis. Kč, roční odpisy jsou pak při rovnoměrném způsobu odpisování od 2. roku 17 000 Kč. Celková výše nákladů souvisejících s provozem jedné dětské skupiny (12 dětí) činí 473 000 Kč;

- při 100% obsazenosti činí měsíční náklady na 1 dítě 3 285 Kč, což lze považovat za cenu obvyklou pro účely § 6 odst. 3 ZDP.

1. Pouze z hlediska dopadů na cash flow zaměstnavatele daňová uznatelnost výdajů/nákladů na dětskou skupinu znamená zvýšení celkového inkasa veřejných rozpočtů včetně inkasa pojistného z každých 100 Kč o 8,54 Kč (viz tabulka). Snížení inkasa DPPO nahrazuje a celkové kladné saldo zajišťuje pojistné hrazené zaměstnavatelem.

Předpokládané zvýšení inkasa veřejných rozpočtů při počtu 1000 dětských skupin (po 12 dětech) v případě, že rodiče nebudou hradit žádné náklady, by činilo 40 394 200 Kč. Z toho vyplývá, že při 50% spoluúčasti rodičů, tj. 1 643 Kč měsíčně, by zvýšení inkasa činilo polovinu uvedené částky, tj. 20 197 100 Kč.

V prvním roce účinnosti zákona, kdy se předpokládá 556 dětských skupin, by se jednalo o částku 22 459 175 Kč, při výše uvedené spoluúčasti rodičů 11 229 588 Kč, tj. cca. 11,3 mil. Kč s rozpočtovým dopadem do roku 2015.

2. a) Z hlediska celkových dopadů na veřejné rozpočty, tj. včetně DPFO a pojistného hrazené zaměstnanci je celkové inkaso z každých 100 Kč vyšší o 20,64 Kč, oproti variantě daňové neuznatelnosti dotčených výdajů/nákladů, a to za předpokladu, že u zaměstnance bude také efektivně dodaněno, tzn., že nebude pokryto základní slevou na dani. Za tohoto předpokladu činí zvýšení inkasa 97 627 200 Kč v situaci, kdy se rodiče nepodílejí na úhradě nákladů.

V prvním roce účinnosti zákona, kdy se předpokládá 556 dětských skupin, by se jednalo o částku 54 280 723 Kč, tj. cca. 54,3 mil. Kč s rozpočtovým dopadem do roku 2015.

b) Pokud by var. a) byla pokryta základní slevou na dani, je stále efekt kladný a to částkou 0,54 Kč na každých 100 Kč výdajů/nákladů; tj. z výše předpokládané částky provozních výdajů (po zahrnutí odpisů) a počtu dětských skupin by se jednalo o částku 2 554 200 Kč. V prvním roce účinnosti zákona, kdy se předpokládá 556 dětských skupin, by se jednalo o částku 1 420 135 Kč, tj. cca. 1,4 mil Kč s rozpočtovým dopadem v roce 2015.

Lze shrnout, že navrhovaná daňová uznatelnost dotčených výdajů/nákladů u zaměstnavatele zajišťuje za předpokladu 100% využití kapacity dětských skupin vyšší inkaso daní a pojistného než v případě jejich daňové neuznatelnosti.

Příloha

Zaměstnavatel				Zaměstnanec			Celkem
Náklady daňového subjektu	Pojistné 34 %	Náklady celkem	Vliv na DPPO	15 % SHM daň	4,5 % zdravotní pojištění	6,5 % sociální pojištění	
100	34	134	-25,46	20,1 (134*0,15)	4,5	6,5	39,64
Nedaňové	0	0	19	0	0	0	19
Daňové náklady var. I zaměstnanec finálně daní	34		-25,46 (rozdíl +8,54)	20,1	4,5	6,5	39,64
Daňové náklady var. II zaměstnanec finálně nedaní	34		-25,46 (rozdíl +8,54)	0	4,5	6,5	19,54

D. Implementace a vynucování

Navrhované změny budou provedeny formou novely zákona o daních z příjmů. Vynucování nově stanovených pravidel bude probíhat standardně prostřednictvím správce daně. Ke kontrole dodržování povinností stanovených právním předpisem jsou příslušní správci daní z příjmů.

E. Přezkum účinnosti

Účinnost přijatých změn bude ověřována v praxi s tím, že kontrola fungování nové právní úpravy bude prováděna pracovníky finančních úřadů.

F. Dotčené subjekty

Právnícké i fyzické osoby.

G. Konzultace

Problematika byla konzultována s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Zvláštní část

K části první

K § 1 a § 2

Hlavním záměrem nově navrhované úpravy je vytvořit nástroj, který umožní návrat rodičů do pracovního procesu a odstraní překážku v podobě absence služeb, které by představovaly záruku péče o dítě za zákonem vymezených podmínek. Rodičům se tak umožní udržení kontaktu se zaměstnáním v době péče o dítě a postupný návrat nebo vstup na trh práce s ohledem na jejich strategii při sladění profesního, rodinného a osobního života.

Vymezuje se stěžejní pojem navrhované úpravy, služba péče o dítě v dětské skupině, spočívající v poskytování pravidelné péče o dítě mimo režim školských předpisů. Služba se poskytuje mimo domácnost dítěte, po dobu, kdy rodič nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte (dále jen „rodič dítěte“) nemůže sama o dítě pečovat zejména proto, že je zaměstnaná nebo jinak výdělečně činná. Navrhovaná právní úprava má za cíl nastavit dosud právně neupravené podmínky péče o děti v kolektivu dětí, tj. mimo domácnost dítěte, poskytované mimo režim škol a školských zařízení, které zajistí odpovídající kvalitu péče.

Kolektiv dětí je věkově smíšený od jednoho roku věku dítěte do zahájení povinné školní docházky. V případě výrazných věkových rozdílů v rámci jedné dětské skupiny bude metodicky doporučeno diferencovat kolektiv na mladší a starší děti. V dětské skupině je zajištěna zejména bezpečnost a základní potřeby dítěte, kterými jsou strava a aktivní využití času stráveného v dětské skupině. V rámci času stráveného v dětské skupině je dítěti nabízeno rozvíjení jeho dovedností a schopností a návyků s ohledem na jeho věkové a individuální odlišnosti. Současně je dítěti umožněn odpočinek. V dětské skupině není zajišťováno vzdělávání dítěte ve smyslu školského zákona. Veškeré výchovné působení a péče o děti v dětské skupině je poskytováno v souladu s poskytovatelem zpracovaným a schváleným plánem výchovy a péče o dítě, který má za cíl zajištění kvality péče, rozvoje schopností dítěte a jeho kulturních a hygienických návyků přiměřených věku dítěte.

K § 3

Poskytovatelem může být jak zaměstnavatel rodiče, který poskytuje služby péče o děti svým zaměstnancům, tak další zákonem stanovené subjekty. Další subjekty (obce, ústavy, vysoké školy apod.) poskytují služby péče o děti rodičům dětí především za účelem podpory rodiče při vstupu nebo návratu na trh práce. Poskytování služby péče o dítě v dětské skupině má mimo jiné usnadnit rodiči aktivně se zapojit na trh práce. Toto opatření je směřováno i na rodiče, kteří jsou například v evidenci uchazečů o zaměstnání, navštěvují rekvalifikační kurz, zvyšují si kvalifikaci, uvažují o zahájení samostatné výdělečné činnosti či jiným způsobem se hodlají na trh práce zapojit. Opatření je také zaměřeno na rodiče, kteří se připravují na svou profesní dráhu (tj. studují).

Umožňuje se poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině pro rodiče zaměstnavatele, pokud se tento zaměstnavatel dohodne s jiným poskytovatelem na podmínkách, za nichž bude služba poskytována také jeho zaměstnancům.

K § 4

Za účelem zajištění kvality péče lze službu péče o dítě v dětské skupině poskytovat pouze na základě oprávnění, které vzniká zápisem fyzické osoby nebo právnické osoby do evidence poskytovatelů. Mezi tyto podmínky se také řadí povinnost požádat o zápis do evidence

poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“).

K § 5

Poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je možné za předpokladu, že jsou splněny zákonem stanovené podmínky. Podmínkou pro poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je především podání písemné žádosti o zápis fyzické osoby nebo právnické osoby do evidence poskytovatelů ministerstvu. Dále bude vyžadováno prokázání práva k užívání prostor, v nichž bude služba péče o dítě v dětské skupině poskytována, zajištění stavebně technických a hygienických požadavků na prostory, v nichž bude služba péče o dítě v dětské skupině poskytována, a hygienických požadavků na provoz služby péče o dítě v dětské skupině a rovněž odborná a zdravotní způsobilost fyzické osoby, která bude vykonávat činnost přímo působící na dítě spočívající v hlídání a péči o dítě či bezúhonnost fyzické osoby nebo právnické osoby, která bude poskytovat služby péče o dítě v dětské skupině a fyzické osoby, který bude vykonávat činnost přímo působící na dítě spočívající v hlídání a péči o dítě.

Odborná způsobilost umožňuje volbu mezi více kvalifikacemi obsahově souvisejícími s péčí o dítě za účelem dostupnosti výkonu této činnosti pro široký okruh osob. Kromě odborných způsobilostí z oblasti nelékařských profesí, sociální oblasti a pedagogické oblasti je jednou z možných odborných kvalifikací i profesní kvalifikace chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky.

Autorizujícím orgánem pro profesní kvalifikaci chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky je ministerstvo. Proces autorizace se zajišťuje podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání).

K § 6

Služba bude poskytována na nekomerčním základě a jejím účelem nebude generování zisku.

Na úhradě nákladů souvisejících se službou péče o dítě v dětské skupině se může podílet rodič dítěte. Výše úhrady pak bude muset být upravena v písemné smlouvě uzavřené mezi poskytovatelem a rodičem dítěte. Poskytovatel stanoví kritéria, na základě kterých stanoví pro konkrétní případ výši úhrady nákladů.

Mezi náklady souvisejícími se službou péče o dítě v dětské skupině, tj. zřizovací a provozní náklady, patří zejména náklady na úpravy prostor, pořízení vybavení dlouhodobého a krátkodobého hmotného majetku a drobného spotřebního materiálu, náklady na mzdy pečujících osob (včetně povinných odvodů) a náklady na běžný provoz dětské skupiny (tj. energie, úklid, výměna prádla atd.).

Poskytovatel zajistí dostatečnou průkaznost hospodaření a financování služby péče o dítě v dětské skupině, a to v rámci povinností, které mu stanoví účetní a daňové předpisy. Za účelem efektivní kontroly hospodaření a financování služby péče o dítě v dětské skupině bude poskytovatel povinen vést účetní záznamy týkající se poskytování služby péče o dítě v dětské skupině odděleně od ostatního účetnictví.

K § 7

S ohledem na zachování kvality péče a možnosti pečujících osob zajistit výchovnou činnost v kolektivu dětí v souladu s plánem výchovy a péče se stanoví maximální počet dětí, o které je pečováno současně. Maximální počet dětí je stanoven shodně s § 2 vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky 43/2006 Sb., podle kterého se třída mateřské školy naplňuje do počtu 24 dětí.

Poskytovatel má možnost s ohledem na aktuální i měnící se poptávku poskytovat službu péče o dítě v dětské skupině v několika skupinách současně.

Nejvyšší počet dětí, o které může být v jednom časovém okamžiku pečováno nejméně jednou pečující osobou, byl vymezen s ohledem na zachování kvality péče a možnosti pečující osoby zajistit výchovnou činnost v souladu s plánem výchovy a péče a zároveň zajistit bezpečnost dětí. Takto stanovený nejnižší počet pečujících osob na nejvyšší počet dětí umožní pečujícím osobám věnovat se dětem individuálně. Současně s počtem dětí je nezbytné zohlednit i věk dětí, o které je pečováno. Vzhledem k určitým specifikům péče o děti do dvou let, je třeba zohlednit zejména počet těchto dětí v jedné dětské skupině.

Poskytovateli se umožňuje rovněž flexibilně reagovat na poptávku po službě poskytování péče o děti v dětské skupině a zajistit adekvátní péči odpovídajícím počtem pečujících osob. Poskytovateli je samozřejmě umožněno navýšit počet pečujících osob nad rámec stanovený zákonem.

K § 8

Stravování je zajištěno poskytovatelem po dohodě s rodičem dítěte, včetně dohody o způsobu zajištění stravy.

Individuální stravování představuje donášení stravy rodičem dítěte a poskytovatel zajistí uchování, případný ohřev a podávání stravy v souladu s požadavky ochrany zdraví dětí s vyloučením možného vzniku alimentárních onemocnění.

V případě zajištění stravování poskytovatelem se na tuto činnost vztahují právní předpisy upravující požadavky potravinového práva, především nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 o hygieně potravin a zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

K § 9

Pokud dojde k výskytu příznaku onemocnění dítěte, musí být rodiče dítěte neprodleně informováni a dítě jim předáno nebo musí být zajištěno příslušné poskytnutí zdravotní péče tak, aby nebylo ohroženo zdraví dítěte nebo nevzniklo riziko zhoršení jeho zdravotního stavu.

K § 10

Právní úprava stanoví jasná pravidla pro poskytování služby péče o dítě v dětské skupině jak pro rodiče, tak pro poskytovatele. Zároveň se stanoví povinnost zpracovat vnitřní pravidla pro poskytování této služby. Tato povinnost vyplývá z nutnosti ukotvení provozních a organizačních záležitostí souvisejících s fungováním dětské skupiny (tj. vymezení otevírací doby, formy stravování, podoby denního režimu a dalších záležitostí), které poslouží zároveň k informování rodičů o podmínkách poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

S ohledem na zajištění kvality péče, rozvoje schopností dítěte a jeho kulturních a hygienických návyků, přiměřených věku dítěte se zavádí podmínka vypracování plánu výchovy a péče. Plán výchovy a péče na rozdíl od vnitřních pravidel upravuje základní obsah

aktivit v dětské skupině. Aktivita v dětské skupině mají za cíl formovat osobnost dítěte a zajistit základní podmínky péče o dítě, tj. zabezpečit fyzickou i psychickou stránku osobnosti, psychickou i fyzickou pohodu. Plán výchovy a péče zpracovává poskytovatel služby.

K § 11

Pro poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je nezbytné vést evidenci o dětech, které tvoří dětskou skupinu. Stanoví se, v jakém rozsahu musí poskytovatel evidenci zajišťovat. Součástí evidence je i písemná smlouva o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Pokud jsou některé z požadovaných údajů evidence obsaženy v písemné smlouvě, nebudou se tyto skutečnosti už nově pro účely evidence zjišťovat. Evidence je vedena za účelem zajištění kvality péče a provozních a organizačních záležitostí poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Body a), d), a e) evidence jsou vedeny spolu s písemnou smlouvou o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině za účelem kontroly podmínek poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a zároveň jsou uchovávány po ukončení poskytování služby pro účely následné kontroly, přičemž se stanoví délka jejich uchování.

K § 12

Stanoví se určitý preventivní prvek ve vztahu k potenciálně vzniklé škodě v souvislosti s poskytováním služby péče o dítě v dětské skupině. Povinnost uzavření pojistné smlouvy se týká pojištění veškerých záležitostí souvisejících s poskytováním služby péče o dítě v dětské skupině z důvodu ochrany zdraví a majetku. Výběr pojišťovny, rozsah a výše pojistného plnění je ponechána na uvážení a rozhodnutí poskytovatele služby.

K § 13

Služba péče o dítě v dětské skupině se poskytuje na základě písemné smlouvy uzavřené mezi poskytovatelem a rodičem dítěte. Stanoví se podstatné náležitosti smlouvy o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Přílohou smlouvy jsou vnitřní pravidla a plán výchovy a péče. Smlouva o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině upravuje občanskoprávní vztah mezi poskytovatelem služby a jejím příjemcem, tj. rodičem dítěte a stanoví rámec pro řešení všech záležitostí souvisejících s poskytováním služby. Současně je smlouva součástí evidence dětí vedené poskytovatelem za účelem možnosti kontroly podmínek poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

K § 14 a § 15

Stanoví se technické a hygienické požadavky na prostory a provoz, tak, aby plně respektovaly potřeby dítěte, jeho zdravý vývoj a charakter činnosti péče o dítě a zároveň zajišťovaly ochranu zdraví dětí (např. snížení rizika šíření některých přenosných onemocnění).

V dětské skupině do 12 dětí se stanoví hygienické požadavky na prostory a provoz prováděcím právním předpisem.

V případě, že je pečováno o více než 12 dětí současně, stanoví se hygienické požadavky na prostory a provoz obdobně, jako je tomu u zařízení typu mateřských škol, neboť třída mateřské školy se podle § 2 vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky 43/2006 Sb., naplňuje od počtu 13 dětí.

K § 16 až 20

Za účelem zajištění kvality péče lze službu péče o dítě v dětské skupině poskytovat pouze na základě oprávnění, které vzniká zápisem fyzické osoby nebo právnické do evidence poskytovatelů. V souvislosti s tím, že poskytovatel při zřizování služby péče o děti v dětské skupině reaguje na aktuální situaci a poptávku po službách péče o děti, zákon nestanovuje maximální počet možných oprávnění na poskytování služby péče o děti v dětské skupině pro

jednoho poskytovatele. Nelze tedy vyloučit, že poskytovatel bude mít oprávnění pro provozování více dětských skupin. Mezi podmínky vzniku oprávnění se také řadí povinnost podat žádost o zápis do evidence poskytovatelů ministerstvu. Stanoví se náležitosti žádosti, včetně povinnosti doložit některé skutečnosti doklady.

K žádosti nemusí být doložen vždy

- a) originál (např. bude přiložen opis pojistné smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu),
- b) doklad, který si vyžádá oprávněný orgán sám (např. ministerstvo si samo vyžádá výpis z Rejstříku trestů za účelem doložení bezúhonnosti podle § 5).

Jednou z povinností poskytovatele je oznámit ministerstvu všechny změny týkající se údajů obsažených v žádosti a změny v souvisejících dokumentech a náležitě tyto změny doložit.

Současně se stanoví, kdy ministerstvo zruší nebo pozastaví oprávnění k poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

Zároveň se neumožňuje převod oprávnění k poskytování služby péče o dítě v dětské skupině v případě úmrtí fyzické osoby nebo zániku organizační složky státu nebo právnické osoby. V těchto případech oprávnění zaniká. Tato úprava je navrhována shodně se zákonem č. 106/2008 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů, jelikož do současné doby nepůsobilo neumožnění převodu registrace (a následně zánik) v kontinuálním poskytování sociálních služeb žádné překážky.

Opatření zavádí evidenci poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině. Účelem evidence je zpřístupnění informací o jednotlivých poskytovatelích služby a rovněž o službách jako takových v daném místě široké veřejnosti. Evidence rovněž slouží pro kontrolu plnění podmínek poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Uchovávání dokumentace evidence poskytovatele po ukončení činnosti daného poskytovatele slouží pro účely následné kontroly. Agendu evidence zajišťuje ministerstvo.

K § 21

Stanoví se předmět kontroly poskytování služby péče o dítě v dětské skupině tak, aby byla zajištěna kvalita služby, bezpečnost a potřeby dětí a jejich zdravý vývoj, provozní a organizační záležitosti a další podmínky poskytování péče. Kontrolu hygienických požadavků na stravování dle § 8 a hygienických požadavků na prostory a provoz dle § 15, budou provádět krajské hygienické stanice.

K § 22 až 24

Za účelem zajištění odpovídající kvality služby péče o dítě v dětské skupině se stanoví správní delikty a sankce za porušení podmínek jejího poskytování a zároveň se stanoví orgány odpovědné za výkon těchto činností v prvním a druhém stupni projednávání.

K § 25

Úprava textu přechodného ustanovení se navrhuje vzhledem ke skutečnosti, že řada současných poskytovatelů péče o děti bude od účinnosti tohoto zákona naplňovat znaky poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, ovšem tito poskytovatelé nebudou schopni naplnit podmínky zákona ze dne na den, aniž by museli svou činnost přerušit. Za tím účelem se navrhuje v případě, že fyzická osoba nebo právnická osoba poskytuje péči o dítě obdobnou službě péče o dítě v dětské skupině, jako bude vymezovat navrhovaná právní úprava, povinnost podat žádost o zápis do evidence poskytovatelů do 6 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona.

Přechodné období je požadováno především z důvodu zajištění nezbytných vyjádření dotčených orgánů, tj. zajištění stanovisek orgánu ochrany veřejného zdraví, osob způsobilých

v požární ochraně, stavebního úřadu apod., a také s tím související případné úpravy prostor, v nichž je služba péče o dítě v dětské skupině poskytována.

K § 26

Ministerstvo se zmocňuje k vydání vyhlášky, která stanoví hygienické požadavky na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí.

K části druhé (§ 27)

K bodu 1

Navrhovanou právní úpravu zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je třeba promítnout do příslušného ustanovení zákona o inspekci práce, které vymezuje postavení orgánů inspekce práce jako kontrolních orgánů. Tato úprava je nutná, neboť návrh zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině předpokládá kontrolu plnění podmínek a povinností stanovených pro vznik oprávnění a pro poskytování služby péče o dítě v dětské skupině orgány inspekce práce, tedy Státním úřadem inspekce práce a oblastními inspektoráty práce.

K bodu 2

Podle návrhu zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině provádějí kontrolu plnění podmínek a povinností stanovených pro vznik oprávnění a pro poskytování služby péče o dítě v dětské skupině Státní úřad inspekce práce a příslušné inspektoráty práce. V tomto rozsahu je též rozšířena působnost Státního úřadu inspekce práce a oblastních inspektorátů práce v § 3 odst. 1 zákona č. 251/2001 Sb.

K části třetí (§ 28)

K bodu 1

Povinnost splnění hygienických požadavků stanovených § 7 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je vztažena na poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině, pokud se jedná o dětskou skupinu nad 12 dětí.

K bodu 2

Stravovací služby vyjmenované v § 23 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se rozšiřují o dětskou skupinu.

Způsob stravování dítěte bude dohodnut mezi rodičem (zákonným zástupcem dítěte) a poskytovatelem služby a bude součástí smlouvy o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

K bodu 3

Povinnost přijetí pouze dítěte, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci, v souladu s ustanovením § 50 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného

zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se vztahuje na poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině.

K části čtvrté (§ 29)

K bodu 1

Výčet prostor, kde se zakazuje kouřit v souladu s § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se doplňuje o prostory, kde se poskytuje služba péče o dítě v dětské skupině.

K bodu 2

Na konci § 15 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se doplňuje písm. f), které zakazuje vstup osob zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek do všech prostor, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině.

K části páté (§ 30)

K bodu 1 (§ 6 odst. 9 písm. d))

Jedná se o zpřesnění pojmu „předškolní zařízení“ a převzetí pojmu používaného pro zařízení určené pro péči o děti předškolního věku.

K bodu 2 (§ 24 odst. 2 písm. zw))

Z vládou schváleného věcného záměru zákona o dětské skupině vyplývá, že výdaje (náklady) na provozování dětské skupiny, případně obdobného zařízení péče o děti předškolního věku, mají být daňově uznatelné. Proto se navrhuje výslovné doplnění úpravy v § 24, podle které budou výdaje (náklady) na provoz těchto zařízení daňově uznatelné. Obdobně budou posuzovány také příspěvky na provoz těchto zařízení zajišťovaný jinými subjekty pro děti zaměstnanců zaměstnavatele, který tyto příspěvky bude poskytovat.

I nadále však zůstane možnost uplatnit dotčené výdaje (náklady) nedaňově, což představuje výhodnější postup pro zaměstnavatele z hlediska dopadu na jeho cash flow, neboť v takovém případě bude toto nepeněžní plnění na straně zaměstnance od daně osvobozeno díky navrhovanému doplnění § 6 odst. 9 písm. d). V případě daňové uznatelnosti dotčených plateb na straně zaměstnavatele se bude u zaměstnance jednat o jeho zdanitelný příjem, který podléhá veřejnoprávnímu pojistnému a tím zakládá další výdaje/náklady na straně zaměstnavatele s negativním dopadem na jeho cash flow.

Navrhovaná úprava také snižuje administrativní zatížení, neboť do kolektivní smlouvy, popř. vnitřního předpisu zaměstnavatele nebo pracovní či jiné smlouvy, nebude nutné uvádět práva zaměstnanců týkající se možné podpory provozu nebo příspěvků pro zařízení péče o děti předškolního věku zaměstnavatelem.

Navrhovaná úprava se nevztahuje na výdaje/náklady na pořízení objektů sloužících pro provoz dětské skupiny, popřípadě na výdaje/náklady na úpravu stávajících objektů, které budou mít charakter technického zhodnocení. Tyto výdaje/náklady nejsou jednorázovým

daňovým výdajem/nákladem, ale jsou výdajem/nákladem, který bude uplatňován postupně ve formě odpisů hmotného majetku podle § 24 odst. 2 písm. a), resp. podle § 24 odst. 2 písm. v) ZDP.

K bodu 3 (§ 25 odst. 1 písm. h) bod 2)

Podle platné právní úpravy nelze výdaje/náklady na provoz předškolních zařízení z důvodu výslovné blokace v ustanovení § 25 odst. 1 písm. h) bod 2 podpořené ještě úpravou v písmenu k), uplatnit jako daňové. Tato výslovná blokace neumožňuje použít ustanovení § 24 odst. 2 písm. j) bod 5, podle kterého jsou daňově uznatelné mj. výdaje/náklady na pracovní a sociální podmínky zaměstnanců vynaložené na práva zaměstnanců vyplývající z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu, pracovní nebo jiné smlouvy, pokud zákon nestanoví jinak. Jedinou výjimku v této oblasti představují podnikové mateřské školky zapsané ve školském rejstříku, které jsou považovány za vzdělávací zařízení a výdaje na jejich provoz lze tak uplatnit jako daňové podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 3.

K bodu 4 (§ 25 odst. 1 písm. k)

Doplnění odkazu na § 24 odst. 2 písm. zw) potvrzuje, že restrikce v daňové neuznatelnosti se netýká provozu zařízení péče o děti předškolního věku.

K bodu 5 (§ 35ba odst. 1 písm. g))

Navrhovaná právní úprava reaguje na nový zákon o dětské skupině. Cílem úpravy je daňově podpořit rychlejší návrat rodiče pečujícího o děti předškolního věku na trh práce formou slevy na dani. Vzhledem k tomu, že tato právní úprava se bude vztahovat i na rodiče, kteří již na trhu práce jsou, není poskytnutí slevy na dani omezoвано právě podmínkou návratu rodiče na trh práce. Sleva na dani je tedy koncipována jako podpora rodin s dětmi nikoliv jako selektivní podpora pouze toho z rodičů, který se na trh práce vrací. I s ohledem na situaci na trhu práce tedy není podmínkou pro uplatnění slevy na dani ekonomická aktivita obou rodičů dítěte.

Za tímto účelem se navrhuje zavést novou slevu na dani z příjmů fyzických osob za umístění dítěte pro poplatníka, který za účelem poskytnutí péče o děti předškolního věku (max. do sedmi let) využije služeb mateřské školy podle školského zákona nebo zařízení péče o děti předškolního věku, a to včetně dětské skupiny.

Podmínky a výše slevy jsou upraveny v novém ustanovení § 35bb.

K bodu 6 (§ 35ba odst. 2)

S ohledem na cíl nové právní úpravy zákona o dětské skupině se u daňového nerezidenta navrhuje umožnit uplatnění nové slevy za umístění dítěte v mateřské škole podle školského zákona nebo v zařízení péče o děti předškolního věku obdobným způsobem jako u dalších daňových úlev tj. za podmínky, že mu na území České republiky poplyne nejméně 90 % příjmů.

K bodu 7 (§ 35bb)

Navrhuje se nové ustanovení § 35bb – Sleva za umístění dítěte upravující slevu za umístění dítěte, zejména její výši a podmínky jejího uplatnění.

Pro snížení daně se navrhuje uplatnit výdaje prokazatelně vynaložené za umístění dítěte v předmětném zařízení v daném zdaňovacím období. Přitom ale poplatník (rodič) s příjmy podle § 7 zákona o daních z příjmů tyto částky nebude současně moci uplatnit jako daňový výdaj.

Daňová úleva bude náležet na vyživované dítě podle § 35c odst. 6 zákona o daních z příjmů žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, tzn. na dítě vlastní, osvojené nebo v

péči nahrazující péči rodičů a také na dítě druhého z manželů, s výjimkou vnuka nebo vnuka druhého z manželů. Toto omezení se navrhuje s ohledem na skutečnost, že nová právní úprava má podpořit rodiče dítěte, kteří za účelem zapojení se do výdělečné činnosti využijí služeb péče o děti. Bude-li např. dítě, vnuk nebo vnuk druhého z manželů prarodiči rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče nahrazující péči rodičů, mohl by při splnění zákonných podmínek předmětnou slevu uplatnit i tento prarodič. Vnukem je zde myšlena i vnučka, neboť je vycházeno ze stejné konstrukce jako v ustanovení § 35c odst. 6 zákona, kde také není nerozlišováno mezi vnukem a vnučkou.

Navrhuje se, aby bylo možné uplatnit tuto slevu na dani na každé dítě umístěné ve zmíněném zařízení s tím, že výše slevy na každé z dětí bude limitována aktuální výší minimální mzdy (obdobně jako je tomu u daňového zvýhodnění).

Navrhuje se, aby výdaje vynaložené během kalendářního roku na péči o dítě v předškolním věku mohl uplatnit na totéž dítě formou slevy na dani pouze jeden rodič obdobně, jako je tomu u daňového zvýhodnění.

K bodu 8 (§ 35c odst. 4)

Z důvodu přesunu legislativní zkratky minimální mzdy do nového ustanovení § 35ba odst. 1 písm. g) se v § 35c odst. 4 tato část věty zrušuje.

K bodu 9 (§ 38g odst. 2)

S ohledem na cíl nové právní úpravy zákona o dětské skupině se u daňového nerezidenta navrhuje umožnit uplatnění nové slevy za umístění dítěte obdobným způsobem jako u dalších daňových úlev tj. za podmínky, že mu na území České republiky poplyne nejméně 90 % příjmů. To znamená u zaměstnance prostřednictvím přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

K bodu 10 (§ 38h odst. 6)

Vzhledem k tomu, že půjde o roční slevu na dani, se v § 38h odst. 6 doplňuje, že k této slevě zaměstnavatel u zaměstnance přihlédne až při ročním zúčtování záloh.

K bodu 11 (§ 38h odst. 13)

S ohledem na cíl nové právní úpravy zákona o dětské skupině se u daňového nerezidenta navrhuje umožnit uplatnění nové slevy za umístění dítěte obdobným způsobem jako u dalších daňových úlev tj. za podmínky, že mu na území České republiky poplyne nejméně 90 % příjmů. Za tímto účelem se upřesňuje, že u tohoto zaměstnance zaměstnavatel k této slevě nemůže při ročním zúčtování přihlédnout.

K bodu 12 (§ 38k odst. 5)

Vzhledem k tomu, že půjde o roční slevu na dani, se v § 38k odst. 5 se doplňuje, že k této slevě zaměstnavatel u zaměstnance přihlédne až při ročním zúčtování záloh.

K bodu 13 (§ 38k odst. 5 písm. j))

Za účelem možnosti uplatnění slevy za umístění dítěte u zaměstnavatele v rámci ročního zúčtování záloh se navrhuje doplnit prohlášení poplatníka.

K bodu 14 (§ 38l odst. 2 písm. f))

Definuje se průkaz a jeho náležitosti, na základě kterého při ročním zúčtování záloh zaměstnaný rodič doloží u svého zaměstnavatele nárok na uplatnění slevy za umístění dítěte v mateřské škole podle školského zákona nebo v zařízení.

K § 31

Navržené přechodné ustanovení zajišťuje v případě nabytí účinnosti nového zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů v průběhu zdaňovacího období, aby si poplatník v tomto zdaňovacím období mohl zohlednit pro účely výpočtu roční slevy za umístění dítěte i výdaje za umístění dítěte v předmětném zařízení v období od počátku zdaňovacího období, ve kterém nabude účinnost tento zákon do dne nabytí účinnosti zákona.

K části šesté (§ 32)

Navrhuje se nabytí účinnosti zákona ke dni 1. září 2014 s ohledem na nezbytnou dobu legisvakance zákona současně korespondující se začátkem nového školního roku, kdy je umístění dětí do předškolních zařízení nejnaléhavější.

V Praze dne 2. ledna 2014

předseda vlády

Ing. Jiří Rusnok v. r.

ministr práce a sociálních věcí

Ing. František Koníček v. r.